

יום כיפור

הבדלה בין טוב לרע בין ישראל לאומות

אריכות רוח - כח הבינוני בימי תשובה

זמן של בינונים

קטורות פנימי

טהרת יום כיפור ותכליתה

בלבבי משכן אבנה

השיעורים של הרב זמינים ב"קול הלשון"

073.295.1245 | ישראל | 605.313.6660 USA

לקבלת העלון השבועי
בדוא"ל
יש לשלוח בקשה
לכתובת:
bilvavi231@gmail.com

לאזנה לשיעור
בקול השון

073-295-1245 ישראל
USA 605-313-6660

ומקישים: כוכבית [*]

סולמית [#] <-

<- [מספר שיעור]

סולמית [#]

© כל הזכויות שמורות
מספר ישיר לשמיעת
השיעורים בקול השון:
073-295-1245 ישראל
USA 605.313.6660

תוכן

א הבדלה בין טוב לרע בין ישראל לאומות

ז אריכות רוח - כח הבינוני בימי תשובה

יז זמן של בינונים

כא קטורות פנימי

לב טהרת יום כיפור ותכליתה

לח לאה ורחל

מט ת ש ו ב ה

הבדלה בין טוב לרע בין ישראל לאומות

אדום, ושעיר לה' לחלק ישראל בנפרד, כאן מונח האופן הכמעט מוחלט של ההיפרדות של ישראל מאומות העולם. וכן מה שנאמר בפסוק כשיעקב שולח מנחה לעשיו, "אכפרה פניו במנחה" (בראשית ל"ב כ"א), בזה מונח ההבדלה של ישראל מאומות העולם, זה שורש יום הכיפורים, הבדלה של יעקב ועשיו. עשיו נפרד מיעקב כמ"ש וישב עשיו ארצה שעיר (בראשית ל"ג ט"ז).

עירוב הטוב ורע

בתחילת יצירתם היו יעקב ועשיו מעורבים זה עם זה, "ויתרוצצו הבנים בקרבה" (שם כ"ה כ"ב), וזה במקום העיבור, ישראל הם טוב, אומות העולם שורשם רע, [כל הגויים ערלי לב כמו שמצינו בגמ' בנדרים (ל"א ב') בנדר מן הערלים שאסור בכל אומות העולם], והחלק הראשון של התשובה, הוא ההיבדלות מהתערובת של טוב ורע, שורש המילה עבירה זה מלשון עירוב, ומר"ה עד יוהכ"פ נעשה ההבדלה בין ישראל לאומות העולם.

ועצם הזכיה בדיון, בכתובה בר"ה ובחתימה ביום הכיפורים, הוא כפי השיעור של ההיבדלות של האדם מאומות העולם, מחוקותיהם, מהנהגותיהם ומהשפעותיהם, וכפי שיעור ההיבדלות כך שיעור החתימה לטובה, כי עומק החתימה הוא כפי מה שהאדם נדבק בטוב ונבדל מן הרע, נדבק בישראל ונבדל מאומות העולם.

זה השורש הראשון של ההבדלה, עשי"ת 'בין', בין לבין, בין ישראל לאומות העולם.

מהות התשובה

ראשית מלאכת התשובה היא ההכרה שמיום

מהות עשרת ימי תשובה

ראש השנה הוא תחילת זמן התשובה, יום כיפור זה האחרית של זמני התשובה, "בראש השנה יכתבון וביום צום כיפור יחתמו", ראש השנה הוא ראשית בריאת העולם, על כל הבריאה כולה הבורא בעצמו מעיד שהוא טוב מאוד, "וירא את כל אשר עשה והנה טוב מאוד" (בראשית א' ל"א), זולת על דבר אחד שהוא יוצא מן הכלל עליו נאמר "עץ הדעת טוב ורע" (שם ב' ט'), טוב ורע מעורבים זה בזה.

ביום ר"ה, יום יצירתו אכל אדה"ר מעץ הדעת טוב ורע, ונעשה עירוב של טוב ורע בשתי פנים עמוקים, נעשה עירוב של טוב ורע בנפשות, שנשמות ישראל מעורבים עם אומות העולם, ונעשה עירוב עמוק יותר של טוב ורע שבתוך נשמות ישראל עצמם יש טוב ורע מעורבים זה בזה.

בר"ה יש תערובת מסוימת של ישראל ואומות העולם, "כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון" (ר"ה ט"ז א'), אבל ר"ה זה גם תחילת ההיפרדות של ישראל מאומות העולם, ישראל נכנסים לדין תחילה (ר"ה ח' ב'), וכן שופר שהוא עיקרו של יום נאמר בו (במדבר כ"ט א') "יום תרועה יהיה לכם" דייקא, וכל דינם של ישראל הוא בצורת אב ובנים, 'כרחם אב על בנים' 'אבינו מלכינו', שונה מדינם של אומות העולם.

והאחרון שבעשי"ת הוא יום הקדוש יום הכיפורים, שבו נאמר, "שני שעירים אחד לה' ואחד לעזאזל" (ויקרא ט"ז ז'), ואומרים חז"ל שהשעיר לעזאזל ניתן לחלקו של עשיו -

הבדלה בין טוב לרע בין ישראל לאומות

ביוהכ"פ מתגלה הטוהר הפנימי

ביום הקדוש יוהכ"פ, מתגלה הפנים העמוקות הנוספות בפרישה מהמציאות של רע, הנשמות בפנימיותם לא מעורב בהם טוב ורע, אנחנו הרי אומרים את זה בכל יום, 'אלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא', לא טהורה בעבר אלא טהורה בהווה כמו שמסבירים המפרשים, הפנים של נשמת ישראל הוא טהור כמו בראשית יצירתו, אבל זה רק הפנים, מה שנמצא מעט יותר בחוץ שם הכל מעורב טוב ברע.

ביוהכ"פ מגיעים למקום הטהרה, עומדים לפניו ית"ש, "לפני ה'", ולפניו ית"ש אין מציאות של רע, לא יגורך רע (תהלים ה' ה'), עוז וחדווה במקומו (דברי הימים א' ט"ז כ"ז), כולו עוז, כולו חדווה, כולו טוב, חוק הטוב להיטיב, ומי שזוכה באמת עומד לפני ה' בלי שום מציאות של רע, יוהכ"פ מצד סגולת הזמן פותח ומגלה לאדם את המקום האמתי הפנימי בנפש ששם כולו טוהר, מקום שלא מעורב בו טוב ורע. המקום שממנו עומדים לפני ה' הוא מהאלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא, מהמקומות היותר חיצוניים בנפש אי אפשר לעמוד לפני ה', כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק וק"ו בעבירות, מי שנמצא עדיין במקום הטינוף לא יכול לעמוד לפני ה', אבל מי שעומד לפני ה' זה מהמקום של האלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא. ודאי שישנה הבחנה של שכינתא בגלותא, "השוכן איתם בתוך טומאותם" (ויקרא ט"ז ט"ז), אבל הלפני ה' בהתגלות, הוא במקום הטהור של הנשמה.

מקור המחילה של יוהכ"פ הוא לא ממקום החטא שהרי תשובה קדמה לעולם, מקור המחילה הוא ממקום שקדם לחטא, 'תבוא האם ותקנח צואת בנה' (תנחומא חוקת ח'), הבן עצמו לא מקנח אלא מי שנמצא מעליו הוא המקנח, מקום הכפרה הוא מהכפורת שנמצאת מעל הכיפורים,

החטא הראשון המציאות של הרע מעורב בתוך קומת הנפש, משעה שהאדם יוצא לאויר העולם היצה"ר דבוק בו ומעורב איתו, "לפתח חטאת רובץ" (בראשית ד' ז').

הפנים הראשונות של התשובה היא לברר בין חלקי הטוב לבין חלקי הרע, ולהבדיל את מציאות הטוב ממציאות הרע, וככל שמתבוננים יותר אז האדם מכיר את עבירותיו וחוזר בתשובה, חרטה וידוי וקבלה לעתיד.

ובלשון יותר חדה ויותר מוחלטת בסדר קומת נפש האדם, ר"ה מתחיל את ימי התשובה, והוא מכריח את האדם לקחת את עצמו ולחלק אותו לשני חלקים, כדוגמת מסור שחותך את הדבר, לחתוך את האדם עצמו לשני חלקים, ראשית להכיר את חלק הטוב שבו, ולהכיר את חלק הרע שבו, ולהבדיל את חלק הטוב מחלק הרע בקומת הנפש.

יש שתי צורות שורשיות איך עוזבים את הרע [כלל העבירות נקראים רע, "רק רע כל היום", וזהו א' מז' שמותיו של היצה"ר (סוכה נ"ב א')], האופן היותר פשוט הוא ההיבדלות מכל הפרטים של כל עבירה, עוזבים מעט רע ועוד מעט רע ועוד מעט רע, עד שמגיעים לנקודת שורש הרע ופורשים מהרע כולו, בוודאי שזה עמל ויגיעה, ויש בזה ניסיון ובחירה, וכל אחד יודע לפי ערכו והכרתו ממה הוא צריך לפרוש [כמובן יש את הגלויות לנו ואת שאינם גלויות לנו, אבל חלקם הלא קטן בודאי הם מהגלויות לנו], אבל זה לא עומק התשובה, זה התוצאה של התשובה, זה עבודה מתתא לעילא, השורש של העבודה היא לעזוב את עצם שורש הרע שמעורבת בקומת האדם, "יעזוב איש דרכו", להבדיל בעומק הנפש בין טוב לרע, ומשם יש את הכוח לעזוב את כל הפרטים, וזה ההבדל העצום בין העבודה של כל השנה לעבודה של יוהכ"פ.

הבדלה בין טוב לרע בין ישראל לאומות

באופן שתלוי אם כיוון ליבו לטהרה אם לאו, אלא יוהכ"פ שנאמר בו (יחזקאל ל"ו כ"ה) "וזרקתי עליכם מים טהורים" זה בעומק מה מקווה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, זה לא רק באופן של זריקת מים, אלא הוא נמצא בתוך המים, כלומר יוהכ"פ בנקודת הטהרה שבנפש מגלה לאדם מי זה האני האמתי, ודאי שמי שלא עושה תשובה שלימה בדרך כלל לא מגיע לאותו מקום של טוהר, אבל מי שעושה תשובת אמת, הוא מרגיש את אותו טוהר פנימי, בפרט בסוף היום בזמן החתימה שזה זמן הכפרה הגמורה לדינא.

אבל כאן כמשנ"ת צריך את האבן הבוחנת ואת הלב בוחן שיבחן מהו הטהור שמתגלה לו, אם הטהור שהתגלה הוא רק זורקתי עליכם מים טהורים, מים שאולים, ולאחר רגע קט עובר הזמן וזה לא שייך אליו, יוצא שהוא קיבל כפרה ביוהכ"פ אבל העיצומו של יום לא נחקק אצלו בנפש, אבל כשיש לאדם את האמונה האמתית שאלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא והיא עדיין בטהרתה, והוא מאמין באמת שבתוך גופו בתוך ליבו שוכן דבר טהור עד למאוד, על אף שזה הפוך לגמרי, שהרי החלקים היותר נמוכים בנפש יותר מעורבים טוב ברע, אבל הוא מאמין שלמרות מציאות התערובת, למרות פסולת הגוף, פסולת המידות רעות, פסולת המחשבות ופסולת הדיבורים, בכ"ז מונח בתוכו דבר שכולו טהור, וזה בעצם הוא, אז כשמגיע יוהכ"פ והוא מרגיש מציאות של טהרה, הרי זה כאדם שקולט מי זה הוא.

משל למה הדבר דומה, תינוק שנשבה לבין האומות והוא החזיק עצמו לגוי לכל דבר, כשמתברר לו בשעה מסוימת שבעצם אמו יהודיה והוא תופס שהוא בעצם לא נכרי אלא ישראל, זה לא ידיעה, זה לא רוח טהרה, זה

לא מתוך הדבר עצמו אלא מהדבר שנמצא מעליו, זה העומק הנורא של יוהכ"פ.

הגילוי של יוהכ"פ הוא מאותו מקום בנפש שעדיין עומד בטהרתו, מהאלוקי נשמה שנתת בי היא עדיין טהורה, כל זמן שהאדם נמצא בתערובת של טוב ורע, ולא מכיר את המקום של הטהור, הוא אמנם יכול ללכת מתנתא לעילא ולהבדיל את העבירות בפרטות עד שיעקור את שורש הרע וכמשנ"ת, אבל יוהכ"פ יוצר מהלך אחר בסדר העבודה, מי שעושה תשובה באמת ומתחבר לקדושת היום, אז הארת היום מאירה בקרבו את המקום הפנימי הטהור, וכשאדם מרגיש באמת את המקום של הנשמה הטהורה, אז הוא מכיר ומבדיל בין הפנים האמתי לבין המקום החיצוני שנמצא במקום של תערובת.

כל זמן שנמצאים בתוך מקום התערובת נראה לאדם שזה הוא, 'בינונים זה וזה שופטם' (ברכות ס"א ב'), נראה להם שהיצה"ר הוא חלק ממנו, ק"ו הרשעים שהיצה"ר בעצמו שופטם, אבל כשעושים תשובה, אם יש חרטה וידוי וקבלה לעתיד אמתית, אז קדושת היום של יוהכ"פ, שהוא זמן כפרה לכל, מאיר לאדם בהכרה ברורה וחושית את האני האמתי שלו שכולו טהור. זה עבודה לזמן ומי שזוכה ממשיך את זה לכל השנה כולה.

קליטת האני האמיתי

פעמים שאדם מרגיש לרגע את האני, האלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא, והוא קולט את זה כרוח של טהרה שעברה עליו אבל האני בעצם עדיין נמצא במקום העבירה, במקום התערובת, אבל כשיש לאדם לב בוחן וישוב דעת פנימי ביום הקדוש יוהכ"פ, אז הוא תופס ומבין שזה לא רק רוח טהרה שבאה מלמעלה כפשוטו, לא טהרה באופן של שטף אותו הגל

הבדלה בין טוב לרע בין ישראל לאומות

עומק הכפרה וכאן מונח העומק של היציאה מיוהכ"פ לכל השנה כולה.

גוי שנתגייר יש לו גדר של תינוק שנולד, וידועים דברי הרמב"ם דאף בעל תשובה מוגדר "אינו אותו אדם כלל", ולכא' למה זה אינו אותו אדם כלל, אה"נ שינוי מעשה קונה בגזילה וכדו', אבל למה אינו אותו אדם כלל. ועומק ההגדרה היא, כי מי שעשה תשובה באמת זה לא שהוא שינה את מעשיו בלבד, ודאי שע"מ להגיע לפנים של התשובה, שורש כל העבודה לדינא הוא שינוי המעשה וא"א בלתו בשופו"א, אבל כשמשינים את המעשים אז מגלים את האני האמתי החדש, וע"ז אומר הרמב"ם אינו אותו אדם כלל, זה לא אותו אדם שהוא הכיר לפני התשובה, זה אותו אדם שהוא מכיר אחרי התשובה, ומי שהיוהכ"פ שלו באמת מאיר אצלו בנפש אז כל השנה שלו שונה.

ובכך מובנים דברי המהר"ל הידועים שהעבירות של ישראל אינם אלא במקרה ולא בעצם, כי אפילו אם הוא נופל לעבירות זה לא האני האמתי שלו, זה לא הנשמה הטהורה.

ההבדלה מהאומות מביא להבדלה מהעבירות

נתבאר שהיה שתי שורשים של תערובת בתחילת קלקול הבריאה, תערובת אחת בין ישראל לאומות, תערובת שניה שבתוך ישראל עצמו הטוב והרע מעורבים, מצוות ועבירות מידות טובות ומידות רעות כולם מעורבים זה בזה, וכל זמן שהאדם לא מבדיל את עצמו מהעכו"ם אלא הוא שייך ח"ו לעכו"ם, אז החטא לא מתגלה אצלו כמקרה, אלא החטא מתגלה אצלו כמו שהוא מתגלה אצל העכו"ם כחטא בעצם.

קליטה שעד עכשיו הוא לא תפס מי הוא, כאן מונח עומק השינוי שיכול לחול ביוהכ"פ.

יוהכ"פ בעומקו לא בא להאיר רוח טהרה בלבד על האדם, ושעד שנה הבאה יהיו עוד עבירות ח"ו ועוד פעם צריך מציאות של כפרה, יוהכ"פ שעיצומו של יום מכפר הוא בא לגלות את העצמיות של נשמתן של ישראל, ועל מנת להגיע לאותו מקום צריך לעשות תשובה, ואז התשובה תביא את האדם למקום הפנימי הזה, שאז הוא מגלה את האני שלו האמתי, ומכאן ואילך כל ההסתכלות שלו על עצמו מקבלת פנים חדשות, כאן מונח העומק הנורא איך להבדיל את התערובת, ולהפריד בין הטוב ורע שמעורבים זה בזה.

ההכרה שהעבירות אינם אלא לבוש חיצוני

אם באנו לעבוד כסדר של כל השנה כולה, צריך להבדיל עוד מעט ולהבדיל עוד מעט וקומץ על יד ירבה (משלי י"ג א), וזה אמת כמובן, אבל מצד סגולת קדושת היום אחרי שהאדם בוודאי פשפש במעשיו ועשה תשובה כדינא והלוואי שנזכה, אז הוא זוכה להגיע להכרה של האני האמתי, של הטהרה שנמצא בתוכו, ומכאן ואילך הוא תופס שכל העבירות שנמצאים על גביו זה לא עצם מציאותו, בלשון הנביא הם נקראים "בגדים צואים" (זכריה ג' ג'), כלומר כל העבירות שלו שמעורבים טוב ברע הם לבוש על האדם.

הכפרה נקרא כיפור, מלשון כיסוי, "וכפרת אותו מבית ומחוץ בכופר" (בראשית ו' יד), כשהנפש משיגה באמת את האלוקי נשמה שנתת בי טהורה, אז היא מכירה שכל העוונות כולם אינם אלא 'כופר', מציאות שמלביש ומכסה ומעלים, אבל העצמיות של הנפש היא שונה, כאן מונח

הבדלה בין טוב לרע בין ישראל לאומות

האדם מרגישים שהחטא אצלם הוא לא במקרה אלא בעצם, כי הם לא מובדלים מהאומות, הם מצורפים מי פחות ומי יותר למחצה לשליש ולרביע לאומות העולם.

הכרת הטהרה ע"י תשובה

אבל כשמאיר האור של יום הקדוש יוהכ"פ, ונעשה העומק של ההבדלה בין ישראל לאומות העולם, ונעמדים לפני ה' שכולו טוב, כולו טוהר, אין בו מציאות של טוב ורע מעורבים זה בזה, אז נפש הישראל יכול להכנס למעמקי היום ולאט לאט לעשות תשובת אמת יותר ויותר, "כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור" דייקא ישראל ודייקא ישורון, כי כשנבדל במעשיו אז נעשה מציאות ההבדלה, אכפרה פניו במנחה כמו שהוזכר לעיל.

וכשהתשובה שלו באמת תהיה אמתית אז הוא ירגיש את האמת של האלוקי נשמה שנתת בי טהורה, ואז האדם יכיר בידיעה ברורה ובהכרה חושית את אמתית הדבר של הלפני ה' שהוא עומד לפניו ית"ש כפשוטו, שזה קיום כל הנבראים כולם.

אליבא דאמת, כשמגיעים לאותו מקום של הכרה ועומדים לפני ה' יתברך, והאדם מגלה את האני האמתי, אז כל התערובת של טוב ורע שבו מתגלה כלבוש בגדים צואים, שם זה הכפרה מלשון לבוש, ואז יכול להיות מציאות של הסרה, אבל כל זמן שהחטא דבוק בנפשו של האדם והוא עצם מעצמיו ע"ז נאמר אדיקא ביה כמינות וחייבים מיתה המבדלת על מנת להיפרד מהרע.

הפנים העמוקות של עבודת היום היא שהאדם ייצא מהיום עם אני חדש, כלשון הרמב"ם שהוזכר "אינו אותו אדם כלל", אבל לא

בפתחת היום הקדוש אנחנו אומרים, "על דעת המקום ועל דעת הקהל בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה אנו מתירים להתפלל עם העבריינים", מה עומק הדבר שצריך בתחילת היום להתיר להתפלל עם העבריינים, ודאי שמי שחייב נידוי וכדו' אסור לצרפו, אבל העומק שבדבר, תחילת היום מכריח התבדלות מתפיסת אומות העולם [אצל כל אחד ואחד מישראל זה קיים במידה מסוימת, אנחנו נמצאים בגלות, אמנם בא"י אבל בין האומות], ואותם אלו שהישראל שבהם מטושטש לגמרי ומעורבים בין האומות, אותם עבריינים שעברו לצד השני [ע"ש כן הם נקראים עבריינים כמו שאומרים רבותינו], הם אלו שצריך להעביר אותם בחזרה לחלק של הכנסת ישראל, ולעשות מסך המבדיל מוחלט, וכשמתחיל יוהכ"פ מוכרח שיהיה מחיצה מבדלת בין ישראל לאומות, כל העולם כולו מעבר אחד וישראל מצד אחד, אברהם העברי.

וזה הזמן לא רק לומר אנו מתירים להתפלל עם העבריינים, אלא זה הזמן שהאדם באמת מגיע לעומק הנפש שהוא נבדל מאומות העולם, כמובן שצריך בשביל זה הכנה, אם הוא לא נבדל מאומות העולם אז כל המכוון של הלהתפלל עם העבריינים אינו קיים, כי הוא עצמו עדיין מעורב ב"בחוקותיהם לא תלכו", "אל תפנו אל האלילים" וכמו שדורשת הגמ' (שבת קמ"ט א') "אל תפנו אל מדעתכם", כל דבר שמגיע מאומות העולם צריך שיהיה לו מציאות של הבדלה, חתיכה, וזהו השלב הראשון להכנס ליוהכ"פ, אנו מתירים להתפלל עם העבריינים, להבדיל את ישראל מאומות העולם. המבדיל 'בין' ישראל לעמים.

אם הבדלנו את ישראל מאומות העולם, אז אפשר להגיע לשלב השני של העבודה, שהחטא אצל ישראל הוא במקרה, וזה הסיבה שרוב בני

הבדלה בין טוב לרע בין ישראל לאומות

הזו לפניו ית"ש נגיע להכרה האמתית באלוקי נשמה שנתת טהורה, ואז הבגדים הצואים יהיו באופן של לבוש, ושם החרטה הוידוי והקבלה לעתיד ייצרו את מציאות ההבדלה בין הטוב לרע שמעורבים זה בזה.

נזכה יחד להשלים את קומת הבריאה, ואולי נזכה לגאולה השלימה ששם יהיה עומק ההבדלה של טוב ורע זה מזה, אבל מ"מ בתוך כנסת ישראל שיהיה למבקשי פניו ית"ש דביקות בטוב, קרבת אלוקים לי טוב ע"י התבדלות ממציאות הרע, וע"י זה יתקיים בנו חתימה טובה.

יום כיפור 031 הבדלה בין טוב לרע
בין ישראל לאומות תשע"ז
מספר שיעור בקול הלשון 1132289

רק בידיעה, אלא בהכרה חדשה ואמתית של אני חדש שמתגלה במעמקים של יוהכ"פ.

יתן הבורא ית"ש שראשית נזכה להבדלה המוחלטת בין ישראל לאומות, וכל אחד יודע בנפשו איזה חלקים של אומות העולם נמצאים בביתו ובתוך נפשו, ולתת להם גט כריתות, ברור ופשוט לכל בר דעת שהתנועה שהדור נמצא היום היא הפוכה לגמרי מההיבדלות מאומות העולם, הנ' שערי טומאה, "לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי", זה הפוך בדיוק.

נבדיל את עצמינו, "ואבדיל אתכם מן העמים" (ויקרא כ' כ"ו), "ונפלינו אני ועמך" (שמות ל"ג ט"ז) כמו שביקש משה רבינו, ונגיע ליום הקדוש מתוך הבדלה מוחלטת בין ישראל לאוה"ע, הבדלה במעמקים והבדלה בפועל הגמור למעשה, ואז נזכה במשך היום כולו להיטהר ולהתקדש ולהתקרב יותר ללפני ה' תטהרו עד שנזכה לעמוד באמת לפני ה', ומתוך העמידה

אריכות רוח - כח הבינוני בימי תשובה

ונעשה קץ "ביום אכלך ממנו מות תמות", א"כ הגילוי של הקצרות מגיע מהחטא ש"עוונותיכם היו מבדילים". זה גילוי הקצר רוח, שמגלה קץ לדבר, שהדבר מתעכב מלהתפשט עוד.

לעומת כך, הארך רוח מתגלה כאשר אין מה שמעכב את הדבר מלהתפשט, ואז אין קץ לדבר כאשר אין מסך המבדיל, והדבר מתפשט הלאה, זה אריכות רוח, הדבר נמצא כמו שהוא בשורשו, ואז הדבר יכול להתפשט הלאה.

זהו התפיסה הפשוטה באריכות הרוח.

בינוני - תפיסת יסוד הרוח

אבל ביתר עומק, אומרים חז"ל במסכת ר"ה (טז ב) שלשה ספרים נפתחין בר"ה וכו' צדיקים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, רשעים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר למיתה, בינוניים תלויין ועומדין מר"ה ועד יוהכ"פ.

איפה אותם בינוניים תלויים? בפשטות, הכוונה הוא שדינם תלוי ועומד. אבל בגר"א מבואר לא כך, שאומר הגר"א, הגן עדן נמצא למעלה והגהינם נמצא למטה (יורדי שאלו וכדו'), והצדיקים שנכתבו לחיים הם למעלה והרשעים שנכתבו למיתה הם למטה, אבל הבינוניים אינם נכתבים לא למעלה ולא למטה הם נקראים תלויים ועומדין. וא"כ מדברי הגר"א מבואר, שהבינוניים עצמם תלויים ועומדים, ולא רק תלויים ועומדים בדינם.

בהרחבה יותר על דברי הגר"א הללו, יש שמים אש ומים יש ארץ עפר. כל מי שתלוי, הוא תלוי באויר. הרי שמי שנחתם לגן עדן, למעלה, שם יש שמים, שם יש אש ומים. ומי

אריכות הרוח -

שורש מדת ארך אפים

ביסוד הרוח מתגלה כח שנקרא 'ארך רוח'. שלמה המלך אמר "טוב ארך רוח מגבה רוח" (קהלת ז ח).

איפה השורש של המדה שנקראת ארך רוח? בתוך י"ג מידות הרחמים, יש מדה שנקראת 'ארך אפים' (שמות לד ו) ומבאר התרגום יונתן בן עוזיאל 'ארך רוח'. "רוח אפינו" - הרוח מתגלה בחוטמו של האדם, באף, וא"כ ארך 'אפים' זה אריכות הרוח.

היפך ארך רוח הוא קצר רוח: "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה" (שמות ו ט). כל דבר בבריאה בנוי בסוד דבר והפוכו. הצד האחד של המטבע הוא ארך רוח, והצד השני של המטבע הוא קצר רוח.

אריכות הרוח - התפשטות

בדברי רבותינו יש כמה שיטות מה הם י"ג מידות הרחמים, אבל לשיטת הזוהר הקדוש, 'ארך' ו'רוח' נמנים כשתי מידות שונות של מידות הרחמים של הקב"ה - 'ארך' ו'אפים'.

מהי ארך רוח, אריכות רוח? כל דבר קצר, זה קצר-רע - כלומר, הרע זה מה שמקצר אותו. הרע שבבריאה - הוא זה שמקצר את הדבר. מעיקרא אילו האדם היה אוכל מעץ החיים הוא היה חי לעולם, ומכח החטא של אכילה מעץ הדעת, חייו נתקצרו, "ביום אכלך ממנו מות תמות" (בראשית ב ז), "הרוח תשוב אל האלוקים" א"כ הרוח נתקצרה, כל מציאות קיצור דבר, בשורשו נובע מכח הקץ רע מאכילת עץ הדעת טוב רע

אריכות רוח - כח הבינוני בימי תשובה

ארץ אפים.

כאשר הרוח נתקלקל, מתגלה "קצר בזעם", ומצד כך נעשה "חרון", שה'רווח' של החור נעשה 'חרון'. אבל כאשר מתגלה ארץ אפים, ארץ רוח - אז מתגלה צורה עליונה שמתגלה מכח יסוד הרוח. וזה מגלה פנים חדשות בבינוני איך הוא נידון.

בפשטות מבינים שהצדיק והרשע נכתבים ונחתמים בראש השנה, וכך מבינים שהבינוני נכתב ונחתם ביו"כ, וההבדל הוא רק אם זה בר"ה או ביו"כ. אבל ברור לכל בר דעת שזה לא כך. ברור שאם יש מי שנידון בר"ה ויש מי שנידון ביו"כ, זה שתי סוגיות של דין, זה לא אותו דין. אם צדיקים ורשעים דינם בר"ה והבינונים דינם ביו"כ, זה לא אותו דין.

ר"ה נקרא יום דין, יו"כ הוא יום שכולו רחמים. בר"ה הקב"ה יושב על כסא דין ולא אומרים י"ג מידות הרחמים, (רק בהוצאת ספר תורה וכמו כל המועדים), אבל ביום כיפור אומרים י"ג מידות של רחמים, שהוא יום מחילה וסליחה לישראל, "מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל" (מטבע חתימת התפילה ביו"כ) מכח מדת הרחמים - וא"כ הדין של הבינוני ביו"כ זה דין של רחמים. זה דין מכח יסוד הרוח, מכח ארץ אפים. איפה הבינוני תלוי בין ר"ה ליו"כ? פ? ברוח עצמו. ככל דבר הפורח באויר, שאינו נמצא בשמים - אש ומים, ולא בארץ בעפר נמצא באויר - ברוח, ומאיפה שהוא נמצא, משם מגיע חתימתו. הוא תלוי ברוח - והוא נחתם מכח הרוח. זה ההגדרה של בינוני.

יובל -

הגילוי שלעולם יש המשך

יתר על כן, כאשר הרוח רווח חור התקלקל זה הופך להיות חרון, חור-ג.

שנחתם לגהנם, למטה, יורדי דומה, יורדים לאדמה, לעפר. הבינונים תלויים ועומדים באויר. השמים - זה צירוף אש ומים (כי השמים יש בו אש ומים), והאדם הוא צירוף רוח ועפר ("וייצר את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה" (בראשית ב ז) - ומבאר התרגום 'לרוח ממללא'. הרי שהאדם הוא צירוף רוח ועפר). אלו הם שני הזווגים של היסודות האש והמים - שמים, הרוח והעפר - צורת אדם. הבינוני תלוי ועומד היכן? ברוחו.

יתר על כן, מבואר בזוהר הקודש, הרי בר"ה הקב"ה דן את כולם הצדיקים והרשעים נכתבים ונחתמים לאלתר כל אחד לפי ענינו, מה גורם לכך שהבינונים לא נחתמים בראש השנה, אלא ביו"כ - הדבר צריך ביאור, כי הלא יש יום הדין בראש השנה, ומה מעכב את הדין בבינוני שהדין שלו נעשה ביו"כ ולא בר"ה? למה הבינוני שונה מהצדיקים והרשעים שנכתבים ונחתמים בראש השנה? ברור ופשוט, כי בבינונים התגלה מדת ארץ אפים. לולא מדת הארץ אפים, הבינונים היו נכתבים ונחתמים בראש השנה כמו הצדיקים והרשעים.

ביתר חידוד, הרוקח אומר שכל רוח מלשון רווח. מצד כך, הבינוני נקרא בינוני כי הוא נמצא בין דבר אחד לדבר אחר. כל רווח ענינו בין דבר אחד לדבר אחר, שנעשה רווח. זה המושג שנקרא בינוני. רוח ובינוני שורשם חד, וזה הוזכר בגר"א כמה פעמים, הבינוני נקרא נקודת אמצע של הדבר, בינוני מלשון בין לבין, וכמו יסוד הרוח שהוא נקודת האמצע, מים בימין אש בשמאל רוח באמצע. ובינוני שייך ליסוד הרוח. בצד הקלקול של בינוני, יש לו צד של רע, שזה רווח של חור (אותם אותיות), וזה מקום חרון אף. חור, רווח שמתחבר לנ' - זה חרון. הרוח דקלקול בבחינת רווח הפכה להיות חרון, חור, רווח, חרון אף, חור-ג' רווח-ג'.

ומה התיקון של חרון אף? 'מאריך אפיה',

אריכות רוח - כח הבינוני בימי תשובה

יותר מנין. אליבא דאמת, אין יותר מנין מצד הסדר הזה. רק יהיה עוד יובל ועוד יובל. אבל היובל מגלה, שמה שנראה כסוף, באמת יש לו תמיד המשך במנין השנים. זה גופא מדת ארך אפים.

בינוני מגלה תפיסה של נ', יובל. היובל מגלה תפיסה שמה שנראה כסוף וקץ, תמיד יש לו המשך. זהו עומק ההצלה של הבינוני. הרי אם הבינוני שב בתשובה עד יו"כ, אז נחתם דינו לחיים. ואם הבינוני לא שב בתשובה, הוא נשאר במקומו, ואז הוא נמצא במצב של מוות. בר"ה מה היה צריך להיות הגזר דין של הבינוני? מוות. ואם הוא שב יו"כ, הוא נכתב ונחתם לחיים. הרי שהיו"כ מחדש, שמה שנראה שיש סוף, בא יו"כ ומחדש שיש המשך. זה גופא הגדרת יובל.

סיפור -

תפיסת הרוח שמתגלה בבינוני

באבחנה נוספת. חז"ל אומרים שהקב"ה ברא את עולמו בג' ספרים. ספר ספר וספר (תלוי בגירסאות), הגר"א מקביל את זה בשלשה ספרים שנפתחים בר"ה, שהם ספרן של צדיקים, ספרן של רשעים, וספרן של בינונים. וזה מקביל ג"כ לאברהם יצחק ויעקב. הגר"א אמר ששלשה ספרים אלו נקראים ספר, ספר, וסיפור.

ספר ראשון - זה ספרן של צדיקים גמורים שנכתבים ונחתמים לאלתר לחיים טובים ולשלום. ספר שני - זה ספרן של רשעים, "מינה דינים מתערים" שורש הדינים. בשורשם, הדינים זה ממקום טוב, אבל בהתפשטותם, הדינים נעשים שורש למות, ובו הרשעים נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה. ספר שלישי נקרא סיפור - זה ספרן של בינונים, יש מה שכותבים, ויש מי שקורא, ויש מה שקורא בפיו. בינוני ענינו סיפור, שהוא מספר את הדבר.

זה עומק הגזר דין של הבינוני שמונח בו

היפך ארך רוח נקרא קוצר רוח. "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח" (שמות ו ט). מה היה קוצר רוח שמה? רש"י אומר שהיה להם קוצר רוח של נשימה. אבל יש פנים עמוקות בדברי חז"ל, שחסר להם את האור של היובל. אילו היה להם יובל היה להם רוח אריכתא, ארך רוח. הקיצור ברוח שלהם נובע מהעדר היובל. ביאור הדברים ראשית על דרך הפשט יובל הוא שנת החמישים. כאשר בני ישראל יוצאים ממצרים על מנת "תעבדון את האלוקים על ההר הזה" (שמות ג יב), יום מתן תורה הוא יום חמישים. יש שנת חמישים ויש יום חמישים. היפך בני ישראל במצרים שלא שמעו אל משה מפני קוצר רוח, מתגלה בהר סיני שהם שמעו מכח היפך קוצר רוח - שהוא יום החמישים של מתן תורה שיוצר ארך רוח. וכן ביובל שנת החמישים יש ארך רוח, היפך הקוצר רוח.

ולפי"ז יו"כ נקרא יובל, יש בו תקיעה של יובל, ומידתו כמידת יובל, וא"כ מה שהבינוניים תלויים ועומדים עד יו"כ - כי הוא בבחינת ארך אפים, היפך הקצר רוח שהוא העדר היובל - א"כ בבינוני מונח תפיסה של יובל. על שם כך הוא נקרא בינוני מלשון בן נ', בן חמישים.

ביתר עומק, בכל בינוני מתגלה יובל. הרי כל דבר בבריאה יש לו סוף, יש שנה ראשונה ושנה שניה עד שמגיע שמיטה. ובכל שבע פעמים שמיטה מגיע יובל. ומבואר בגמ' נדרים (סא א) לחד מ"ד נמנה לעצמו ולחד מ"ד נמנה לכאן ולכאן. מה היובל מגלה? שבכל פעם שנראה לנו שהגענו לסוף, מתחילים עוד פעם מהתחלה.

מאיפה יש כח ביובל לגלות שבכל פעם שנראה לנו שהגענו לסוף, מתחילים את הדבר עוד פעם? זה גופא מהמדה שנקרא ארך אפים, ארך רוח. יובל מגלה שמה שנראה כסוף באמת יש לו המשך - זה גופא המדה שנקראת ארך רוח. נראה בפשטות שהגיע הקץ, הגיע הסוף - שבע פעמים שבע ואז מגיע יובל, ולכאורה אין

אריכות רוח - כח הבינוני בימי תשובה

כח החכמה שמתגלה ממדת ארך

אפים - כח של כלילת ההפכים

לפי"ז נבין ביתר חידוד. הגר"א אומר עוד יסוד, שמי שיש לו מדת ארך אפים הוא בעל חכמה גדולה. מה השייכות בין ארך אפים לחכמה? לכאורה ארך אפים הוא מדת סבלנות, שזה שייך לסוגיא של מידות. מה השייכות של ארך אפים לחכמה?

יש לזה כמה פנים. המדה של ארך אפים יכולה לכלול הפכים. לא מדברים כאן על השורש העליון של מדת ארך אפים, אלא במדת ארך אפים שמתגלה באדם. במשל של בשר ודם, מהי מדת ארך אפים? ראובן יש לו טבע מסוים ודיעותיו מסוימות כפי שורשו, ושמעון פועל לפי שורשו בדיוק הפוך. איך ראובן יכול לסבול את שמעון? בודאי לפי התפיסה התחתונה, אפילו כאשר הזולת עושה נגד רצונו, הוא יכול להיות סובל עלבון. זה מדת ארך אפים.

אבל בהגדרה שורשית יותר, איך סובלים את הזולת כאשר יש לו דעה שונה ממני, ובאמת שדיעותיו שונות ממני לגמרי כי שורש נשמתו שונה לגמרי ממני? רק מהמקום של כלילת הפכים, אני יכול לסבול את מי שהוא הפוך לגמרי ממני. נמצא שבעומק מדת ארך אפים היא כללות שני הפכים. איש ואשה, חכמה ובינה, אש ומים, וכן על זה הדרך, כל ההפכים שישנם - הארך אפים חובק בתוכו שתי מידות הפוכות.

הזכרנו לעיל שיש שיטה ברבותינו שמדת ארך אפים גופא נמנה לשתי מידות. עומק הדבר, כי זה גופא המדה שנקראת ארך אפים, זה לא שתי מידות לעצמם, אלא הם שתי מידות הפכיות שמתכללים כאחד. ארך אפים הגדרתו הוא שהארך והאפים הם הפוכים - ואפילו הכי הם מתחברים. הארך - זה מה שהוא מאריך. האפיים - האף זה מקום הדין. והארך אפים הוא שתי כוחות הפוכים שמתחברים יחד. מכח

ההצלה. הסיפור נובע מיסוד הרוח, כח הרוח ממללא. והבינוני נקרא כח הרוח, ומה שנקרא הספר של הבינוני סיפור שזה חידוש של הגר"א א"כ מה שנחתם שם זה מכח הסיפור שבו.

במתן תורה כשהקב"ה דיבר את עשרת הדיברות כתוב בחז"ל שהדיברות הללו סובבו את כל העולם כולו ולאחר מכן הם נחקקו בלוחות - מכח מה הם נחקקו בלוחות? לא מדין תורה שבכתב, אלא מדין סיפור. זה היה ביום החמישים, מתן תורה. זה גילוי הסיפור, מהרוח מתגלה מקור החיים של בינוני.

רוח יכולה להתגלות בשתי פנים. הרוח יכולה להתגלות כאויר רוח פנוי או כרוח שיוצרת המשך לדבר שאין לו סוף. מצד הרוח של הבינוני יכול להכתב למות, וזה כאשר נתהפך רוח לחור, רווח - מהאויר פנוי. אבל כאשר מתגלה הארך רוח, ארך אפים - שמגלה שלעולם יש המשך - אז מתגלה, שלעולם יש להבינוני מה לספר. כי הסיפור מגלה, שלעולם הדבר נמשך.

זה עומק סיפור יציאת מצרים, שמספרים כל הלילה - שהסיפור אין לו הפסק. כידוע מרבותינו, שאין שיעור למצות סיפור יציאת מצרים בלילה, רק שכאשר נגמר הלילה אז ממילא מפסיקים את הסיפור, אבל לסיפור עצמו אין סוף.

נחדד את הדברים. התורה שבכתב יש לה ששים רבוא אותיות. יש לה סוף, קץ, גבול. אבל נאמר על התורה שהיא "ארוכה מארץ מדה ורחבה מיני ים" - ואיך זה מתגלה? רק מכח הסיפור שבתורה - שזהו תורה שבעל פה. מצד הכח של ה'ספר' תורה לעצמו, ייתר אות אחת או חיסר אות אחת, הספר תורה פסול. לעומת כך בתורה שבעל פה, תמיד יש לה המשך, תמיד אין לה גבול. זה הכח של הבינוני, שיכול להמשיך את הדבר יותר.

אריכות רוח - כח הבינוני בימי תשובה

החכמה שנאמר בה "והחכמה מאין תמצא", השגת החכמה של "מאין תמצא" זוהי חכמה גדולה.

בדוגמא שורשית לזה, משה רבינו נקרא דעת, ועל שם כן דורו נקרא דור דעה, כלומר הוא יכול לקבל דעות הפכיות ממנו. אומרים חז"ל כשם שפרצופיהם שונים כך דיעותיהם שונות, ומשה רבינו שהוא הדעת של כל הכנסת ישראל יכול להשיג את כללות כל הדיעות. כל מי שהתבטלתי כלפיו, נהפכתי לאין כלפיו, ועל ידי כן אני יכול להשיג את שורש הדיעה שלו. וממילא מתגלה לי על ידי כן ארך אפים גדול יותר, כי קיבלתי את החכמה של זולתי.

מחלוקת אמיתית, כמו בכל מחלוקת בחז"ל, הוא, שאני יכול לסבול הדיעה שלך ואני מכיר את דעתך, אני מכיר מהי שורשי ומהי השורש שלך - ואני אומר דבר לפי שורשי, ואני מכיר שלפי השורש שלך אתה יכול לומר בדיוק הפוך ממני. משה רבינו ביקש מהקב"ה לשים תחתיו "איש אשר רוח בו" (במדבר כז, יח) - 'שיודע להלוח לפי רוחו של כל אחד ואחד'. ברור שמשה רבינו עצמו יכול להשיג את רוחו של כל אחד ואחד כי הוא שורש דעת דכללות, רק שביקש שהדבר הזה יתגלה גם בעוד מישהו כמו יהושע וכו'.

מעלת הבינוני על הצדיק -

להפוך את גזר דינו

בתמצית הדברים עד השתא, כאשר מתגלה הרוח העליונה, הרוח הזו יכולה לכלול שני הפכים. זה המקום שהבינוני יכול להמשיך את מקור החיים שלו.

יש גם נקודה מחודדת יותר בדברי הגר"א. בהבנה פשוטה, יש לנו ג' מדרגות שהם צדיק, בינוני, ורשע. מי למעלה ממני? הצדיק למעלה, הרשע למטה, והבינוני באמצע. זוהי ההבנה הפשוטה. אבל העולה מדברי הגר"א הוא

מה נעשה אפשרות להתחבר יחד? מכח כלילת ההפכים. זוהי ההגדרה של ארך אפים.

'ארך אפים' -

התדבקות ב'אין' שורש החכמה

ביתר חידוד, לשון הפסוק (איוב כח יב) "והחכמה מאין תמצא". כאשר האדם מאריך אפו, הוא מדבק את עצמו ב"אין" של החכמה. ועל ידי כן, הוא משיג את החכמה של זולתו. ומשם מגיע עומק התפיסה של ארך אפים.

כמובן זה מתחיל מתתא לעילא, שהאדם סובל את הצד ההפכי שלו. ומה זה גורם אצלו, כאשר הוא סובל את צד ההפכי שלו? הגמ' ר"ה י"ז דורשת לשארית נחלתו למי שמשים עצמו כשיריים, שהוא משים את עצמו כאין. ואז מתגלה לו חכמה חדשה. מה החכמה חדשה שמתגלה לו? החכמה של מי שמתנגד לו, להבין את השורש של מי שמתנגד לו - זה החכמה שמתגלה למי שסבל את מי שהפוך לו. מה שהביא אותו לאין - זה ההפכיות של זולתו. הכח שהביא אותו לאין - הוא שורש החכמה שמביא אותו להשיג את האין של והחכמה מאין תמצא.

זה לא רק כפשוטו שהוא הגיע למקום האין ואז הוא מקבל חכמה חדשה. זה נכון בכלליות, אבל בהגדרה יותר מדוקדקת, הסיבה שהביא אותו לאין, זוהי הסיבה שגם כן מביאה לידי גילוי של החכמה שיחזור ויתגלה מהאין. נמצא שמה שהביא אותו לאין, זה ההפכיות בין עצמו לזולתו, ועל ידי שראובן סבל את שמעון שהוא הפכו, ואז מבטל את ההתנגדות שלו על שמעון, ועל ידי כן ראובן הגיע לאין, ומשם ראובן מקבל את החכמה של שמעון, הוא משיג את ההיפוך שלו שהוא שמעון.

זה עומק דברי הגר"א שמדת ארך אפים הוא חכמה גדולה. להשיג את החכמה כשלעצמה, זה מעלה אחת. וכאשר הוא משיג את שורש

אריכות רוח - כח הבינוני בימי תשובה

לעשות תשובה נמצא בבינוני.

כח הבינוני הוא בעצם כח הרוח של כללות ההפכים. בלשון של יסודות, הרוח מחברת בין יסודות ההפכיים שהם מים ואש. בלשון של נפשות, הצדיק הוא בבחינת מים, הרשע הוא בבחינת אש מכלה, והרוח בא ומצרפם. זה השלימות שמתגלה בבינוני.

מרירות הרוח -

ותיקונו בהצטרפות המים עם הרוח

פעם ראשונה בתורה שהוזכר רוח הוא "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים" (בראשית א ב). זה הצטרפות של המים והרוח אבל לא באופן השלם, כי הרוח נמצא רק מעל המים ולא מתחברת עם המים. ולכך אומרים רבותינו, מרחפת זה נוטריקון רפח מת, שורש המיתה ושורש כל הקלקולים שבעולם.

כאשר הרוח מצטרפת למים בצורה השלימה, היא לא נקראת 'מרחפת'. רוח מרחפת על פני המים היא צירוף המים והרוח באופן שאיננו שלם. "כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף" (דברים לב יא) - הנשר הוא שורש מדת הרוח בעופות, אבל זה בבחינת אף - רוח. דבר שמרחף על הדבר הוא לא מצורף אליו לגמרי. וזה השורש שהמרחפת, ששורשו באותיות רח"ף, מגיע לחר"ף - חרפה שורש דקלוקל.

אבל כאשר המים מצטרפים לרוח באופן השלם, אז הבריאה מתוקנת. השתא שיש רוח "מרחפת", זה רפ"ח מ"ת כמו שאומרים רבותינו, שזה שורש הקלקול. אבל בתיקון, הרוח מצטרף למים ואז הדבר יהיה שלם. רוח ומים הם ראשי תיבות ר"ם, ובקלקול זה נהפך למ"ר. כידוע שורש עמלק נקרא רם - "רם על כל גוים ה'" (תהלים קיג ד) רם גימטריה עמלק כי הוא מר. השורש לכך ברוח שלא מצטרף למים באופן הנכון, מרחפת על פני המים, שהרוח רק

שהבינוני יש לו במדה מסוימת נקודה גבוהה יותר מהצדיק.

הרי בר"ה לא נגזר דין על הבינוני. אם לא עשה תשובה, איזה דין היה צריך להיות נגזר עליו? מות. כל זמן שהבינוני לא שב בתשובה, מצד הדין של ר"ה מה צריך להיות נגזר עליו מות. רק שזה לא נגזר עליו בפועל בר"ה, אבל זה מה שצריך להיות נגזר עליו מצד ר"ה. מגיע ר"ה והבינוני לא נגזר עליו מות. ולאחר מכן באים עשרת ימי תשובה ומגיע ליוה"כ, ואם הוא עשה תשובה, נגזר עליו חיים. יתרון האור מן החושך - הוא מתהפך מרע לטוב, הוא מהפך הדבר ממרירו למתיקו, הוא מהפך את החושך לאור, וכן על זה הדרך.

הרי שהבינוני יש בו הכח לצרף שני הפכים. הצדיק מתגלה בו חיים מעיקרא. ואומרים חז"ל במסכת ברכות, במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים עומדים, ובדקות על איזה בעל תשובה מדובר כאן? על הבינוני. הרי עליו נאמר שכתבתו וחתמתו תלויה בתשובתו. כי הבעל תשובה, בינוני, בן נ', המתהפכת של ויהי בנסוע הארון, כח הפיכת הדבר - מגלה שהוא יכול להפוך את הגזר דין של מות לחיים.

רבותינו אומרים שמכח כך גם הרשע יכול לקרוע גזר דין בימים הללו, כי אומרים חז"ל (ר"ה יח) על הפסוק "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב" (ישעיה נה ו) שאפילו אם נחתם עליו גזר דין של מות הוא יכול להפוך אותו - בעומק כל שורש הכח של הרשע להפוך גזר דין בימים הללו הוא מכח הבינוני. זה מתגלה גם ברשע, אבל מי נותן לרשע כח לעשות תשובה, שעל אף שנכתב עליו דין, הדין יכול להקרע? מכח הבינוני, שמדין ר"ה הוא חייב מיתה, רק שלא נגזר עליו המיתה, וכאשר הוא עשה תשובה הוא מהפך את הדבר, הארת הבינוני שמאירה גם ברשע גורמת שגם הרשע יכול לעשות תשובה ולהפוך את דינו. אבל שורש הכח של הרשע

אריכות רוח - כח הבינוני בימי תשובה

השלם של מים ורוח. בצורה העליונה של הדבר, זה מתגלה במזונו של אדם, שזה מקום היניקה, שורש כל שבעת המשקים הוא מים, ומצד כך מקום היניקה הוא מקום השדיים כאשר הרוח והמים מצטרפים אהדדי. אם ההולדה היא כתיקונה אז אופן היניקה מגיע באופן שלם שדיים נכונם (יחזקאל טז ז).

כח הבינוני לגלות אריכות רוח

נחזור לעיקר הסוגיא. הכח של בינוני נקרא ארך רוח, הוא מאריך את הרוח, ארך אפים. ארך זה א-רך, היפך של קושי הוא רך. כל ארך מאריך הדבר כי הוא מרכז את הדבר, ולכן הדבר יכול להמשיך הלאה. אילו לא היה מרכז את הדבר, הדבר היה מקבל התנגדות מצד הקושי. אבל כאשר יש רוח של ארך, א-רך, שעל ידי כן מרכז כל דבר, אז הדבר יכול להמשיך. זוהי האבחנה שנקרא ארך אפים, ארך רוח, רוח שמגיע בנייחא, זה לא רק שהדבר מתמשך אלא זה רוח נייחא, הרכות שהיא היפך הקושי. 'יום שכולו שבת' נקרא 'יום שכולו ארוך', 'שבת מנוחה לחיי עולמים'. כאשר הדבר מתמשך ואין לו הפסק, זה נקרא שבת.

רבותינו אומרים שהששת ימי המעשה נקראים קצר רוח. כל קצר זה קצ-רע, 'שית אלפי שנים הוה עלמא' זה שורש הקצ-רע, קצר, מכח חטא אדם הראשון. אבל שבת קודש נקרא יום שכולו ארוך. דוגמא ברורה לכך, בני ישראל במצרים היו ששים רבוא, יש זמן של שית אלפי שנים, ובנפשות זה מתגלה כששים רבוא נפשות, והם עבדו רק בששת ימי השבוע ולא בשבת, מדוע? כיון שכל סיבת הקלקול היה באופן של "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח". אם הגזירה היתה מצד קוצר רוח, באיזה ימים צריך שיהיה עבודה? בששת ימי המעשה. בשבת מתגלה מדת ארך אפים, ארך רוח. מצד שבת מדת ארך אפים, אין קוצר רוח ואין עבודה קשה. בעומק מהיכן בא העבודה קשה? מקוצר רוח. אבל בשבת יום

מעל המים אבל לא מתחבר עם המים. אבל בצד התיקון, נעשה הצירוף של מים ורוח באופן השלם להיות ר"ם, רוממות.

כאשר עשוי נשא את נשיו, נאמר "ותהיינה מורת רוח ליצחק ולרבקה" (בראשית כו לה). מהי מורת רוח? זה המרירות כאשר המים והרוח לא מצטרפים אהדדי באופן השלם, זה מרירות ברוח, זה מרחפת, מלשון מר. הפעם ראשונה בתורה שנאמר רוח היא "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים" - ששם המים והרוח לא מצטרפים באופן השלם, וזה השורש למורת רוח של יצחק ורבקה.

השורש ל"מורת רוח" הוא בפסולת שיוצא מיצחק שהוא פסולת האש. כאשר הרוח נמצא בשלימותה, הרוח מחברת בין המים והאש. אבל כאשר יש אש יתר על המדה, אז הרוח נוטה יותר לאש, ולא יכול להתחבר אל המים באופן הגמור. ואז הרוח מתחבר עם המים רק באופן של מרחפת על פני המים. אברהם הוא יסוד המים ויצחק הוא יסוד האש, והפסולת של יצחק הוא עשיו, ולכן עשיו נשא נשים, כלומר אשה, מלשון אש - והם היו "מורת רוח" אצלו. והקלקול הזה בא כאשר הרוח נוטה יותר אל האש, שעל ידי כן הרוח לא יכול להצטרף למים באופן השלם. זה המורת רוח ליצחק ולרבקה.

כאשר מצטרפים רוח ומים, רוח עולה למספר ר"ד, ומים עולה למספר צ', וביחד זה עולה בגמטריה ש"ד. מה ענינו של ש"ד? כמובן בקלקול זה נקרא שדים ורוחות. זה צירוף של רוח ומים שלא באופן השלם. ויש שדי שהוא לשון של זריקה. ויש שדי באבחנה של תינוק יונק משדי אמו.

כאשר המים והרוח מצטרפים באופן הגמור, זה מתגלה באות ברית קודש, בכח הלידה. 'דע מאין באת, מטיפה' (אבות פ"ג מ"א), זה מים, ומשם מתגלה זרע שהוא יורה כחץ, רוח. זה הצירוף

אריכות רוח - כח הבינוני בימי תשובה

שהוא יו"כ, ולא ביום ראשון של עשי"ת, ר"ה. איך אדם יכול לצרף את מצרף עצמו ליו"כ? על ידי שהוא עושה תשובה, אז הוא מצרף את עצמו ליו"כ, שהוא זמן תשובה לכל, ושם דנים אותו במדת ארך רוח. אבל זה לא תשובה מדין למעט את העוונות ולהרבות בזכויות, על אף שגם זה נכון. אלא כתוב כאן בחז"ל נקודה שורשית לגמרי שונה. על ידי שהוא עושה תשובה, הוא מצרף את עצמו לאור העליון.

עומק התשובה - החזרת הרוח

לפי"ז בדקות כאשר האדם מת, "והרוח תשוב אל האלוקים אשר נתנה" (ז). הצד התחתון של ההשבה הוא "עפר אתה ואל עפר תשוב" (בראשית ג יט), והצד העליון של ההשבה הוא "והרוח תשוב אל האלוקים אשר נתנה". איזה תשובה מדובר כאן? להשיב את עצם רוחו.

לא רק תשובה על עוונות, שזה שייך לדין של ר"ה. אלא, מצד יסוד הרוח, שמתגלה בבינוני בין ר"ה ליו"כ, צריך לעשות תשובה על דרך משקל הפסוק "והרוח חשוב אל האלוקים" חשובה מדין רוח.

"לב טהור ברא לי אלוקים, ורוח נכון חדש בקרבי" - יום כיפור הוא טהרה גמורה. "לב טהור ברא לי אלוקים" - זה בכלליות, שכל אדם נברא עם לב טהור, אבל ברור שהלב טהור של האדם מתגלה בפרטות ביו"כ. שם מתגלה "רוח חדשה" לאדם. על ידי תשובה ביו"כ, הוא מצרף את עצמו לאור של יוה"כ, ימים יוצרו ולא אחד בהם כדברי חז"ל זה יום כיפור הוא צריך לחזור למדרגה העליונה, אז הוא השיב רוח תחתונה שלו לרוח עליונה. הוא מחזיר את הרוח של מדרגת שמים שנקרא רוח מרוח, ומחזיר אותו בחזרה אל מדרגת רוח אחת. עומק התשובה הוא - להשיב את עצם הרוח עצמו. מכח זה, הבינוני יכול להכתב ולהחתם ביו"כ.

שכולו ארוך, שבת מנוחה לחיי עולמים, הרי שלא התגלה הקוצר רוח ולכן גם לא מתגלה עבודה קשה שהיא תולדת קוצר רוח.

לפי"ז נבין, כאשר בינוני עשה תשובה הוא נחתם לחיים ביו"כ, יש שאלה ידועה לכל: למה צריך לעשות דייקא תשובה בין ר"ה ליו"כ על מנת שהבינוני יחתם לטובה ביו"כ, הרי אם הבינוני יש לו מחצה זכויות ומחצה עבירות לכאורה סגי שהוא יעשה רק עוד מעשה טוב אחד בין ר"ה ליו"כ ואז הוא לא יהיה במשקל של רשעים אלא רוב זכויות.

יש תשובה פשוטה לזה, שמה שהבינוני עושה בין ר"ה ליו"כ זה שייך לשנה הבאה, אבל התשובה של הבינוני היא למפרע לשנה שעברה. ועוד כמה תשובות נאמרו בדברי רבותינו על זה.

אבל יש תשובה פנימית, לענייננו דידן השתא, אם הבינוני עושה רק עוד מעשה טוב, איזה דין הוא בא להחתם? באותו דין של ר"ה, שהדין שם על פי ההכרעה של רוב, או רובו זכויות או רובו עבירות - ואז הוא רוצה שיחתם דינו ביו"כ באותו צורה, אבל באמת רק הדין של ר"ה הולך אחר הרוב. בר"ה, אם יש לו רוב זכויות אז הוא צדיק, ואם יש לו רוב עוונות אז הוא רשע. ואם הוא בינוני, שיש לו מחצה על מחצה - אז אין לו הכרעה בר"ה. בר"ה, כל ההכרעה של הדין על פי רוב. צריך להבין עמוק: אם הבינוני עשה תשובה ביו"כ ונחתם דינו לחיים טובים, אין ההגדרה שכיון שהוא עשה תשובה אז ממילא הוא לא מחצה על מחצה ועכשיו יש לו רוב זכויות. אלא, אם הוא עשה תשובה, בהכרח כי הוא התחבר לאור של יו"כ, שנקרא יום תשובה לכל. אבל אם הוא לא עשה תשובה, אז אין לו כח שידון אותו ביו"כ.

מכח מה בעל תשובה יכול להעתיק את דינו מר"ה ליו"כ? כי הוא תלוי ועומד ברוח, ולכן הוא יכול להיות נידון ביום העשירי של עשי"ת,

אריכות רוח - כח הבינוני בימי תשובה

לתשובה? מצות היום הוא וידוי, צריך להיות חוזר ומתודה, עשרה וידויים ביוה"כ, מאיפה מגיע שורש כל הוידוים הללו? מיסוד הרוח, שהוא כח הדיבור, הרוח ממללא, ולכן הוא חוזר ומתודה כל היום.

הודוי שורשו באותיות ו-ד, שעולה למספר י', ותכלית הוידוי להעלות את האדם לאות י', מדרגת עוה"ב. בעומק, בקלקול ה' נפרדה ונעשה דו-שנים ובתיקון הוידוי מחזיר את הרוח של שנים, מדרגת רוח מרות, לרוח אחת זו הגדרת הוידוי בעומק.

עומק התשובה -

להחזיר את רוח שטות לחכמה

הזכרנו לעיל שמה שהיה קוצר רוח ועבודה קשה במצרים, זה משום שהיה חסר להם את האור של יובל. אילו היה להם את אור היובל, אור של מתן תורה, אור של יוה"כ - כולם הם בחינת נ' - אז לא היו מגיעים לקוצר רוח ועבודה קשה.

כל העוונות שאנחנו עושים, שורשם בתפיסת קוצר רוח. "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח", משה הוא דעת העליונה, והם לא שמעו למשה מפני הקוצר רוח - כלומר, מפני הרוח שטות, כי אין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות.

בלשון כללית, רוח 'שטות' מלשון שוטה, שמתגלה בו היפך הדעת, כי יש לו דעת דילוגית שאין המחשבות באות בהמשך זה אחר זה. אין לו רוח מתמשכת שזה ארך רוח. מה מתגלה ברוח של השוטה? רוח שמדלגת. ובקלקול, זה יוצר חור, וזה השורש לחרון אף, שזה בא מה'רוח שטות' - ש'אין אדם חוטא א"כ נכנסה יש בו רוח שטות'. כאשר האדם עושה תשובה, בדקות, על מה הוא עושה תשובה? על הרוח שטות. כמובן שהוא צריך לעשות תשובה גם

ביו"כ לובשים בגדים לבנים, כדי להיות דומים למלאכים, בפשטות משום בכל עת יהיו בגדי לבנים, וכן יזכיר לו יום המות, כלומר, לסלק את הגוף. אבל עומק הדבר, כאשר האדם מת, "עפר אתה ואל עפר תשוב", הגוף נשאר בלי רוח, כי "הרוח תשוב אל האלוקים", וכששובש לבנים כמת ודומה למלאכים שאין להם גוף, א"כ כל מה שיש לו עכשיו - זה רק הרוח שלו. במיתה, יש לו רק את הרוח, אין לו גוף. זה מה שאנו מגלים בתשובה ביו"כ, ללבוש בגדים לבנים ולסלק את מדרגת הגוף ע"י החמשים עינויים - לגלות שביום הזה, יש לנו רק רוח.

ביוה"כ לאיפה אנחנו מתחברים? לעלמא דעתיק. נאמר "כי בקה ה' צור עולמים" עוה"ב נברא ב' עוה"ז נברא בה'. לכן יוה"כ ביום העשירי, כי זהו עולם הבא הנברא באות י' ועל ידי החמשה עינויים שהם בבחינת עולם הזה שנברא בה', מדבקים את עצמנו לעלמא דעתיק, מדרגת עולם הבא, שהוא אות י'. על ידי חמשה עינויים, נעשים נבדלים ממדרגת חמשה, עוה"ז, ובמקום זה מתפללים ה' תפילות רוח ממללא - סיפור שלמעלה מספר, ומתחברים למדרגת עשרה, עוה"ב.

ביוה"כ שנקרא יום תשובה לכל, בעומק מה אנו משיבים? את עצם רוחנו להקב"ה. כמובן שהתנוצצה של הדבר הוא תשובה. זה המקום שממנו מגיע השברון הלב ביו"כ, שזה יסוד התשובה. מאיפה מגיע שברון לב? הרוח היא במקום לבו של האדם. איך הלב נשבר? כאשר אדם עבר עבירה, הרוח מסתלקת מהלב ואז נשבר לבו. שהרי מהיכן היה לו כח לעבור את העבירה מהרוח טומאה שבלבו, ביוה"כ הוא משיב את עצם רוחו, וממילא נשבר לבו. השברון לב מגיע כמובן בהתגלות החיצונית באופן של חרטה, אבל בעומק הפנימי מאיפה השברון לב מגיע? מהרוח שהוא השיב בתשובה.

למה צריך להתודות בפה, מה זה שייך

זמן של בינונים

על יוה"כ נאמר מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל. עומק הדבר, "רוח אלוקים מרחפת על פני המים" הצירוף היה באופן של רפח מת, צירוף שאינו שלם, וכאשר מתגלה ביוכ"פ שהרוח שבה ומצטרפת עם המים. מקוה מטהר - זה מים. הקב"ה מטהר - זה הרוח העליונה, שמצטרף למים. לא שהמים עצמם מטהרים, אלא, כאשר מתגלה שהקב"ה מטהר את ישראל ביוה"כ, מה גדר הטהרה שמתגלה? מתגלה שהרוח לא מרחפת על המים, אלא הרוח אלוקים נמצאת בתוך המים. ושם אני טובל במים. וכאשר הרוח והמים יצטרפו, אז כל מרירו הפך למתיקו.

זוהי האבחנה שאין מציאות של חטא ביוה"כ. לכן ביוה"כ אין רשות לשטן להשטין, כי מתגלה צירוף הרוח למים, ואז כל מר הופך למתוק, ומתגלה מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, כל זה מתגלה כאשר זוכים לעשות תשובה שלימה ולהחזיר את הרוח שטות לרוח החכמה, להתדבק בשלימות בו ית' שמו.

דע את מידותיו 081 רוח בינונים תלויים ועומדים ברוח
מספר שיעור בקול הלשון 1132296

על מה שהוא עשה בפועל, זה ברור, אבל הוא צריך לעשות תשובה גם על סיבת חטאו ולא רק על תולדת חטאו בפועל. סיבת החטא היה רוח שטות, נפילת הרוח מחכמה לרוח שטות המדלגת באופן דקלקול. ומהי התשובה? להחזיר את הרוח אל חכמה.

יו"כ הוא זמן מתן תורה של לוחות שניות. עומק הדבר, הלוחות שניות שניתנו ביוה"כ מגלים שבכל פעם שהאדם חוטא מכח הרוח שטות, הלוחות שניות מחזירות אותו לחכמה. זה גופא התשובה של יוה"כ, החזרת הרוח של הדבר - וזה מגלה את הסיפור שבדברי תורה. בתחילה נחקקו האותיות של עשרת הדיברות בלוחות, ובשבירת הלוחות, האותיות פורחות באויר, ואז התורה חזרה להיות תורה שבע"פ כמו אדם שמדבר שהאותיות פורחות. ומה מתגלה בלוחות שניות ביוה"כ? חזרה של כל רוח שטות לרוח החכמה. זה העומק שניתנה התורה ביום הקדוש ביוה"כ.

ברור שהמחילה ביוה"כ והמתן תורה ביוה"כ הם לא שני דברים אלא הם קשורים אהדדי. יום שנמחלו עוונותיהם של ישראל ולכן ניתנה התורה. עומק הדבר, שכל רוח שטות חזרה בחזרה למדרגה של רוח. בדרך רמז רוח ומים בגימטריה ש"ד ועם האותיות ש"ט (ש") שורש המילה שוטה. מדרגת מתן תורה של לוחות שניות מגלה איך הרוח חוזרת לשורשה. זה עומק התפיסה של מחילת עוונות ביוה"כ.

זמן של בינונים

מדקדק עם חסידיו כחוט השערה, כדברי הגמ' בב"ק במעשה של נחויא חופר בורות, מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין, מידת הדין מתקיימת אצל הצדיקים שאצלם הקב"ה מדקדק כחוט השערה. בדקות הצדיקים אלו התלמידי חכמים שכל עניינם ועסקם זה להגדיר את הדברי תורה, זה עסקם מבוקר ועד לילה להגדיר את הדברי תורה כחוט השערה, מהו הגדר הדק של כל דין ודין. ההגדרה הכללית של תלמיד חכם זה שהוא מגדיר כל דבר כחוט השערה עד הדקות הגמורה ביותר.

ראה שאין העולם מתקיים זה כנגד ספר של רשעים, הקב"ה צפה במעשיהם של צדיקים וצפה במעשיהם של רשעים, צפה במעשיהם של רשעים וראה שאין העולם מתקיים. עמד ושיתף עימו מידת הרחמים, זה ספרם של בינוניים, הבינוניים נמצאים בין מדרגת הרשעים, "ראה שאין העולם מתקיים", ובין המציאות של הצדיקים שהקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה.

ביתר ביאור, כידוע ישנם שני ימים של ראש השנה, היום הראשון נקרא בלשון חז"ל דינא קשיא, והיום השני נקרא דינא רפיא. נתבאר בחז"ל שביום הראשון במדרגת דינא קשיא נידונים הצדיקים והרשעים, הצדיקים נידונים במידת הדין של "מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין" והם יוצאים זכאים בדין, והרשעים גם נידונים ביום הראשון, אבל במדרגת "ראה שאין העולם מתקיים", הם נידונים למיתה מכוח מדרגת "ראה שאין העולם מתקיים". חז"ל אומרים להדיא שהחרון אף של מידת הדין ביום הראשון הוא הדינא קשיא, והפועל יוצא של החרון אף מתגלה ברשעים

עשרת ימי תשובה במדרגת בינונים

עשרת ימי תשובה הם זמן תשובה כלפי כל אחד ואחד, ובפרטות אומרת הגמ' (ראש השנה טז:), "אמר ר' כרוספדאי א"ר יוחנן, ג' ספרים נפתחים בראש השנה וכו', צדיקים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים, רשעים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה, בינוניים תלויים ועומדים מראש השנה ועד יום הכיפורים, זכו נכתבים לחיים לא זכו נכתבין למיתה".

א"כ עשרה ימים הללו שייכים בעיקר לבעלי תשובה, ועיקרם שייך לבינוניים. הראשונים אומרים, וכך מבואר גם בגר"א, שיש בראש השנה שני דינים, דין של עולם הזה ודין של עולם הבא, ולפי"ז גם הצדיקים והרשעים יש להם חתימה ביום כיפור, אבל בודאי שעיקר הימים הללו מיוחדים לבינוניים.

כידוע בדברי חז"ל מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין, ראה שאין העולם מתקיים עמד ושיתף עימו מידת הרחמים. ראש השנה זה כוח ההתחלה של היום הרת עולם, והבינוניים ממשיכים את הכוח הזה מראש השנה ועד יום הכיפורים.

בלשון חז"ל כתוב שאלו ג' כוחות שונים, מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין, זהו כח אחד, ראה שאין העולם מתקיים - זהו כח שני, עמד ושיתף עמו מידת הרחמים, זה הכוח השלישי שטמון בבריאת העולם.

ג' הכוחות הללו הם העומק של הג' ספרים שנפתחים, עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין זה כנגד ספר של צדיקים, הקב"ה

זמן של בינונים

בינוני מלשון בן, ואם הוא לא זוכה הוא כעבד, "אם כעבדים עינינו לך תלויות", אלו בינונים שתלויים ועומדים. ובדקות הבינונים תלויים בשני מדרגות, ראשית הם תלויים בין מדרגת בן למדרגת עבד, ובמדרגת עבד עצמה הם תלויים ועומדים, ועל זה נאמר "עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו".

אבל בעומק ע"פ מה שנתבאר לעיל יש ביאור נוסף מהו לשון בינוני, בינוני נמצא בין מדרגת "מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין", ובין מדרגת "עמד ושתף עימו מידת רחמים". הבינוני נמצא בין מידת הדין למידת הרחמים, זה עומק המהות של בינוני, והעבודה שלו היא לעשות תשובה, זכו ועשו תשובה נכתבים לחיים.

ב' מהלכים בכוח התשובה

יש שני דרכים לבאר מהי עבודת התשובה של הימים הללו במדרגת הבינונים. מהלך אחד הוא שהבינוני עושה תשובה ואז הוא חוזר למדרגת צדיק, וכשהוא מגיע ליום כיפור הוא חוזר וזוכה בדן מכוח מדרגת הצדיק במידת הדין, אלא שלולי התשובה הוא כבר היה צריך להיכתב ולהיחתם בראש השנה, ומכוח התשובה מאריך אף, יש אריכות זמן מראש השנה עד יום הכיפורים לחזור בתשובה, אבל כשמגיע יום הכיפורים הזכיה בדן היא מכוח "מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין".

המדרגה של יום הכיפורים היא "יום חתונתו ויום שמחת לבו" (שיר השירים ג יא) כדברי המשנה בתענית (כו:), "יום חתונתו" זהו מתן תורה, אלו לוחות שניים שניתנו ביום הכיפורים. ביום הכיפורים שמתגלה לוחות שניים מכוח מדרגת הדברי תורה, זהו הגדר של מדקדק עם חסידי כחוט השערה, מידת הדין היא משורש הדברי תורה, שכל דבר ודבר מדקדק בהגדרה.

שנידונים למיתה, ועצם מידת הדין עצמה חלה בצדיקים, במה שהקב"ה מדקדק עם חסידי כחוט השערה.

מהיום השני של ראש השנה הדין הוא במדרגת דינא רפיא, ויש שני אופנים לבאר מדוע ביום השני הדין עובר למדרגת דינא רפיא. אופן אחד הוא שמכיון שיצא הדין לפועל אז הוא כבר נמתק, משל לבשר ודם שכשיש לו חרון אף הוא משבר כלים בחמתו ואז שוקט החרון, אבל בעומק ביום השני מתגלה "ראה שאין העולם מתקיים עמד ושתף עימו מידת הרחמים", זה הכוח שגורם לכך שהדין הופך מדין קשה לדינא רפיא.

בכל עשרת ימי תשובה עדיין ממשיך הדין, "בראש השנה יכתבון וביום צום כיפור יחתמו", והבינוניים בפרט, אבל הדין שחל בימים הללו הוא דינא רפיא, זהו הדין שחל על הבינונים, ובפרט נגלה ביה"כ שהוא יום שכולו רחמים. מכוח ראה שאין העולם מתקיים עמד ושתף עימו מידת הרחמים.

בינוני מלשון בין לבין

יתר על כן, 'בינונים' זהו מלשון דבר הנמצא בינתיים, בין דבר זה לדבר זה. הבינוניים נמצאים בין שני דברים, בפשטות הבינונים נמצאים 'בין הצדיקים לרשעים', הצדיקים והרשעים נכתבו ונחתמו לאלתר, אלו לחיים ואלו למוות, והבינוניים נידונים 'בין ראש השנה ליום הכיפורים', על שם כן הם נקראים בינוניים.

באופן נוסף, אנחנו אומרים בראש השנה "אם כבנים אם כעבדים, אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים, אם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו ושתוציא כאור משפטנו". הצדיקים לא צריכים רחמים, הצדיקים זוכים בדן, כשנאמר כאן "אם כבנים אם כעבדים" זה קאי על הבינוניים, אם הוא זוכה הוא כבן,

זמן של בינונים

עומק המדרגה של רחמים.

עשרה ימים הללו מראש השנה עד יום הכיפורים, תחילתם בראש השנה שהוא יום אחד מדאורייתא, מדרבנן קבעו שני ימים לראש השנה וכלשון הגמ' בביצה (ז:) דהיינו יומא אריכתא, אבל יתר על כן זה לא אריכות רק לשני ימים, אלא מכוח ארץ אפים ראש השנה מתארך לעשרה ימים. זה כוח הרחם שלוקח דבר קטן וממשיך אותו עוד ועוד, מאריך את הזמן שאפשר לזכות בדין מראש השנה עד יום הכיפורים, זה עומק הכוח של מידת הרחמים.

עבודת האדם מכוח מידת הדין ומידת הרחמים

על מנת לזכות בדין ביום הכיפורים האדם צריך לדבוק בשני המהלכים שהזכרנו, ועבודת האדם מתחלקת לשני חלקים. חלק אחד של העבודה הוא כנגד מידת הדין, שהאדם מדבק את עצמו בתכלית ההגדרה המדויקת של התורה, זה הדין הקדוש שנמצא בעומק ולשם צריך להיות מחובר כל תלמיד חכם, וזה עומק מדרגת התשובה, כדאיתא בגמ' (ברכות יז.) "מרגלא בפומיה דרבא תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים". האופן השני של העבודה זה מכוח הרחמים, והעבודה המעשית שנדרשת מהאדם היא לרחם על זולתו, ולהאריך אף לכל נקודה שהיא שלילית, וכנגד זה כל נקודה קטנה של טוב הופכת להיות מוגדלת ומוגדלת. זה עומק הזכיה ביום הדין, זכיה מכוח מידת הדין ומידת הרחמים.

עומק נקודת העבודה של הימים הללו צריכה להוות אצל האדם שורש לשאר ימות השנה, באופן כזה שמחד גיסא האדם מגיע להגדרה המדויקת של הדבר, ומאידך גיסא הוא ממשיך כל דבר עוד ועוד. כידוע יש שנת חמה ושנת לבנה, שנת לבנה שנ"ד ימים ועוד ושנת

האופן השני במדרגת התשובה זה "עמד ושייתף עימו מידת רחמים", זה אופן נוסף בעומק של מהלכי התשובה. ומצד הפנים הללו התשובה היא בבחינת מידה כנגד מידה, כשם שאתה הווה לו כך הוא הווה לך, "ה' צלך" (תהילים קכא ה) כדברי חז"ל, התשובה צריכה להיות שהאדם שב למידת הרחמים, ועל ידי כן חוזר ומתעורר כוח הרחמים מלעילא ביום הרחמים הגמור שזה יום הכיפורים, שהוא זמן סליחה לכל, והסליחה אף היא מכוח הרחמים, קל רחמן סולח בדין.

אלו שני פנים עמוקים לבאר מהו שורש התשובה, השורש האחד של התשובה הוא בחזרה למדרגת "מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין", ומצד כך ההכנה לימים הללו וליום הכיפורים בפרט היא ע"י קבלת התורה בדקדוק, באופן של הררים תלויים בשערה כמו שנאמר על הלכות שבת. כהגדרה כללית זה השורש של מידת הדין בעומק, החיבור לעיונה של תורה, שהאדם מחובר באופן הגמור של דק על דק.

השורש השני של עבודת התשובה הוא לעורר את הרחמים דידן בין אדם לחברו, לעורר את שורש כוח הרחמים בעולם, ועי"ז תתעורר מידת הרחמים מלעילא. המהר"ל אומר ש'רחמים' נקראים רחמים מלשון 'רחם' אמו, רחם של אם נכנס בה טיפה אחת ויוצא ממנה מציאות של ولد, כלומר, יש כאן הגדלה של נקודה אחת למציאות מרובה. זה בעומק השורש של מידת הרחמים, מידת הרחמים לא גורמת לכך שאדם שלא ראוי יקבל בכל זאת, אלא מידת הרחמים גורמת שדבר קטן נעשה גדול, והגדול הופך להיות קטן. כך מבואר בדברי הגמ' (יומא פו:), "גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כשגגות", הגדול נעשה קטן, זה צד אחד של מידת הרחמים, הקטנה של העוונות של בינוני שעשה תשובה, והצד השני של העבודה הוא הגדלה של נקודת הזכות לכדי זכיה בדין, זה

זמן של בינונים

עומק קבלת התורה של יום הכיפורים הוא, מחד דביקות בעמלה של תורה בעיונה, וזהו כוח הזכייה בדין מכוח מידת הדין, אבל מאידך הכוח השני שמתגלה ביום הכיפורים הוא מידת הרחמים, ובשורש של מידת הרחמים בתורה זהו כוח הריבוי של הדברי תורה, "ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים" (איוב יא ט) באופן של ריבוי של דברי תורה. כשיש לאדם את שני הכוחות במעמקים, מחד אחיזה מוחלטת בעומק עיונה של תורה, ומאידך כוח של התרחבות אין קץ בדברי תורה, ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים, כאן מונח עומק העבודה של האדם להידבק בתורה בעשרת ימי תשובה.

יום כיפור 032 זמן של בינונים תשע"ז
במספר שיעור בקול הלשון 1132296

חמה שס"ה, וההבדל ביניהם הוא של כעשר ימים, אומר הגר"א, איך נעשה חיבור בין שנת לבנה לשנת חמה, עשרת ימי תשובה ממשיכים את שנת הלבנה שמתארכת לשנת חמה, כאן מתגלה הכוח שאפשר להאריך את הזמן, וזה נעשה מכוח התשובה במדרגת רחמים. כך גם מבואר בגמ' שאדם שעושה תשובה מאריכים לו ימיו ושנותיו, וזאת לפי שמדרגת התשובה היא להאריך כל נקודה שקיימת בעולם.

בדקות, זה שורש הסוגיא של עומק עיונה של תורה אל מול לימוד הבקיאות, הכוח של העיון זה הררים תלויים בשערה, לדקדק בעומק העיון עד הגדר הדק והמוחלט שבדבר. כוח הבקיאות שבנפש זהו כוח ההתפשטות, כוח הרחמים, נעשה כאן הגדלה, נעשה כאן ריבוי של הדבר, והריבוי נותן את התוקף לעומק העיון.

קטורות פנימי

ואין תערובת של רע בטוב לכן הוא יום ששייך ליעקב שמגלה את קו האמצע ומכח כך הוא יום של רחמים ואז מתברר שורש הנשמה ע"י קו הרחמים שעולה עד השורש הגמור ומגלה שאצל נשמות ישראל אין חטא בעצם רק במקרה, ומצד כך יוהכ"פ מגלה בירור חדש שמהלך הדין הוא לא גדרי תערובת כי הטוב מבורר לעצמו וממילא לא שייך רוב, וגם הרשעים שנידונו בר"ה למיתה בחיים הרוחניים - ע"י הגילוי ביוהכ"פ של החיים הפנימיים של נשמות ישראל שכולו טוב, מתגלה ה'ועמך כולם צדיקים' שהרע אצלם הוא במ

קרה ואז גם הרשעים הופכים למפרע להיות צדיקים מר"ה.

ד. בעבודת הקטורת, יש את הקטורת של כל השנה שמקטירים מנה בכל יום במזבח הפנימי ויש את הג' מנים שמקטירים ביוהכ"פ לפני ולפנים, והרי הארת הקטורת היא המסלקת את מציאות המיתה שזה הרי הקטורת שנתן מלאך המות למשה רבינו, ומצד כך חלוקה הארת הקטורת של כל השנה מקטורת דיוהכ"פ שבכל השנה הקטורת מסלקת את מציאות המיתה ומביאה למצב של חיים, אבל בג' מנים דיוהכ"פ מתגלה השורש הפנימי של הקטורת שבמדרגת "יעקב אבינו לא מת" שאף שלכאור' הוא נראה כמת אך באמת "עוד אבינו חי" וזהו בירור של עומק החיים בשורשם במקום שלא שייך בו מציאות של מיתה.

ה. אבל יש עוד עבודה ביום הכפורים לחטאות את מזבח הקטורת והיינו שמשורש קטורת דיוהכ"פ מתברר למפרע ביחס לכל

תקציר מהשיעור

מתברר כאן בשיעור מהות כפרת יוהכ"פ שמתגלה מתוך עבודת הקטורת דיוהכ"פ ביחס לקטורת דכל השנה ובירור היחס שבין כח הרע לכוחות הטוב בכלל, ובפרט בעומק ההבדל בזה בין דין דר"ה לדין דיום הכפורים

א. בכל השנה כולה [חוץ מיוהכ"פ] הרע מעורב בתוך הטוב בפנים ולכן - "שס"ד יומא אית ליה לשטן רשות לאסטוני", ומצד כך גדר עבודת הקטורת של כל השנה היא לקשור [=לשון קטורת בארמית] את החלבנה שריחה רע עם שאר הסממנים, כלומר שמצרפים את הרשע באופן שיש רוב כנגדו בכדי שיתבטל ברוב, אבל "ביומא דכיפורי לית ליה רשות לאסטוני" כי נעשה ההבדלה של הרע שנשלח לארץ גזירה והטוב נתברר לעצמו, ומצד כך מתגלה ביוהכ"פ שמלבד מה שמתירין להתפלל עם העבריינים "על דעת הקהל" שזה ככל קטורת שיש בה חלבנה - יש כאן היתר גם "על דעת המקום" כי מגלה גם בעבריינים אותו חלק שדבוק ב'מקומו של עולם' שכולו טוב שמברר שה'עבריינ' שבו הוא רע במקרה ולא רע בעצם.

ב. בגדרי הדין של ראש השנה האדם נידון עפ"י רוב מעשיו משום שיסוד רוב נאמר במצב של תערובת וכיון שמונח באדם היסוד של תערובת לכן דנים מי הרוב [-וזהו מיסוד מידת הדין של יצחק שבגימטריא רוב] ובזה נעשה החלוקה בין צדיקים בינונים ורשעים ג' ספרים שבר"ה, ולכן יש בדין של ר"ה את כח שרו של עשיו - השטן שבא לקטרג.

ג. אבל ביוהכ"פ שנעשה ההבדלה של השעיר לה' - יעקב מהשעיר לעזאזל - עשיו

קטורות פנימי

הטוב, הרע נשלח אל ארץ גזירה והטוב נתברר לעצמו, ועל זה בא משקל דברי חז"ל הידועים ש'השטן' זה בגימטריא שס"ד שאלו הם השס"ד ימים ש"אית ליה לשטן רשות לאסטוני" חוץ מיום הכפורים, כלומר - שאף שביום הכפורים הוא קיים אבל הוא קיים כנבדל, הוא קיים כנפרד, אלא שעדיין יש בחירה האם ח"ו להידבק בו וכמו שאומרת הגמ' על "כמה בתולתא" שרחמנא ליצלן נעשה בהם איסור ביום הכפורים, אבל זה לא עומד בפנים כתערובת אלא זה עומד בחוץ כנבדל ונפרד.

שורש ה'לית ליה רשות לאסטוני' - בקטורת שניתן למשה ע"י מלאך המות

אבל בעומק יותר - כדברי הגמ' הידועים בשבת שכשעלה משה למרום כדי לקבל תורה, לאחר שהיה המשא ומתן בין המלאכים למשה, כולם נתנו למשה מתנות ואף מלאך המות נתן לו מתנה שזהו הקטורת, ובדקות, הרי כדברי הגמ' בברייתא דקטורת, "שס"ח מנים היו בה, שס"ה כנגד ימות החמה מנה לכל יום פרס בשחרית ופרס בין הערביים ושלושה מנים יתירים שמהם מכניס כה"ג מלא חפניו ביום הכפורים" והוא היה חוזר וכותש אותה דק מן הדק עבור יום הכפורים, ולהבין ברור - יוצא א"כ, שהשס"ח נחלק לב' חלקים, אבל בדקות זה שלוש חלקים, ראשית זה נחלק באופן, ששס"ה לכל ימות השנה וג' מנים ליום הכפורים שזוהי הקטורת המיוחדת של יום הכפורים, אבל בדקות, שס"ד הם לעצמם וביום הכפורים יש בו שני דינים, יש בו דין של יום הכפורים מדין קטורת של כל יום שגם ליום הכפורים יש מנה לעצמו ויש עוד דין מיוחד ביום הכפורים שיש לו ג' מנים נוספים שזה עבודת הקטורת המיוחדת שהכהן גדול לוקח בחפניו בכדי להכניס לבית קדשי הקדשים, נמצא שיש ביום הכפורים שני דינים, דין אחד של מנה אחד קטורת מדין כל יום רק

הקטורת שהיתה קודם לכן שהיה בה מציאות של חלבנה - שכולו טוב ואין שם רע בעצם וזה השורש למה שהקטורת של כל השנה מסלקת את מציאות המיתה.

ו. גדר יוהכ"פ שכולו רחמים הוא שחוזרים למדרגת עובר ברחם אמו שהוא מקום שכולו טוב שקודם ה"לפתח חטאת רובץ" שזה היצה"ר שבא בשעת לידה, ומצד כך ההבדלה של הרע שביוהכ"פ הוא ההפרדה של עשיו מיעקב שנאמר בהם "ממעיק יפרדו" ואז מתגלה הרחמים של הרחם במדרגתו של יעקב שהוא שורש נשמתו של ישראל. - ומכח כח יש גילוי למפרע גם על ה"היום הרת עולם" שההריון דראש השנה מתחיל במהלך של רחמים שזהו עקירת הרשע למפרע ל'כולו טוב'.

ז. המים שהעובר נמצא בתוכם ברחם אמו הם המקוה הראשון של האדם וזוהי מדרגת יוהכ"פ שנאמר בו "מה מקוה וכו' אף הקב"ה מטהר את ישראל" - וכמו שמכח עומק הכניסה למקוה האדם נדבק עם הטיפה שממנה הוא נוצר והוא מטהר אותה כך ביוהכ"פ מתגלה הטהרה של ה'מאין באת - מטיפה' ומשתייכים למדרגת "אור זרוע לצדיק".

יום הכפורים הוא זמן כפרה לכל, הוא זמן כפרה לחטא העגל, הוא זמן כפרה לחטא אדם הראשון והוא זמן כפרה לשורשים של החטא שזהו כח שורש הרע שבבריא.

מהות כפרת יוהכ"פ - ע"י שהרע נבדל לעצמו

מהות הכפרה שמתגלה ביום הכפורים בזמן שבית המקדש היה קיים הוא ע"י השעיר לה' והשעיר לעזאזל, והיינו שהכפרה היא ע"י שנעשה הבדלה והפרדה בין כוחות הרע לכוחות

קטורות פנימי

מקום הקרבת הקרבנות ויש את מזבח הפנימי שהוא המקום של הקטרת הקטורת בכל השנה כולה חוץ מהקטורת המיוחדת של יום הכפורים שהיא בקודש הקדשים.

כלומר - שביום הכפורים העבודה ביחס לקטורת יש לה שתי פנים, יש לה פנים אחד שזהו הקטורת שנכנסת לפני ולפנים ויש פנים שני של עבודת הקטורת לחטאות את המזבח הפנימי שעליו נעשה הקטורת של כל השנה כולה.

ובלשון אחרת והיינו הך, השס"ד מנים שהיו בקטורת זה שייך למזבח הפנימי בהקטרה של כל השנה כולה וג' המנים המיוחדים הם השייכים לעבודה של הפנים, בשורש של בית קדשי הקדושים, וה'מנה אחד' ששייך ליום הכפורים מדין שס"ה יום שבקטורת הוא הממוצע בין השס"ד לג' מנים הנוספים שיתירים. וכאן, בדין חיטוי מזבח הפנימי מונח, שהעבודה של יום הכפורים שמתקנת, היא לא רק בשלושה מנים הנותרים ולא רק המנה ששייך ליום הכפורים כדין כל יום, אלא יש דין לחטאות על ד' קרנותיו של המזבח הפנימי, וזהו על ד' קרנותיו דייקא, כי בשורש יש ליום הכפורים ד' מנים כמו שנתבאר, מנה אחד מדין העבודה ככל יום ועוד שלושה מנים יתירים שזה העבודה המיוחדת של יוהכ"פ, ומכח כך מחטאים את ד' קרנותיו של המזבח הפנימי דייקא כמפורש בקרא.

והרי שמכח ההארה של יום הכפורים מעלים את הקטורת של כל השנה כולה שזה העבודה של יום הכפורים לחטאות את מזבח הפנימי שהוא מזבח הקטורת, וא"כ, מכח ההארה של יוהכ"פ נעשה שורש של קטורת בפנים ושורש של הארה בקטורת לחטאות את הקטורת של

שהוא יום הכפורים ודין שיש בו עוד ג' מנים נוספים שאין בכל יום, נמצא שבעומק יש ביום הכפורים ד' מנים, מנה דכל יום ועוד ג' מנים נוספים ששייכים ביחוד לעבודת יום הכפורים. ואת זה נתן לו מלאך המות למשה [-בהדגשה], ולכן שס"ד ימים אית ליה רשות לאסטוני אבל ביום השס"ה אין לו רשות לאסטוני כיון שמלאך המות נתן למשה רבינו את הקטורת ששייך לאותו יום, המנה אחד של יום הכפורים שבו אין לו רשות לאסטוני, זה גופא הקטורת שהוא נותן לו.

ובעומק - הרי משה רבינו ירד מן ההר ג' פעמים וכל הירידות הם השורש לירידה השלישית שהיתה ביום הכפורים ומכח הירידה הזו מתגלה השורש של היום הכפורים - ולכן מתגלה הקטורת של יוהכ"פ מכח השורש של הנתינה של הקטורת שניתן למשה רבינו ע"י מלאך המות, וא"כ, הרי שמונח כאן בעומק, שורש העבודה של יום הכפורים בד' מנים הללו שנחלקים לג' ולאחד.

חיטוי המזבח הפנימי -

הארת יוהכ"פ שמעלה

את הקטורת של כל השנה

הרי בעבודת יום הכפורים יש שתי סוגיות של עבודות עיקריות שנוספות על העבודות של כל יום, יש את העבודה של הקרבנות הפר והשעיר והזאת הדמים בפנים.

אבל יתר על כן מה שמפורש בקרא בפרשת תצוה (פרק ל' פסוק י') "וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה", ש'אחת בשנה' יש דין לחטאות את המזבח הפנימי בד' קרנותיו, כלומר שמלבד העבודה המיוחדת שיש ביום הכפורים בפר ושעיר ביחס להזאה בפנים ומלבד עבודת הקטורת, ישנה עוד עבודה 'אחת בשנה' לחטאות ולכפר על המזבח הפנימי. והיינו שיש את מזבח החיצון שבו הוא

* בלי להיכנס לנידון הרחב האם הדם ניתן על הקרנות או ניתן על המזבח אבל החיטוי הוא של הד' קרנות כלשון הפסוק.

קטורות פנימי

כל השנה כולה.

העומק של "מתירים להתפלל עם העבריינים" שמתגלה ביוהכ"פ

יש את מטבע הלשון שאומרים ביום הכפורים - "על דעת המקום ועל דעת הקהל אנו מתירים להתפלל עם העבריינים" כלומר שביום הכפורים יש כח מיוחד שמתירים להתפלל עם העבריינים, וזה בבחינת החלבנה שמצטרפת לקטורת כדברי חז"ל, כל השנה כולה כשיש קטורת, היא קושרת [=שזהו קטורת בל' ארמי] ומצרפת את כל הי"א סממנים שיש בה והרי שהיא מחברת את מציאות הרע, זה סוג אחד של קטורת אבל ביום הכפורים שיש קטורת גבוהה יותר כמו שנתחדד, הרי יש הבדלה בין מציאות הטוב למציאות הרע שהרע נבדל לחלקו של עשיו, ולכא' יש כאן ביוהכ"פ דבר והיפוכו, מחד כמו שחודד, יש ביוהכ"פ הבדלה שהטוב לעצמו והרע לעצמו שהרע נבדל והולך לארץ גזירה והטוב שייך לחלק הפנימי עד ה'לפני ולפנים', ואילו מאידך "מתירים להתפלל עם העבריינים" וא"כ יש להם לכא' כניסה לפנים שמתירים להתפלל עם העבריינים.

הגילוי ביוהכ"פ של ה'כולו טוב' שבעומק הנפש ושהרע הוא 'רע במקרה'

וביאור הדבר - ברור ופשוט, וזה מונח בתוך דברי רבותינו בהגדרת יום הכפורים שהכניסה ביום הכפורים לפני ולפנים, גדרו הוא כניסה למעמקי המקום הפנימי ביותר בנפש שעליו נאמר "לא יגורך רע", ולפי"ז מה שמתירים להתפלל עם העבריינים, כוונת הדבר שכאשר מתירים להתפלל עמם, זה לא היתר להתפלל עם העבריינים כפשוטו שהרי דייקא את ה'עברייני' שבו שולחים לארץ גזירה, אלא מבררים את שורש הטוב ומבררים את שורש הרע ואז

מתברר שהעברייני הוא רע במקרה והוא לא רע בעצם וע"י כן מכניסים אותו למקום הטוב, זה הבירור של העבריינים.

"על דעת המקום ועל דעת הקהל אנו מתירים להתפלל עם העבריינים" - יש מה שמתירים 'על דעת הקהל' שזה הצד התחתון של כל קטורת שיש בה ג"כ חלבנה, אבל מה שמתירים 'על דעת המקום' להתפלל עם העבריינים זה אותו חלק שדבוק ב'מקומו של עולם', זה אותו חלק שכולו טוב וזה עומק הבירור של יום הכפורים.

וא"כ, ביום הכפורים שמתגלה הבירור של חלקי הרע שנשלחים לחלקו של עשיו אל ארץ גזירה וכדברי חז"ל שזהו ה'שעיר לעזאזל', החלק הזה שנשלח לעשיו מברר שאצל ישראל הרע הוא 'רע במקרה' כלשון המהר"ל פעמים הרבה, והוא לא 'רע בעצם'.

וההארה הזו זה ההארה של "יום הכפורים מכפר", כפשוטו לשון 'מכפר' היינו שהוא מקנח את הפסולת כלשון חז"ל "תבוא האם ותקנח צואת בנה", אבל בעומק 'מכפר' זהו מלשון "וכפרת אותו מבית ומחוץ מלשון כיסוי שיום הכפורים מסלק את כל הכיסוים - זה נקרא 'כפרה', ומה שהוא מכפר כלומר - הוא מסלק את מציאות הכיפור, מסלק את מציאות הכיסוי, זהו לשון כיפור מלשון כיסוי כמו שמצוי בלשון הקודש שדבר והיפוכו נכללים כאחד, ולפי"ז מה שיוהכ"פ מכפר היינו שהוא מכפר בעומק, להגיע לגילוי העצמי שמתגלה השורש של הכל, זה עומק הכפרה של יום הכיפורים.

וזהו מה שמצינו שלשיטת רבי "יום הכפורים מכפר לשבים ומכפר לשאינם שבים", ה'מכפר לשבים' זהו כפרה מצד ההשבה לשורש וה'מכפר לשאינם שבים' זה גילוי שהרע שנמצא בישראל הוא מקרה אבל הרע בעצם שייך לחלקו של שעיר לעזאזל, לחלקו של עשיו, זהו ה'מכפר לשאינם שבים' שהכפרה היא לא מדין התשובה

קטורות פנימי

רוב עוונות ואזלינן בתר רובב, וההגדרה של רוב הרי נאמרת בתערובת שמכח התערובת שייך שיהא מציאות של רוב - או רוב שהוא בעצם התערובת עצמה או באופן שדבר פורש מהתערובת שאומרים עליו "כל דפריש מרובא פריש", כל היסוד של רוב הוא במקום שיש תערובת ובזה או שדנים על עצם התערובת או על דבר שפרש מהתערובת אבל הנידון הוא ביחס לכך שיש מציאות של תערובת.

ולפי"ז העומק של יום הכפורים שנתבאר - ביום הכפורים מבררים את הטוב לעצמו ואת הרע לעצמו שאין בו מציאות של תערובת וא"כ כל יסוד הדין שדנים את האדם מקבל פנים חדשות, מה שבראש השנה יסוד הדין הוא באופן שיש מצוות ויש עבירות ושוקלים זכויות כנגד עוונות ואזלינן בתר רוב מעשיו של האדם זהו מכח שמונח כאן היסוד של תערובת ודנים כאן מי הרוב, ככל דיני רוב שדנים באופן שיש כאן גם זה וגם זה מיהו הרוב, ודנים על פי רוב, או בבינונים שהם מחצה על מחצה, אבל ההגדרה היא שדנים על פי רוב - זה ההגדרה של הדין של ראש השנה.

הגילוי במהלכי הדין של יוהכ"פ
מכח הברור שאין גדר של תערובת
אבל יום הכפורים שהוא יום של רחמים - זה לא רק שיש רחמים בדין אלא יום הכפורים מגלה ברור חדש עמוק לכל מהלכי הדין, וכמו שנתחדד באיזה אופן הדין של יוה"פ? - יוהכ"פ מברר את הדבר שהוא לא בגדרי תערובת, וממילא לא שייך מציאות של רוב, אין כוונת הדבר שע"י הרחמים הולכים אחרי המיעוט אלא הגדרת הדבר הוא שדין הרחמים מברר את עומק נשמתן של ישראל.

אלא מדין הגילוי של עומק מעמקי מציאות הנפש.

הגילוי של 'ועמך כולם צדיקים' שביוהכ"פ לעומת כתיבת הרשעים שבר"ה

ולפי"ז עומק ההגדרה במה שאומרים חז"ל שג' ספרים נפתחים בר"ה, רשעים נכתבין ונחתמין לאלתר למיתה, צדיקים נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים טובים ובינונים תלויים ועומדים. - "בראש השנה יכתבון וביום צום כיפור יחתמון כמה יעברון וכמה יבראון" וכו' ועיקר הבקשה שמבקשים ב"זכרנו לחיים" היא על חיים רוחניים כמו שאמרו כבר הראשונים, וא"כ ביום הכפורים לא מתברר המדרגה של רשעים נכתבין ונחתמין לאלתר למיתה, אלא ביום הכפורים שמכפר הוא מסלק את הכיסוי, את ההעלם, את ההסתר כמו שנתבאר, ואז הוא מברר שכולם צדיקים, זוהי ההארה של יום הכפורים.

בהארת יום הכפורים מתגלה שהמעמקים של נשמות ישראל הוא כולו טהור, הוא כולו קדוש ומה שהיה נראה בראש השנה שנפתחים ג' ספרים ורשעים נכתבין ונחתמין לאלתר למיתה - ביום הכפורים מתגלה העומק הפנימי של החיים הפנימיים של נשמתן של ישראל, ואז מתגלה אצל הרשעים עצמם שהרע אצלם הוא במקרה ועי"כ נעשה הגילוי שכולו טוב.

דין 'דראש השנה - אזלינן בתר רוב' שבגדרי תערובת
ולהבין עמוק יותר - הרי האדם נידון על מעשיו והאופן שדנים אותו כדברי הרמב"ם בהלכות תשובה - האם יש לו רוב זכויות או

² אלא שהמשקל הוא לפי מחשבת א-ל דעות כמו שמבואר שם ברמב"ם.

קטורות פנימי

למדרגת ה'ישראל' בעצם, כלומר - הרי "כל שיש בו שלושה מידות הללו בידוע שהוא מזרעו של אברהם יצחק ויעקב" ולכן ביום שמתגלה מדת הרחמים הוא מברר את שורש הנשמה של קו הרחמים שעולה עד השורש הגמור ושמה מתברר שזה השורש של נשמות ישראל, ומצד כך גדר הדבר שמתגלה שאין לו מציאות של חטא בעצם אלא חטא במקרה.

זהו שורש הגילוי של ביום הכפורים שמתגלה ב"ביום צום כיפור יחתמון" כי עומק החתימה שביום הכפורים הוא למפרע על ראש השנה.

זה ברור - הרי בינונים תלויים ועומדים וכפשוטו היינו שביום הכפורים נחתם עליהם מה שהיה צריך להחתם בראש השנה, אבל בעומק יותר לפי מה שנתחדד, הדין שמתגלה ביום הכפורים זהו בירור של סוגיא חדשה - לא מדין תערובת של מצוות ועבירות אלא בירור של הטוב לעצמו ובירור של הרע לעצמו ואז מבררים ע"י הטוב לעצמו את ה"ועמך כולם צדיקים" ולכן הם "נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים" ביום הכפורים, זה עומק הדין של יום הכפורים שמתגלה מכח מידת הרחמים דיעקב אבינו.

השורש שקטורת מסלק את מציאות המיתה - 'ניקה

מה"צדיקים במיתתן קרויים חיים"

וההארה הזו זה ההארה של הקטורת שנתן מלאך המות בתורת מתנה למשה רבינו שזהו הדבר שמסלק את המיתה, שהרי כלשון חז"ל רשעים בחייהם קרויים מתים וצדיקים במיתתם קרויים חיים - והשורש של 'צדיקים במיתתם קרויים חיים' שמתגלה שאין בצדיק מציאות של מיתה הוא לא באברהם ולא ביצחק אלא ביעקב כדברי הגמ' הידועים "יעקב אבינו לא מת וכו' מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", וא"כ ביעקב

ולהבין ברור, הרי כדברי חז"ל ג' מידות יש באומה זו רחמנים ביישנים גומלי חסדים, מכח אברהם גומלי חסדים, מכח יצחק ביישנים ומכח יעקב רחמנים כמו שהזכירו המפרשים, ולפי"ז - יום של ראש השנה הוא בגדרי דין ולכן יש בו גם דין לאומות העולם כי יסוד מידת הדין היא ביצחק שיצא ממנו עשיו וזהו השורש שבראש השנה עשיו ויעקב נידונים יחד, ואמנם נאמר בקרא 'כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב' אבל הנידון הוא הן על השורש דיעקב והן על השורש דעשיו.

אבל ביום הכפורים נעשה ההבדלה ולכן יום הכפורים נקרא יום של רחמים שזהו מידתו של יעקב, עשיו נבדל לעצמו ויעקב עומד לעצמו כדברי חז"ל שזה מקביל לשעיר לה' ולשעיר לעזאזל שיעקב ועשיו נבדלים זה מזה.

מכח מה שביום ראש השנה המהלך היה מהלך של דין - בדין הולכים בגדי רוב, וזהו השורש שרוב הוא בגימטריא יצחק כמו שכבר הוזכר, כי רוב הוא שייך בגדרי דין ששם נאמר 'אזלינן בתר רוב'.

בירור שורש נשמת ישראל שביהכ"פ שעל ידי קו הרחמים

אבל ביום הכפורים מתגלה מהלך של רחמים והרחמים שמתגלה ביום הכפורים הוא מגלה את קו האמצע של יעקב שמיתתו שלימה דלא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ודלא כיצחק שיצא ממנו עשיו, זהו "כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור" - זהו יעקב אבינו שנקרא ישראל וישורון, כלומר, זה יום ששייך לישראל ולכן הוא יום של רחמים, כי מידת החסד יש לה פסולת אצל ישמעאל שזהו ה"חסד לאומים חטאת", ומידת הדין בוודאי שיש לה פסולת אצל עשיו, אבל במידת הרחמים שמי שהוא רחמן בידוע שהוא מישראל, זהו ההגדרה של 'יום של רחמים' שכולו שייך

קטורות פנימי

ממצב של מיתה למצב של חיים, יש אופן של "ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה" ויש עוד פנים איך מעבירים את רוע הגזירה - ע"י קטורת, זה הקטורת של כל השנה כולה, וכמובן יש פנים של תשובה ותפילה וצדקה, ויש פנים מיוחדות לקטורת, אבל זה באופן שיש כאן מיתה והקטורת מסלקת את מציאות המיתה, זוהי הקטורת דכל השנה כולה.

אבל הקטורת דיום הכפורים היא קטורת שנוגעת בשורש הפנימי, בנקודה הפנימית ביותר שישנה, והקטורת הזו היא הקטורת של מציאות החיים שלא שייך שמה מציאות של מיתה, זה הגילוי של השלושה מנים שהיו בה.

חיטוי מזבח הפנימי ביוהכ"פ - ההארה ששורש הקטורת של כל השנה הוא מהג' מנים דיוהכ"פ

וכפי שנתחדד הגדרת הדבר הוא - יש את השס"ד מנים מצד אחד, יש את השלושה מנים מהצד השני ויש את המנה ה-שס"ה ששייך ליום הכפורים מדין כל יום. הסילוק של כל מיתה שמסלק ממיתה לחיים שמכח השס"ד מנים הוא יונק את כוחו מהשלושה מנים של יום הכפורים ועובר דרך המנה הפרטי של יום הכפורים שמקביל לקטורת של כל השנה כולה וע"י כן מאיר אור הקטורת לסלק את המיתה בפועל בכל השס"ד ימים, זה השורש של היניקה של השס"ד ימים, אבל חלוק הקטורת החיצונית מהקטורת הפנימית, הכח של הקטורת החיצונית הוא מסלק מהמיתה ושורש הדבר במה שנאמר אצל אברהם אבינו "ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה" שזה שורש של קטורת ששייך גם בחיצוניות, אבל כל אלו שנולדו משם שלח אותם אברהם אבינו קדמה בעודו בחייו - "ולבני הפלגשים וגו' נתן אברהם מתנות וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם" (בראשית כ"ה, ו') והשורש של

אבינו מתגלה המציאות של ה'לא מת'.

ומצד כך, השורש של הקטורת שהיא דבר שמסלק את מציאות המיתה הוא מתגלה ביעקב אבינו שאפילו שלכאורה הוא נראה כמציאות של מת אבל באמת - "עוד אבינו חי", יעקב אבינו לא מת, והקטורת מלבד מה שבפועל היא מסלקת את מציאות המיתה כמפורש בקרא ואין מקרא יוצא מידי פשוטו אבל בשורש היא מבררת בעומק את מדרגת הצדיקים שבמיתתם קרויים חיים, זה העומק הפנימי של הקטורת והשורש הפנימי של מציאות הקטורת הוא יונק את חיותו מהמעמקים הפנימיים של ה"צדיקים במיתתם קרויים חיים" וגילוי הדבר הוא בעיקר ביעקב אבינו - "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים".

וזוהו יום הכפורים שנאמר בו "כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור" 'שבטי ישורון' זהו ה'מה זרעו בחיים אף הוא בחיים' ומכח כך מתגלים המחילה שבמדרגת יום הכפורים.

ההבדל בין קטורת של כל השנה לשורש הקטורת דיוהכ"פ

וכמו שנתחדד בראשית הדברים, יש את הקטורת של כל השנה כולה ויש את הקטורת של יום הכפורים, וההבדל בין הקטורת של כל השנה כולה לקטורת של יום הכפורים שכל השנה יש מנה בכל יום - "שס"ה מנים היו בה" וביום הכפורים יש בה ג' מנים, וזה ברור - השורש של הג' מנים שיש בה זה השורש של קומת ישראל של האברהם יצחק ויעקב וביחוד יעקב שהוא השלישי, זה הכח של השלוש מנים שמתגלים ביום הכפורים, והשלוש מנים הללו מבררים את העומק של החיים בשרשם, זהו הג' מנים הללו וזה ההבדל בין קטורת של כל השנה כולה לקטורת דיום הכפורים.

קטורת של כל השנה כולה היא מסלקת

קטורות פנימי

כלומר - כמו שנתברר - אם יש דין בראש השנה ורשעים נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה והבינונים הם אלו שתלויים ועומדים עד יום הכפורים שאם עשו תשובה נכתבים לחיים ואם ח"ו להיפך, להיפך.

אבל זה מדין ראש השנה אבל מדין יום הכפורים שמתגלה התשובה העמוקה יותר א"כ מתגלה תשובה למפרע שהם הופכים למפרע להיות צדיקים בראש השנה, זוהי תשובתם של ישראל של יום הכפורים.

וא"כ, הסדר הברור - יש קודם את יום ראש השנה ויש לאחר מכן את יום הכפורים, בראש השנה שהשורש הוא יום הדין שזה מכח שרו של עשיו שזה השטן שבא לקטרג - שם מתגלה דין כפשוטו ושם יש את הג' ספרים נפתחין, ודייקא ג' ספרים נפתחין - אבל ביום הכפורים שיש ג' מנים, הג' מנים הם כנגד הג' ספרים ויום הכיפורים מעלה את כל השלושה, את הצדיקים בוודאי ואת הבינונים שאם הם עשו תשובה הם עולים, אבל החידוש של יום הכפורים הוא ה"מתירין להתפלל עם העבריינים" שהוא מעלה את הרשעים למפרע.

זה העבודה לחטאות את המזבח הפנימי בכדי להעלות את הקטורת של כל השנה כולה, כל השנה כולה מצרפים את הרשע באופן שיש רוב שהוא מצטרף מדין רוב והוא בטל לרוב שזהו החלבנה שבקטורת, אבל הגדרת הקטורת של יום הכפורים שהיא מעלה למפרע את כל הקטורת שהיתה קודם לכן וא"כ, היא מעלה את מציאות הרשעים, זהו עומק מעמקי התשובה שמתגלה ביום הכפורים.

הרי יש תשובה שבתוך מהלכי העולם ויש תשובה שקדמה לעולם, בראש השנה מתגלה תשובה כפשוטו וזה מה שבינונים תלויים

השליחה הזו זה השורש ששולחים את השעיר לעזאזל אל ארץ גזירה, שכמו שאברהם אבינו שלח אמנם בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם, כך שולחים את התולדה של יצחק, אברהם אבינו שלח מזרעו ויצחק אבינו שולח מזרעו שזה עשיו, זה היינו הך, אותו שורש של קטורת, זהו שרו של עשיו שהוא הס"מ, כח מלאך המות שהוא שורש כח הרע.

אבל הבירור של כח הקטורת דקדושה כמו שנתחדד, השורש הפנימי שלו הוא הג' מנים שהיו ביום הכפורים שהוא השורש של מציאות הקטורת.

ומכח ההארה של יום הכפורים, לא נשאר ההארה רק במדרגה הזו של יום הכפורים אלא כפי שהוזכר בראשית הדברים שיש הרי עוד עבודה ביום הכפורים והיא לחטאות את המזבח הפנימי אחת בשנה בד' קרנותיו שהוא מזבח הקטורת, כלומר שההארה של הקטורת דיום הכפורים היא לא מאירה רק לקטורת של יום הכפורים אלא כח ההארה של הקטורת דיוהכ"פ מאירה גם לקטורת של מזבח הפנימי שזהו מה שמחטאים את המזבח הפנימי אחת בשנה ביום הכפורים כלומר - מבררים את ההארה של הקטורת של כל השנה כולה שאין יסודה מדין השס"ד אלא יסודה מדין השלושה מנים, זהו מה שמחטאים את המזבח הפנימי - מזבח הקטורת ביום הכפורים.

עומק התשובה של יוהכ"פ - שהרשעים דר"ה הופכים למפרע לצדיקים

ומכח כך, הגדרת הדבר הוא שמבררים את הדבר למפרע ולא רק מכאן ולהבא שזה מתגלה בכח התשובה שהיא עוקרת למפרע, התשובה שמתגלה ביום הכפורים שהיא עוקרת למפרע,

קטורות פנימי

וא"כ, זה העומק של הברור שמתגלה ביום הכפורים, ביום הכפורים הכל חוזר לרחמים, הכל חוזר לרחם ושם מבררים את ה"שני לאומים ממעיך יפרדו" שזה הברור של ה"ויתרוצצו הבנים בקרבה". - וזה הגילוי של ה'ימי רצון' שהוא מלשון 'ויתרוצצו הבנים בקרבה' שזה חוזר לאותו שורש של מדרגת העיבור, ושם מתגלה ביום הכפורים ה"שני לאומים ממעיך יפרדו" שמתגלה הרחמים של הרחם, ומתגלה השורש של ה"איש תם יושב אהלים", מתגלה שורש נקודת נשמתן של ישראל.

זהו ה"תשובה קדמה לעולם" שבאדם הפרטי זהו זמן ההריון שלפני שהוא נולד שזהו בחינת ה"קדמה לעולם" הפרטי שלו, זה השורש המתגלה ביום הכפורים ושמה מתגלה מעמקי מציאות הרחמים.

המקוה הראשון של האדם - ברחם אמו

וההארה הזו של יום הכפורים זהו ה"מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל", במקוה האדם נכנס לתוכו - ושורש המקוה הוא במה שהאדם נמצא במעי אמו ששם הוא המקוה הראשון שבתוכו האדם נמצא שזהו המים שהוא נמצא בתוכם בשליא, זה השורש של המקוה הראשון של האדם וזה מדרגת יום הכפורים שבמדרגת רחם - רחמים שהוא מציאות של טהרה של מקוה.

וההארה הזו היא פנימיות יום הכפורים שמבררת את נשמתן של ישראל ואת שורש מציאות הדבר ש'כולו טוב'.

הרי הזמן שהיצר הרע מגיע לאדם הוא ב'לפתח חטאת רובץ' משעה שיוצא מבטן אמו, וזהו מה שלית ליה לשטן רשות לאסטוני

ועומדים אם הם יעשו תשובה אם לאו, כי מעיקרא הדין הוא באופן כזה שהדין נתלה בתשובה, אבל הדין שמתגלה ביום הכפורים כפי שנתחדד, מתגלה בו התשובה שקדמה לעולם וא"כ מתגלה בו השורש של הדבר שהדין של ראש השנה נעקר למפרע אף על הרשעים, זה הברור של מעמקי יום הכפורים שמברר את הדבר למפרע, זה הפנימיות של הקטורות של יום הכפורים.

שורש הרחמים של יוהכ"פ -

חזרה למדרגת העיבור שברחם

ההארה הזו, זה שורש הרחמים שמתגלה, וכידוע עד מאד כמו שכבר הוזכר הרבה מדברי המהר"ל שכל רחמים הוא מלשון רחם כעובר הנמצא ברחם אמו, כלומר - השורש של 'רחם אמו' היינו שזה עוד לפני שהוא נולד, זה הגדרת יום הכפורים שכולו רחמים, שחוזרים לשורש של לפני תחילת הגילוי של הדבר שהוא יצא מהעלם לגילוי, זה ההארה של יום הכפורים.

ובמקום הזה הוא בוודאי כולו טוב, וזהו זמן העיבור שעליו אמר דוד המלך "מי יתנני ירחי קדם", ומצד המהלך הזה של יום הכפורים - מראש השנה כבר מתחיל הרחמים וזהו ה"היום הרת עולם" שזהו ההריון שמתגלה בראש השנה שהוא במקום של רחם, וזה מצד הגילוי של יום הכפורים ש"כולו רחם" וא"כ, הוא מברר שראש השנה מתחיל במהלך של רחמים וזה ע"י עקירה למפרע שהרשע הופך להיות שם מציאות של טוב. אבל מיהו שאפילו ברחם אמו היה בו רע? - "ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרוש את ה' וגו' שני גוים בבטן - ושני לאומים ממעיך יפרדו" שהם נפרדים, ואיפה עיקר הפירוד שלהם? - ביום הכפורים שיש שעיר לה' ושעיר לעזאזל ששם יש את ה'יפרדו' של חלקו של עשיו מחלקו של יעקב.

קטורות פנימי

האדם שזהו השכבת זרע שהיא טמאה וממנה נוצר האדם - ביום הכפורים מבררים את הדבר הזה, שהרי 'ראה קרי והשלים שנתו מובטח לו שהוא בן עולם הבא' כי הוא בירר את שורש נקודת הטומאה בשורשה וא"כ, הוא שייך למדרגת "אור זרוע לצדיק".

שאלה מהשומעים

שאלה: האם המנה השס"ה של יום הכפורים מקביל לטומאה של הקליפת נוגה?

תשובה: בכל השנה כולה התיקון הוא לקליפת נוגה כמו באכילה דהיתר וכדומה שבכל דבר שהוא בבחינת "והתקדשתם והייתם קדושים" יש לו עליה של קליפת נוגה, אבל ביום הכיפורים שיש הארה גבוהה יותר שזהו ה"מים יוצרו ולו אחד בהם" שהיא הארה מעין דלעתיד לבוא - יש התנוצצות גם לתיקון של הג' קליפות טמאות, ואיך התיקון, הרי אין תיקון לג' קליפות טמאות? - אלא שבסוד התשובה הרי שהוא יכול להעלות מתוכו גם את נקודת הרע, הקליפת נוגה היא דבר של היתר שיכול להצטרף לקדושה אלא שכשחס ושלום זה לא לשם שמים זה נופל לג' קליפות טמאות, אבל יום הכפורים שמתגלה ה'תשובה סג' של 'אנו מתירין להתפלל עם העבריינים' א"כ מכח התשובה יש העלאה גם לג' קליפות טמאות, וזה אור דעולם הבא שאז בוודאי יהיה תיקון לג' קליפות טמאות, וא"כ ביום הכפורים

כי השטן נכנס רק במקום זמן הפתח אבל יום הכפורים ששייך למקום ההריון של הרחם - שם עוד אין יצר הרע ולכן "לית ליה רשות לאסטוני".

והשלושה מנים האלה הם השלושה ימים של קליטת הזרע, יש ארבעים יום של יצירת הולד ומצד כך זה המהלך של הימים מאלול עד יום הכפורים, זה מהלך אחד של ארבעים ביחס ליצירת הולד, אבל ה"שלושה מנים היו בה" זה ההגדרה של מדרגת שלושה ימים של קליטת זרע הוולד.

זמן ההריון הוא ז' חדשים או ט' חדשים עד י"ב ירחי שתא שזה שנה שלימה - זהו ה"שס"ה מנים היו בה" שזה זמן ההריון הגדול ביותר שישנו אבל השורש הוא השלושה מנים שכנגד השלושה ימים שהם זמן קליטת הוולד, אלא שבכל קליטת הוולד יכול להיות גם בחינה של 'פולטת' שזה טומאה, אבל ביום הכפורים שאין בו טומאה זה מקום ההשרשה של מקום שורש היצירה.

טהרת המקוה של יוהכ"פ -

טהרת הטיפה שממנה נוצר האדם

פנימיות ההארה של יום הכפורים הוא במדרגת ה'מאין באת' אבל לא 'מטיפה סרוחה' אלא דייקא טיפה בבחינת 'מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל', מקוה זה טיפות שנצטרפו אבל לא באופן של 'סרוחה' אלא טיפות שכולם מציאות טהרה.

כשהאדם נכנס למקוה הוא נדבק עם הטיפה ראשונה שלו, בה הוא נדבק במעמקי המקוה והוא מטהר את הטיפה שממנה הוא נוצר, זה גדר טהרת המקוה שמגלה ביום הכפורים - "מה מקוה מטהר כו' אף הקב"ה מטהר את ישראל".

"מי יתן טהור מטמא" שנאמר על יצירת

קטורות פנימי

הלעתיד לבוא. [=לפי"ז המנה השס"ה של יוהכ"פ הוא כנגד הקליפת נוגה והג' מנים היתירים הם כנגד הג' קליפות טמאות] כן, יפה מאד - במה ששייך ליום הכפורים עצמו, שיהיה גמר חתימה טובה, שנת גאולה וישועה.

כיפור 038 קטורות פנימי תשפ"ב
מספר שיעור בקול הלשון 31677764

יש מעבר לתיקון של קליפות נוגה, וודאי שיש גם את ה"כמראה הנוגה" בשעה שהכהן גדול היה יוצא מבית קדשי הקדשים שאז היה ה"כמראה נוגה", אבל זה כשהוא יוצא מבית קדשי הקדשים שאז יש 'מראה נוגה' אבל כשהוא נמצא בתיקונו השלם הרי שזה למעלה ממראה נוגה אלא זה תיקון גם לשורש הג' קליפות הטמאות - אבל זה לא בשלימות, תיקון שלם יהיה רק לעתיד לבוא אלא יש תיקון שהוא מעין

טהרת יום כיפור ותכליתה

בחמישה עיניים אינו רק כפשוטו 'תענו את נפשותיכם' לענות את הגוף, אלא זה בבחינת 'מרעיבו שבע'.

החיות הפנימית - הזנה מהנשמה ביום הכיפורים

שובע זו בא מבפנים מהנשמה הקדושה. אמנם, בכדי שיבוא לאדם שובע מנשמתו מוכרח שיהיה לו חיות מהפנימיות שבתוכו. יוה"כ במובן העמוק והפנימי זהו יום שהאדם ניזון מן הנשמה.

יש בחינה של יוה"כ בזמן הרי הוא י' תשרי. ויש בחינת יוה"כ בנפש, כדברי רבותינו שכל מה שקיים בזמן קיים בנפש. יוה"כ בנפש עניינו, תפיסה שהנפש מגיע למצב שיש לה חיות מזון ממקום פנימי. בלשון הכתוב זה מתבטא (עמוס ח יא) "הנה ימים באים וכו' לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'".

רעב וצמא רוחני - 'לא רעב ללחם ולא צמא למים'

על דרך הפסוק, כשם שהאדם הרעב או הצמא אוכל ושותה כדי צורכו ונשבע ורווה, כך הדין 'לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה' שבשעה ששומע את דבר השם צריך להרגיש שבע ורווה, הרגשת חיות פיזית מזה.

ההבדל בין התעוררות זמנית לחיות קבועה

לא מדובר כאן על הרגש רוממות וכדו'. ישנם אנשים בס"ד שהולכים בליל יום הכיפורים

הקדמה: לוחות ראשונות ולוחות שניות

לוחות ראשונות - הכתב והלוחות עצמם, באו מן העליונים. לעומתם לוחות שניות באו מכוח מעשה ידי אדם, שעליהם נאמר (שמות לד א) "פסל לך שני לוחות אבנים כראשנים".

עומק הדבר לענייננו.

הקשר בין לוחות שניות ליום הכיפורים

עבודת יום הכיפורים כידוע שנצטוונו ביום הקדוש, "תענו את נפשותיכם" בה' עיניים. האדם מורכב מנשמה וגוף, יום הכיפורים הוא יום שלגוף יש דין עיני, תענו את נפשותיכם. מבואר בדברי רבותינו שטעמו כדי להידמות למלאכי השרת. כשם שלמלאכי השרת אין גוף חומרי מורכב מארבעה יסודות החומר, כך אנחנו ביום הכיפורים מדמים את עצמינו למלאכים. וזו ע"י שלובשים לבן ומענים את הגוף בחמישה עיניים.

הדברים דברי אמת, אלא שיש בזה עומק בדברי רבותינו.

העמקה: 'מרעיבו שבע משביעו רעב' ביום הכיפורים

בלשון רבותינו נאמר על יוה"כ "מרעיבו שבע משביעו רעב". דוגמה לדבר מצאנו במאמר חז"ל "יש לו מנה רוצה מאתיים" שכביכול הוא משביעו במנה אלא שהתולדה הוא שרוצה יותר. מאידך אם הוא מרעיבו אז נעשה בבחינה של שבע. בחינת מרעיבו שמתגלה ביום הכיפורים

טהרת יום כיפור ותכליתה

הרעב והצמא ביום הכיפורים? ודאי שמחשבה פשוטה, שהוא בא לקיים את רצון הבורא שציוונו תענו את נפשותיכם מאכילה ושתייה, וכן על זה דרך, עוד כוונות נכונות וראויות.

ובהתבוננות עמוקה מעט בנפש.

כאשר האדם מרגיש רעב וצמא גופני, זה מגיע שהקדוש ברוך הוא בא להזכיר לו מתוכו, על הרעב והצמא הרוחני הפנימי. ישנו בן אדם שיום אחד לא למד תורה, או כמעט ולא קיים מצוות מעבר בדיוק למה שהוא חייב. האם כשמגיע סוף היום הוא מרגיש כמו שהוא אכל לחם ומים ותו לא? ישנה תפיסה בנפש - הסתכלות עמוקה, ראייה נכונה ותפיסת חיים. 'לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע דבר השם' - שמשקל הרעבון לרוחניות יהיה לא פחות, ובעומק אף יותר ממה שרעבים לחומר.

יום הכיפורים כהכנה לחיים רוחניים בעולם הבא

יום הכיפורים הוא יום אחד בשנה שהאדם מצווה מדאורייתא למנוע את עצמו מן האכילה ושתייה. על ידי כך הוא מתדמה למלאכי השרת. זהו דוגמא לאיך ניראה בשעה שנצא מן העולם ונזכה לעלות למעלה יחד עם המלאכים. אם אדם רעב לדבר ה', לא רק מקיים אלא רעב, ממילא בשעה שהוא 'אוכל' יש לו תענוג והוא נרגע. אם כן, כאשר בס"ד יעלה לאחר מאה ועשרים שנותיו למעלה הוא מחובר לשם.

בדיקת מצבו הרוחני של האדם ביום הכיפורים

נתנו לנו יום אחד בשנה לבדוק איפה אנחנו באמת עומדים בנפש. האם אנחנו עומדים במצב בנפש שמה שמרעיב אותנו ומה שמשביע אותנו זהו החומר זהו האוכל זהו השתייה, או שכאשר בס"ד נגיע לאותו יום, על אף שבודאי יש לנו גוף

לכותל, מרגישים מזה אווירה עילאית ברוך ה'. באותו רגע זה יכול להתפס אצלו כהתפעלות אלא דההרגשה עוברת במשך הזמן כלא היה. 'לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע דבר השם', היינו שדבר השם על אותו משקל של אכילת לחם ועל שתיית מים.

מזון רוחני - 'כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם'

"כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי השם יחיה האדם". מוצא פי השם נותן לו חיות וממנו הוא חי. זה איננו התעוררות גרידה אלא על זה הוא חי. כאשר סועד אדם את לבו זה לא התעוררות זהו מזון. כל דבר בבריאה הוא משל כדי שנכיר ממנו את הנמשל. האוכל הפיזי והמשקים הפיזיים הם משל בכדי שנבין את הנמשל.

הצורך ברעב פנימי לדבר השם הנמשל.

נבין במשל שיום אחד שהאדם אינו אוכל הוא כמעט לא בן אדם. יחידי סגולה אכן עושים תעניות שלושה ימים או משבת לשבת מה שאדם ממוצע איננו מסוגל. אמנם ישנם אנשים ש'מתענים' חודש וחודשיים ושנתיים. לא פיזית בגוף, אלא 'תעניות' 'מהדבר השם' וזה לא מפריע להם רח"ל. הם חיים במציאות של לחם ומים וכל הנלווה אליו אבל אין רעב פנימה.

התבוננות ברעב הגופני כמשל לרעב רוחני

כל אחד ואחד בס"ד מתענה ביום הכיפורים וכמעט כל אדם חוץ מיחידי סגולה מרגישים את הרעב.

מה האדם צריך לחשוב בשעה שמרגיש את

טהרת יום כיפור ותכליתה

בחיים. אותה נקודה על אף שהיא איננה פיזית וגשמית, היא תורמת לקורת רוח, סיפוק פנימי ורוגע פיזי.

השפעת האושר הפנימי על הצורך הגשמי

למשל, נשים שנולדים להם תינוק. יכולות לצום חצי יום ולא ירגישו בכך. לא רק מחמת הטרדה, אלא מחמת אושר הפנימי הממלאם. בוודאי אי אפשר לעקור את הצורך הגשמי הפיזי לאכול גם אם האדם מאושר. הוא יכול לדחות לזמן מסוים את הרגשת הרעב, אבל סוף כל סוף יש לו גוף ויצטרך לאכול.

האתגר של איזון בין הגוף לנשמה

אנחנו לא יכולים להתכחש להיותנו גוף. זו המציאות. אבל האם קיים כוח משקל כנגד - פנימי שיכול להשקיט את התביעה החיצונית? כל השנה כולה שאיננו מצוים להתענות מדאורייתא, אנחנו צריכים לזון את נפשותינו באור הפנימי - בתורה ובקיום המצוות, ומאידך פיזית אנחנו אוכלים. משום כך, קשה להביא לידי מבחן עד כמה אנחנו ניזונים מבחינה רוחנית. אפשר אבל יותר קשה. אולם כשמגיע יום אחד בשנה, היום הקדוש יום הכיפורים, תענו את נפשותיכם שבו לא אוכלים ושותים, מתעורר באדם תחושת רעב וצמא.

דרכי ההתמודדות עם הרעב ביום הכיפורים

איך הוא מתמודד עם זה?

האחד מתמודד שהוא מפסיק להסתכל על השעון שהרי כל דקה רק גורם לו מתח. השני מסתכל דווקא כל הזמן וסופר כמה שעות עוד נשארו. השלישי מנסה להיות שקוע בניגונים לעסוק במשהו בכדי להשכיח את המציאות. וכן

ואנחנו רעבים וצמאים, אבל אם אנחנו מרגישים גם שובע מהאור הפנימי שמאיר ביום, שיקלט כל אחד לפי ערכו בנפשו. מי שלא מרגיש בכלל בודאי שהוא לא יכול לשבוע, אז הבחינה הראשונה האם הוא מרגיש? האם זה מביא אותו לאיזה שהיא נקודת שובע? זה יכול להרגיע אצלו את הרעבון?.

משל: הרגעה באמצעות תחליפים

משל למה הדבר דומה (על אף שהמשל לא מדויק).

תינוק מתעורר באמצע הלילה רעב. האמא מבינה שאי אפשר שישתנה ארבעה בקבוקים כל לילה. במקומו היא מביאה לו מוצץ והוא נרגע. על אף שבודאי אין כאן אכילה אלא תנועת המציצה שהוא מרגיש וזה מרגיעו.

התמודדות עם חוסר על ידי תחליפים

עולם הזה בנוי על הרבה תחליפים. לדוגמא ישנם אנשים שרוצים להיגמל מעישון. חלק מן השיטות בנויות על תחליפים שיש בהם דמיון מסוים לעישון בכדי להרגיעם. כאשר האדם אוכל, האכילה מורכבת משתי חלקים. מהאוכל הפיזית ומטעם של האוכל. גם אם אדם יאכל לחם ומים בכמות הנצרך לפי כללי המזון, מחמת יובש שבאכילה הוא ירגיש כל הזמן שחסר לו משהוא.

החווייה הרוחנית והשפעתה על הגוף

על טעם נאמר 'טעמו וראו כי טוב ה'. טעם הנאמר כאן זו לא הגדרה רק של טעם בהבנה שכלית בלבד אלא בעומק זה טעם פיזי שיכול להתלבש באדם. חוויה רוחנית שכל אחד חווה באיזה שהוא זמן וצורה, האם היא נתנה לו גם הרגשה פיזית? בוודאי שכל אחד לפי ערכו, אם זה זמני שמחה או זמנים מיוחדים שעברו עליו

טהרת יום כיפור ותכליתה

בדיקת מקור החיות של הנפש ביום הכיפורים

זו שאלת חיים.

יוה"כ הוא יום שבו נדמים למלאכים וצריכים להידמות למלאכי השרת. אלא שבכדי להידמות להם זה לא מספיק שהאדם ילבש לבן. זה מעשה חיצוני בלבד. זה מבחן עמוק בתוך נפש האדם, בלשון חז"ל 'ירק זה מהיכן הוא חי?' ובנמשל בנפש מאיפה הנפש חיה כל יום? הרי כמו שאמרנו היום הקדוש יום הכיפורים יעבור, ומה קורה אחרי זה? מאיפה אני חי כל השנה? מהיכן יניקת החיות מאיפה המזון של הנפש? יום אחד בשנה נצטוונו לסגור את הברז של מזון הגוף, ובודקים את האמת הפנימית.

השגת חיות פנימית המתגברת על הצורך הגשמי

והיא נוקבת מאוד.

האם יש חיות מקבילה ובאיזה כמות? יום הכיפורים כמו שהזכרנו את המשפט של אחד מרבותינו 'מי צריך לאכול?' זה משפט עמוק והוא חודר מאוד. 'מי צריך לאכול' אומר אותו אדם שיש לו מזון חילופי, פנימי שיכול לתת לו חיות. ויש לו כח להשקיט את הרעבון הגשמי ברמה מסוימת.

יום הכיפורים - זמן לטהרה וגילוי פנימיות הנפש

נתבונן מעט וננסה להבין.

כל דבר צריך שיהיה לו שעת מבחן ובדיקה. יום הכיפורים זהו יום 'כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם לפני ה' תטהרו'. זהו יום של טהרה, יום של הסרת המסכים. יום הכיפורים מלשון כיפור לכפר לנקות ולגלות את המציאות

על זה הדרך.

אמנם כל אדם פנימי מעט מבין שזה רק נסיון לברוח מהמציאות.

מציאת מקור פנימי של חיות ביום הכיפורים

ישנו צורה אחרת לגמרי להתמודד עם אותו רעב וצמא. בודאי שבשעה שיצא הצום הקדוש נאמר "לך אכול בשמחה לחמך כי כבר רצה אלוקים את עוונך", אבל בזמן הצום עצמו עבודת האדם היא לנסות לזהות. זה כמובן לא מתחיל בצום עצמו אלא זה עבודת חיים והמבחן שלו היא בצום.

האם יש לי מקור פנימי של חיות? לא מקור להיסח הדעת כדוגמת להתעסק בדברים בטלים. עקרת בית בשעה שהיא צמה ורוצה להסיח דעתה, הולכת לבשל ולנקות, ולאט לאט שוכחת מהרעבון. אלו הם שיטות להיסח הדעת אבל לא על זה מדובר כלל.

מקורות חיות מקבילים - גשמי ורוחני

המדובר הוא בדרך למקור של יניקת חיות מקבילה לכוחות הגוף.

משל למה הדבר דומה לרכב היברידי המונע על חשמל אבל במקביל מונע על דלק. אם נגמר החשמל באמצע הדרך אוטומטית הרכב הופך לצורך דלק. האם לנו יש שני מקורות של חיות דלק וחשמל בנפש? האחד גשמי והאחד רוחני שבשעה שהאחד לא כל כך מתפקד, אז השני יכול להשלים אותו ברמה מסוימת ולהביא ליד האיוון פנימי?

טהרת יום כיפור ותכליתה

ההסתכלות על עצמנו כנטע זר בעולם החומרי

זה הסתכלות על העולם במבט שאנחנו נטע זר בתוך החיים העכשוויים של החומר. מחד זה סבל, אבל מאידך אין לך שחרור יותר עמוק מזה בנפש כי רוב המתחים שעוברים בנפש נגרמים מזיהוי שלנו כחלק ממנה שקורה כאן. כשאני מרגיש שזה לא שייך אלי חלק גדול מהסבל פותר.

ההבדל בין אדישות לצמיחה רוחנית

שאלה: לכאורה זה אדישות?

תשובה: למה אדישות? זה מקור של צמיחה. כשאני לא מרגיש חלק מכאן אני מרגיש משוחרר ואני יכול לעשות הכול. הכל לא כפשוטו הכל אלא כאדם שמרגיש את עצמו. תיקח לדוגמה אדם שגר בעיר שנקראת תל אביב והוא מסתכל על העיר כמקום של אנשים נורמליים, אז הוא האדיש. אבל אם האדם גר כאן ומסתכל על הכול כרח"ל כאנשים שירדו מן הפסים, חיים חיים הפוכים לגמרי, זה תחילת הצמיחה שלו. איזה אדישות זה?, הוא מתחיל לקוות למשהו יותר עליון, לאפשרות לפרוח יותר, להבין שאין גבול וכל מה שהוא רואה מסביב לא צריך לחסום אותו.

הפיכת הרעיונות למעשים בחיי היומיום

הדברים שנאמרים בס"ד, זה בעצם לקחת הרבה רעיונות ולנסות להפשיטם ליום, לחיי המעשה. קל לשמוע רעיונות יותר גבוהים שנראים מרוממים ומעלים את האדם, אלא שצריך לקחתם ולנסות להלבישם עד נקודת המעשה. לראות האם באמת הדברים שדיברנו מתלכדים למעשה? האם הם מגיעים למקום

הפנימית של נפש האדם. כי ביום הזה יכפר עליכם, זהו יום שהאדם יש בו כפרת עוון.

לפני ה' תטהרו - האם חיותנו היא מה?

ומה המצב שבו הוא צריך לעמוד באותו יום?

לפני ה' תטהרו. כוונת הטהרה לפני ה' זה לא שאלה של מקום כמו שכל אחד מבין היכן עושים את הטהרה. אלא הגדרת הדבר הוא מבחן:

האם החיות שלנו היא מה?

על הצדיקים לעתיד לבוא נאמר שהקב"ה מזין אותם מזיו שכינתו. מזין מלשון מזון. דהרי לעתיד לבוא זה יהיה כל מזונו של אדם. היום זה יתכן שיהיה רק חלק מהמזון של האדם.

קבלת חיות מה' - תכלית הטהרה ביום הכיפורים

נמצא שהטהרה של יום הכיפורים, לפני ה' תטהרו, זה שאלה של עצם הנפש. האם כאשר היא נטהרת לפני ה' היא מקבלת משם חיות? זהו דבר שצריך להיות מורגש לנפש.

הבחינה האמיתית של הקשר עם ה' ביום הכיפורים

כל השנה בס"ד מדברים ולומדים ועוד לומדים וחוזר חלילה כל אחד לפי ערכו. מגיע יום אחד בשנה שבו נבחן האדם מבחן אמיתי. האם כל הקשר שלו הוא רק בגדר לימודים ודיבורים או בגדר חיות של הנפש באמת. יכול להיות שישנם דברים שמרוממים ומעלים את האדם ונותנים לו הרגשה טובה, אבל עדיין זה לא אומר שעל זה הוא חי. חיותו יכול להיות ממקום אחר.

טהרת יום כיפור ותכליתה

לבתוכו, לעמוד מול מציאות ה' יתברך, ולהעמיד את עצמנו כמציאות של נשמה. מה יכול להיות יותר טוב מזה? וודאי שלא רק זה הוא רצון הבורא, אלא רצונו שנצא לאחר מכן החוצה ונגלה את ה'אני נשמה' בחוץ.

העמקה בחיות מהתורה ומהתפילה

שאלה: לגבי החיות, אז יש הבדל בין חיות מלימוד תורה או מתפילה? בתורה יש יותר חיות?

תשובה: להגיד שיש יותר חיות מלימוד ופחות חיות מתפילה זה דבר שלילי ח"ו. רק צריך לבדוק האם זה נובע מחמת שבאמת הוא מחובר מאוד לתורה ולתפילה, וזה מציאות נפשו שמקבל יותר מהתורה מאשר מהתפילה, או שזה נובע מחמת שחסר לו בחיבור לתפילה? זה טעון בדיקה. אם הוא מחובר בשלמות זה יכול להיות אלא שעדיין צריך לדעת שאולי זה נובע מכוח כך שהוא נהנה מהשכל שבדברים ולא מהחיבור הנפשי.

סיכום וברכה לבניית חיים

אמיתיים

נאחל לכולם בס"ד שיזכו מחד להרחיב את האופקים יותר, את הידיעות יותר, אבל מאידך שנזכה להכניס את זה לטבעיות הנפשית שבתוכנו על ידי קיום המצוות בפועל ולימוד התורה.

ואז נזכה בס"ד לבנות חיים אמיתיים.

יום כיפור 005 טהרת יו-כ ותכליתה תשס"ח
מספר שיעור בקול הלשון 1132260

העשייה, או שזה נשאר בגדר של רעיונות?

בדיקת מקור החיות והזיהוי

העצמי בעולם

הדבר הבסיסי שצריכים לבדוק כאמור הוא, מהיכן החיות שלנו. והדבר השני, האם אנחנו מזהים את עצמנו כאן כחלק מהעולם או כאברהם אבינו שאמר על עצמו 'גר אנכי בארץ'. לשון מאמר החכם 'שהחכמים הם כגרים בעולם הזה'. העולם רדוף ושטוף אחרי מהלך אחד. התפיסה שנתפוס את עצמנו כגרים כאן היא שורש העצירה והיא היא שורש הצמיחה.

ההבדל בין זיהוי כנשמה לזיהוי

כגוף ביום הכיפורים

יום אחד בשנה שהקב"ה נתן לנו שאנחנו עוצרים את הכול ומוכרחים לזהות את עצמנו כנשמה. מי שמזהה את עצמו כגוף בלבד ביום הכיפורים, הרי שבשבילו זה כמעט מוות רחמנה לצלן. אור רוחני בכלל אין לו, הגוף כולו צריך להיות כמעט מושבת. ממילא הוא לא מוצא שום טעם. אנשים כאלו רח"ל מסתכלים רק שיגמר היום כתינוק הבורח מבית הספר.

התחברות לנשמה ולה' ביום

הכיפורים

אדם שיש לו מעט יותר חיבור מקבל חיות מהיום. אלא שעדיין קשה לו ההתנתקות מהעולם החומרי שיש לו.

ככל שהאדם מזהה את עצמו יותר עם המלאך שבו, עם הנשמה שבו, עם האור הרוחני והאלוקי שבתוכו, הוא מקבל מהיום הקדוש חיות כפשוטו. הוא משתוקק לאותו יום והוא לא מחכה שהוא יעבור אלא מעוניין להישאר בתוכו. יש לנו יום אחד בשנה שיכולים להיכנס

לאה ורחל

הנבראים, אברהם שמכחו נברא הבריאה, הוא שורש מציאות המקום, וזה ההגדרה ש"כל הקובע מקום לתפילתו אלקי אברהם בעזרו" כלשון הגמ' בפ"ק דברכות, כי מכחו של אברהם מתגלה שורש המקום.

זהו הגדר של "מקום ארון אינו מן המידה", כלומר, כיון שאברהם הוא שורש מציאות הבריאה, הוא שורש מציאות המקום, בהכרח שמתגלה אצלו שורש מציאות המקום, שהוא בבחינת "אינו מן המידה", כי הוא השורש למקום, עוד לפני המקום, "בהבראם, באברהם נברא העולם", שמכחו נעשה מציאות של מקום.

שורש עקידת יצחק,

ב"כי בענן אראה על הכפורת"

מכחו של יצחק אבינו, זהו השורש של העקידה שיצחק נעקד ע"ג המזבח, שמקום העקידה בפועל אמנם היה במקום המזבח, אבל כמו שאומרים חז"ל, שכאשר אברהם אבינו הלך לעקידה, מהיכן הוא ידע היכן ההר של העקידה, מכח שנראה לו ענן על גבי ההר.

והענן הזה, זהו אותו ענן שהוזכר קודם לכן "כי בענן אראה על הכפרת", זה הענן שנראה לאברהם אבינו שמכוחו הוא ידע היכן לעקוד את יצחק, נמצא ששורש פנימיות העקידה, היא לא במקום המזבח, אלא השורש הפנימי של העקידה הוא ב"כי בענן אראה על הכפרת".

ומכחו של יצחק אבינו, מתגלה השורש של מציאות העבודה של יום הכפורים של ה"כי בענן אראה על הכפרת".

ויתר על כן, הרי כמו שאומרים רבותינו, וכמו שמפורש בקרא, מעיקרא הכהונה היתה אצל שם "והוא כהן לא-ל עליון", אבל לאחר מכן, כדברי הגמ' בנדרים, נעתק הכהונה משם, וניתן

לפני הוי"ה תטהרו - לפני ולפנים

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וגו' לפני הוי"ה תטהרו", לפניו יתברך שמו.

איפה הוא מקום הגילוי שמתגלה ה-"לפניו יתברך שמו" ביום הכפורים, זה מתגלה בכהן גדול שנכנס לפני ולפנים לקטורת והזאת הדם, שהוא במקום ארון, וכפורת שנמצא על גבי הארון, וכמו שברור ומובן מאיליו, עיקר הכניסה ביום הכפורים, שעל שם כן, זה נקרא "יום הכפורים" מכח "כי בענן אראה על הכפורת", זהו מקום הכפורים, ממקום הכפורת משם חל מדרגת הכפרה.

ר"ה - לכל באי עולם,

יוהכ"פ - לישראל

אבל ביתר עומק, בשורש הדבר, הרי חלוקים ראש השנה ויום הכפורים כידוע, שבראש השנה "כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון", ולעומת כך ביום הכפורים - "כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור", ודייקא מצד אומות העולם, שולחים את העווונות אל ארץ גזירה, שזהו השורש של עשו שהוא השורש לכל אומות העולם.

ביום הכיפורים נבדלים ישראל מאומות העולם, וא"כ, הכניסה לפני ולפנים זה דייקא מכח "אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור" שהם בני אברהם יצחק ויעקב.

אברהם אבינו - שורש ה"מקום ארון אינו מן המידה"
מכחו של אברהם, כדרשת חז"ל כידוע, "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" אל תקרי **בהבראם** אלא **באברהם** נברא העולם, כלומר, אברהם הוא שורש מציאות הבריאה, ולכן, כאשר נברא העולם, ונתחדש מציאות של מקום, שהוא מקום חלל פנוי שבו נמצאים

לאה ורחל

בו, והמלאכי אלקים עולים ויורדים בו היינו ביעקב, שהוא הסולם כמו שאומרים רבותינו, ביום הכפורים לובשים לבן, כדברי רבותינו כידוע מאד, לאחד מן הטעמים, משום שישיראל דומין למלאכי השרת, יעקב אבינו קידש את מקום בית המקדש, כמו שיעקב אבינו אמר "אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים" שהעבודה היא לא בבחינת אברהם שקראו הר, ולא ביצחק שקראו שדה, אלא ביעקב שקראו בית, אבל אופן הקידוש היה ע"י "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש", מכח ה"וילן שם", ומצד כך בית המקדש נקרא "**בית מלוני**", "צדיק זה בא לבית מלוני" כל"חז"ל, מקום שלנים, "חדר המיטות" - כלשון חז"ל ובעומק א"כ השורש שמקדושת יעקב אבינו, הוא מגיע מציאות של שינה.

וזה מה שמבואר בסוגיא בתחילת מס' יומא, שבעת ימים קודם יום הכיפורים מפרישין כהן גדול מביתו שמפרישים אותו מאשתו שלא יבוא לידי טומאה, ויתר על כן, בליל יום הכיפורים עצמו, מקרין לפניו על מנת שלא יישן, ביקש להתנמנם, מכין באצבע צרידה, באופן שלא יהיה שמה מציאות של שינה.

וכפשוטו, כיון שטבע האדם לישון, לכן צריך לדאוג לכך שהוא לא יישן, כדי שהוא לא יבוא לידי קרי.

אבל העומק הוא עצום, כי שורש מציאות קדושת הבית שהוא שורש העבודה, הוא מתגלה מכחו של יעקב אבינו שקידש את מקום בית המקדש ממקום של שינה, "וישכב במקום ההוא וילן שם", זה דייקא, היה תחילת נקודת הדבר.

ולכן, ברור הדבר שיש נטיה לישון במקום בית המקדש, אלא שאצל יעקב אבינו שנאמר בו "כחי וראשית אוני" "שלא ראה קרי מימיו", אצלו אין חשש שמא יראה קרי הוא ההיפך הגמור של אותו דבר "כחי וראשית אוני", מי שנאמר אצלו "כחי וראשית אוני" הוא זה שיכול

לאברהם אבינו, וברור הדבר, אברהם אבינו לא היה כהן הדיוט, אלא הוא היה כהן גדול, ובשעה שהוא בא לעקוד את יצחק על גבי המזבח, זהו משורש של עבודת כהן גדול שהוא עובד ביום הכפורים בשעה שהוא נכנס לפני ולפנים, זה שורש עבודתו של אברהם שעוקד את יצחק.

והרי, שפנימיות העקידה של יצחק, היא בחינת הימים האלה - עד יום הכפורים, "ימים נוראים", מתגלה ה"עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה ולא חשכת את בנך את יחידך ממני", זהו העומק של ההקרבה של כהן גדול ביום הכפורים, ושליומות הדבר התגלה ביצחק שהוא נעקד על גבי המזבח.

זהו האופן של הזכרונות שאמרנו בראש השנה "זוכר הברית", שהקב"ה זוכר את העקידה שהיא עקידת יצחק, והזכרון הזה שבראש השנה הוא מתגלה ע"י שופר, כדברי הגמ' בראש השנה לשי' חכמים דלא כרבי יוסי, "שופר" כיון דלזכרון קאתי כלפנים דמי", וא"כ הוא נכנס לפני ולפנים, והרי שהזכרון של עקידת יצחק הוא נכנס ל"לפני ולפנים", למקום בית קדשי הקדשים, למקום של הארון כמו שנתבאר.

אבל יתר על כן, שזה עיקר שורש מדרגת יום הכפורים **מכחו של יעקב אבינו**, שהוא ה"שעיר לה", והשעיר לעזאזל נושא את "**עוונותם**" - "**עוונות תם**" כמו שדורשים חז"ל, וכנגד כך עשוי שהוא השעיר לעזאזל.

שורש קדושת הבית מכח יעקב אבינו - ע"י השינה ד"וישכב במקום ההוא" וגו'

ומכחו של יעקב אבינו, הרי כמו שאומרים חז"ל, היחס של יעקב אבינו, מה שמפורש ביחס למקום בית המקדש, זה מה שנאמר בקרא "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש וגו' ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים

לאה ורחל

"לא יקרא שמך יעקב כי אם ישראל", מהו "כי אם ישראל", לעניינא דידן השתא, מעיקרא הרי לאה כשהיא היתה יושבת על פרשת דרכים, והיתה שומעת שאומרים הגדולה לגדול לעשיו, והקטנה לקטן ליעקב אבינו, כאשר נאמר "לא יקרא שמך יעקב כי אם ישראל", להבין ברור מה שמונח כאן - שמה שלא היתה שייכת לעשיו, ע"י ה"שרית" שנאמר כאן לאה חוזרת להיות שייכת ליעקב אבינו.

וזהו השם **ישראל** ועניינו, **ישראל** ראשי תיבות, **י**מין **ש**מאל [כמו שידוע מדברי רבותינו שזהו **יש**, ה"ש" האמיתי כולל **י**מין ו**ש**מאל בבת אחת, שזהו ראשי תיבות **יש**] **ר**חל **ל**אה, אחד. האחד מחבר את כל הדברים האלו גם יחד, האחד מחבר את הימין ואת השמאל, והוא מחבר את שני החלקים, את לאה ואת רחל, שמה שקודם לכן לאה היתה שייכת לעשיו, עכשיו היא מתאחדת יחד עם יעקב אבינו, זהו "לא יקרא שמך יעקב כי אם ישראל" כי שרית, וגו' שע"י כן מתגלה החיבור של לאה ורחל ע"י האחד, שהם מצטרפים בחזרה יחדיו, במדרגתו של יעקב אבינו, שנקרא ישראל.

אחדות התורה

והעבודה שבכניסה למקום הארון

ביתר חידוד, יום הכפורים יש בו שני חלקים, יש בו חלק אחד ששייך לתורה, כדברי המשנה בתענית שיום הכפורים הוא יום שניתנו בו לוחות לישראל, שזה דורשים מ"יום חתונתו" - יום שניתנו בו לוחות לישראל, זה מהלך אחד של יום הכיפורים, והמהלך השני של יום הכיפורים זה מהלך של עבודה, העולם עומד על ג' עמודים, על התורה והעל העבודה ועל גמילות חסדים, "על התורה" - זה ה"אחת בשנה", שכהן גדול נכנס ל"לפני ולפנים", למקום הארון, "על העבודה", בכל השנה כולה יש מציאות של עבודה, אבל עיקר העבודה בבית המקדש, ובקדשי הקדשים בפרט, זהו יום הכפורים שהוא זמן של עבודה.

והעומק של הכניסה של כהן גדול לפני

להאמר בו "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש", כי אין חשש של קלקול ח"ו בשינתו של יעקב אבינו.

ודייקא אצלו בשינה מתגלה הטעם העליון שבשינה, "והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו", שזה בבחינת יום הכפורים כמו שהוזכר שלובשין לבן, וזה מה שאז, יעקב אבינו יצא לתקן את ה**לבנינות**, שהרי הוא יצא **ללבן** כפי סדר הדברים, ושם נאמר "וישכב במקום ההוא וילן שם", אצל יעקב אבינו מתגלה ה"מלאכי אלקים עולים ויורדים" - שזה הצד העליון של הלבן, וכאשר הלבן הזה נופל לקלקול ח"ו, זהו ראיית טיפת קרי שהיא לבנונית, שזה הלבן שנופל.

אבל אצל יעקב אבינו מתגלה הצד העליון של מציאות הדבר, ולכן "וישכב במקום ההוא וילן שם".

ולכן, מה שיש כהן גדול בכלל, ובפרט בבית שני שאינם הגונים, והשורש כמובן הוא החטא של יוסף "ויפוזו מבין זרועי ידי", יש חשש ח"ו שהשינה הזו תהיה אופן של נפילה, של טומאת קרי, ולכן "מכין לפניו באצבע צרידה שלא יישן", בשורש "מקרין לפניו מהתורה", אבל אם זה לא מהני, זה יורד למדרגת האצבעות "ויפוזו מבין זרועי ידי", זהו "מכין לפניו באצבע צרידה", להכניע את הדבר, שלא יהיה מציאות של שינה דקלקול. זה השורש של מציאות יום הכפורים.

כח האחדות שמתגלה בשם

"ישראל" אצל יעקב אבינו

אבל יתר על כן, שורש כל מציאות העבודה של יום הכפורים היא מצד יעקב אבינו, ונחמד יתר על כן נאמר על יעקב אבינו "לא יקרא שמך יעקב כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל", זה נאמר ביחס ל"ויאבק איש עמו" "כי שרית" עם שרו של עשיו, אלו הם שני השעירים של יום הכפורים שמטילים עליהם גורלות, "גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל".

לאה ורחל

מחמת שהוא עשוי וגמור, כביכול הוא ההשלמה של מציאות קומת העבודה.

ולעומתו עומד מציאות של יעקב אבינו, "איש תם יושב אהלים", להבין ברור, כאשר יעקב אבינו בורח מעשיו, מכח "וישטום עשיו את יעקב", הוא בורח ללבן, שם נאמר "ואעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה", הוא עובד מעיקרא בשביל מציאותה של רחל, ולאחר מכן כל סדר ההחלפה, והוא עובד עוד שבע שנים י"ד שנים ולאחר מכן עוד שש שנים.

אבל עומק הדבר שיעקב הולך ללבן, לפני שהוא הולך ללבן נאמר "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש", וכדברי חז"ל ועד השתא לא לן, שאלו הם הי"ד שנה שהוא היה בבית שם ועבר, כנגד הי"ד שנה שהוא עתיד לעבוד בשביל רחל ולאח, שמה הוא חיזק את חלקו שלו, את ה"איש תם יושב אהלים" וכלשון חז"ל באחד מהלשונות, "אהלים" - "אהלי שם ועבר", זה מה שהיה ב"ד שנה הללו.

וכשהוא בא עכשיו, לצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ, הוא יוצא **ממהלך של תורה למהלך של עבודה** שזה מה שהוא נכנס לביתו של לבן, "אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה", הוא עובד אצל לבן מכח שהוא נכנס למהלך של עבודה, מה שהוא נכנס למהלך של עבודה מכח שהוא בורח מעשיו, כלומר **עשיו מל' עשיו** שהוא שיך לעולם של עשיה לעולם של עבודה, זה מציאותו של עשיו, ויעקב אבינו בורח מארץ ישראל לחוץ לארץ, מן אהלי שם ועבר, מאהלו של יצחק ואהלו של אברהם, הוא בורח ללבן הוא בא לברר את מציאות קומת העבודה, זה מה שיעקב אבינו יוצא מארץ ישראל לחוץ לארץ, מכחה של הבריחה מעשיו, הוא מברר את מציאות העבודה כמו שנתבאר.

וכאשר הוא מברר שמה את מציאות העבודה, ברור הדבר וכמו שכבר הוזכר קודם לכן, העבודה היא אצל **לבן**, והוא בא לברר את ה**לבניניות**, "אם יהיו חטאיכם כשנים" זה אצל עשיו שהוא **"אדמוני"** כולו כאדרת שער,

ולפנים, גדר הדבר - כל השנה כולה התורה נמצאת בפנים ויש התפשטות מהארון למקום המנורה, "הרוצה להחכים ידרים שמנורה בדרום", אבל ה"מנורה שבדרום" זה הנובלות של הארון שיוצאים לחוץ זה הארת המנורה, אבל העבודה של כל השנה כולה עיקרה נמצאת במזבח החיצון, וחלקה שיך למזבח הפנימי ולמנורה ולשולחן, זהו המקום ששם נמצא העבודה כל השנה כולה.

נמצא, שעיקר הגילוי של מציאות התורה, ועיקר הגילוי של מציאות העבודה, הם לא מתאחדים להדיא ביחד אהדדי, בכל ימות השנה.

אבל ביום הכפורים שכהן גדול נכנס לפני ולפנים במקום הארון, ושם יש את מציאות העבודה הקטורת והדם, מתאחד מציאות התורה עם מציאות העבודה, זה האחדות של מדרגת יום הכפורים, בכניסה הפנימית שיש ביום הכפורים יש אחדות של תורה ועבודה.

ובדרך רמז, יש שעיר אחד לה, ושעיר אחד לעזאזל, ה"שעיר אחד לה" זהו יעקב אבינו איש תם, שעליו נאמר "ונשא השעיר עליו את כל **עונותם**" עוונות תם וממילא ה"שעיר אחד לה" שיך לה, והוא מגיע עד המקום הפנימי של בית קדשי הקדשים, ששם מקום האיחוד של תורה ועבודה כמו שנתבאר, ברור הדבר.

אבל **"שעיר אחד לעזאזל"**, חלקו של עשיו שהוא **"איש שעיר"**, הוא נשלח על ידי **"איש עתי"**, **שעתי** הוא מלשון **עת**, איש המזומן לכך, אבל לעניינא דידן השתא, גדר **"איש עתי"**, **עתי** ראשי תיבות **תורה עבודה יחוד**, **העבודה תורה**, **יחוד**, **יחודם גם יחד**, זה ה"איש עתי" שמזומן להפקיע את מציאותו של עשיו מחלקו של ישראל.

מהלך צירוף כח העבודה דעשיו ליעקב אבינו

עשיו הרי, נקרא **עשיו** מלשון **עשיו** וגמור, כלומר כל תפיסת העבודה נמצאת בו, והיינו

לאה ורחל

שהוזכר, שיעקב נקרא **ישראל** שהוא ראשי תיבות ימין, שמאל, רחל, לאה, - איחודם.

הלגתמש לאשמו ימי דוחיא פ"כהויד תולרונג

ונחחד יתר על כן, המשנה אומרת ביומא בפרק טרף בקלפי, [בדף ל"ט] שכאשר הכהן גדול היה בא לטרוף בקלפי, יש בזה שם שתי לשונות - בדברי המשנה מבואר שהוא היה מכניס את יד ימין ויד שמאל, בגורל אחד היה כתוב לה, ובגורל אחד לעזאזל, והוא היה מעלה את הגורלות, ואם היה יוצא בימין הגורל לה, סימן טוב לו, ואם היה יוצא להיפך, להיפך, זה שיטה אחת שמוזכר בדברי המשנה.

והגמ' מביאה ברייתא נוספת, ששם יש מ"ד נוסף, שכהן גדול והסגן היו מכניסים שניהם את ימין, ימין של כה"ג, וימין של סגן, ואם היה עולה בשל כהן גדול הגורל לה, עולה, ואם היה עולה בשל סגן, עולה בשל סגן.

מה עומק המחלוקת שנאמר כאן בדברי הגמ' - לפי דברי משנתינו, הכהן גדול היה מכניס את הימין ואת השמאל שלו בתוך מציאות הקלפי, - ומצד הגורל, יכול הגורל לעלות בין בזה ובין בזה, כלומר, יש כאן צירוף של הימין והשמאל של כהן גדול, שבשניהם יכול לה' הגורל לעלות, ובשניהם יכול לעלות, חס ושלום, לעזאזל, זה האחדות של הימין והשמאל שמתגלה ביום הכפורים.

והמ"ד השני, שמובא בדברי הברייתא, הן הכהן גדול והן הסגן כל אחד מהם היה מכניס רק יד אחת שלו, שהיא יד ימין, ובזה נעשה האופן של הגורלות, כאן מתגלה שהשמאל מתהפך למציאות של ימין.

אלו הם שני המהלכים שנתבארו, המהלך של דברי המשנה והמהלך של דברי הברייתא, לדברי המשנה א"כ, בעומק יש כאן אחדות של הימין והשמאל, שזה כפי שהוזכר הראשי תיבות של "לא יקרא שמך יעקב כי אם **ישראל**", ומצד כך

וזה מתהפך ל"כשגלג ילבינו" ללבן, מתהפך כך דקלקול של לבן, לצד הקדושה.

אלו הם שתי החלקים הללו שמתגלים ביום הכפורים, מכח האדמימות של עשיו זהו צד אחד שזה השעיר הנשלח לעזאזל, ומתגלה הלבניניות במקדש כח התיקון של לבן כמו שנתבאר.

אבל כפי שחודד, עומק נקודת הברור הוא תיקון של חלקי העבודה, כמו שנתבאר שזה מה שהוא מתקן, ונחזור ונסביר - מה שמתגלה ביום הכפורים כניסה לפני ולפנים למקום הארון, ומתגלה מציאות של עבודה לאורך כל היום כולו, אבל יתר על כן העבודה בכניסה ללפני ולפנים, מתגלה הכח שלקח יעקב מעשיו שהוא לקח ממנו את כח העשיה את כח העבודה, ויעקב מכניס את הכח הזה לפניו עד המקום של "לפני ולפנים", שלשם הוא מכניס את כח העבודה הזה של עשיו, זה האופן של הדבר מה שמתגלה ביום הכפורים.

בירור יחוד התורה ועבודה שבשעיר לעזאזל

יעקב מצרף את כח התורה והעבודה יחד בבית קדשי הקדשים, זה תיקון אחד שמתגלה מכח הלבניניות דקדושה שנתקן כאשר הוא הולך ללבן.

אבל מאידך, מתגלה השליחה של השעיר לעזאזל אל ארץ גזירה ע"י איש **עת**, כמו שהוזכר שזה ר"ת יחוד תורה ועבודה, ונזרק השעיר לעזאזל וכדברי הגמ' שעד שלא הגיע לחצי ההר היו אבריו נשברים ומתרסקים, שמה מתברר הברור של תורה ועבודה בחלקו של יעקב, זה החלק ההפוך שבדבר ששייך לשעיר לעזאזל, שנבדל מקומתו של ישראל, נבדל מקומתו של יעקב אבינו, והופך להיות חלקו של עשיו באופן של היבדלות ממקום של קדושה.

ובפנים הללו של הדבר, זה העומק של ההארה שחלה במדרגתו של יעקב אבינו

לאה ורחל

שלאה שייכת לחלקו של עשיו, גם על זה מודה שרו של עשיו ליעקב. לא רק כפשוטו בדברי חז"ל שהוא הודה לו על הבכורה ועל הברכה, אלא בעומק, הרי **בכורה וברכה** הם אותיות שניות, וא"כ מונח כאן שהוא מודה לו גם על השתי נשים, ששתיים שייכים לחלקו, זה עומק נקודת ההודאה שמתגלה בשרו של עשיו.

וזה מתגלה ביום הכפורים, "בשעיר לה" **ששעיר** הוא **עשר** בהיפוך אותיות כמו שהוזכר פעמים רבות, זה הבירור של יום הכפורים שהוא ביום העשירי, וא"כ, ביום הכפורים מתגלה השעיר דקדושה של יעקב אבינו, שמצרף את הימין ואת השמאל, מצרף את הלאה ואת הרחל, ונמצא שבשורש הדבר, צריך שיהיה לו מציאות של שתי נשים, זה עומק מדרגתו של יעקב אבינו.

ולהבין ביתר עומק, בהקבלה למה שהוזכר קודם לכן, הוזכר שיעקב אבינו הוא השורש של בית המקדש מדין בית "יעקב קראו בית", והוא לא קידש את הבית מדין כח העשיה שלו, אלא "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש", שקעה לו חמה שלא בעונתה, זה מתגלה במציאותו של יעקב.

רחל - קדושת הבית מכח עשיה,

לאה - קדושת הבית מכח שנה

ולהבין ברור - רחל נקראת עיקרו של בית, ועיקרו של בית היינו, שמעשהו של בית נעשים על ידיה, מכח כך קדושת הבית היא **בעשיה** של הבית.

אבל כשנאמר "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש", שמכח כך הוא קידש את הבית כמו שהוזכר, השורש הזה של מציאות הקדושה שמתגלה בבית, הוא קדושה לא מדין עשיה, כי הרי הוא ישן.

וגם בפועל, כמו שאומרת הגמ' ביומא ועוד, בית המקדש הרי נחלק לשני חלקים, לחלקו של בנימין, וחלקו של יהודה, זהו שני השורשים

נעשה האחדות של שתי הכוחות יחד כח הימין וכח השמאל שמתאחדים יחד אהדדי, זה המ"ד שבדברי המשנה שמצרף את הימין והשמאל שמתגלה בישראל.

(א.ה. הוספה) [ומהלך הגמ' יתר על כן שהשמאל נהפך להיות ימין].

"מתקנין לו אשה אחרת" משורש

שתי נשים דיעקב אבינו

אבל יתר על כן, הרי בתחילת המסכת יש מחלוקת חכמים ורבי יהודה האם מתקנין לו אשה אחרת, שזה שיטת רבי יהודה, וחכמים אומרים, אם כן אין לדבר סוף. מאיפה השורש של שיטת רבי יהודה שמתקנין לו אשה אחרת? ברור הדבר, השורש הוא אצל יעקב אבינו שיש לו שתי נשים לאה ורחל, "מתקנין לו אשה אחרת" כלומר שיש לו צד נוסף של אשה, כמו שהתגלה אצל יעקב אבינו, ובפרטות כאשר מתה רחל אז יש את מציאותה של לאה, והוא נקבר יחד עם לאה במערה, זה ה"מתקנין לו אשה אחרת".

מאותו שורש שכאשר הוא מחבר את הימין ואת השמאל, שיש לו את החיבור של שניהם גם יחד, כמו כן הוא מחבר את לאה ואת רחל בבת אחת כשהוא נושא שתי נשים, מכח כך יש מציאות פנימית בהארה של יום הכפורים.

נחدد ונאמר - כפשוטו מה שמתקנין לו אשה אחרת, משום שח"ו שמא תמות, וכיון שנאמר "וכפר בעדו ובעד ביתו" ו"ביתו" זו אשתו, נצרך שיהיה לו אשה לכן מתקנין לו אשה אחרת.

אבל בעומק יותר, נצרך שיהיה לו אפשרות של שתי נשים, זה גופא המעמקים של הכפרה של יום הכפורים, בלי הכפרה של יום הכפורים, א"כ ליעקב יש רק את רחל, ואין לו את מציאותה של לאה, אבל מכח ההארה של יום הכפורים, "לא יקרא שמך יעקב כי אם ישראל כי שרית", וכמו שהוזכר **שישראל** ר"ת ימין, שמאל, רחל, לאה, והא' אחדות ה"כי שרית" היינו שגם מה

לאה ורחל

אבל מכחו של יעקב אבינו שהוא קונה את הבכורה מעשיו, ועל ידי כן הוא הופך להיות כהן, הוא הופך להיות שורש של כהן גדול, לכן נצרך שיהיה לו גם את האשה העליונה, רק שביעקב אבינו שזה היה בתיקון, יש לו מדרגה של לאה, שהיא בבחינת **לאות** העיניים, אבל שם זה שינה דקדושה, משא"כ בכהן גדול שאין לו את המדרגה של יעקב אבינו של "כחי וראשית אוני", א"כ חסר לו את הארת **לאה** של **לאות** העיניים, ולכן חוששים שמא הוא יישן, ורק מכח שמעבירין לפניו את התמיד וכדו', בכדי שידע מה להקריב, זה מכח הבית שעיקרו ברחל, זה המדרגה התחתונה שנשאר בבנין הבית במדרגת מציאותו של כהן גדול, שיש את מדרגת "עיקרו של בית" שזה המדרגה של רחל כמו שנתבאר. אבל שלימות הארת יום הכפורים כפי שחודד, הוא דייקא הצירוף העליון של מדרגת לאה עם מדרגת רחל שמצטרפים גם יחד אהדדי, זה עומק המדרגה.

"נורא" דיוהכ"פ -

מכח צירוף לאה ורחל

ובדרך רמז, הימים האלה נקראים "ימים נוראים", ימים נוראים הם בבחינת "גילו ברעדה", וחז"ל הרי דורשים במקום גילה שם תהא רעדה. ועיקר מקום הגילה, כמו שמבואר במסכת יומא "ויום טוב היה עושה כהן גדול בצאתו מבית קדשי הקדשים".

ששם הוא מזכיר בתפילתו שתהא שנת **גיל**, זהו "גילו ברעדה", וכידוע עד מאד **רחל** ו**לאה** גימטריא **רע"ד**, זה ה"גילו ברעדה" שמתגלה בימים **נוראים** האלה. "מה **נורא** המקום הזה", בחינה אחת **ב"נורא"** [בחינה אחת, בהדגשה, ויש עוד בחינות], שזה הימים **נוראים**, בבחינת מקום זה "מה **נורא** המקום הזה", ובבחינת זמן זה עשרת ימי תשובה בכלל, ויום הכפורים בפרט שהוא ה"נורא" שב"נוראים" של הימים האלה, ה**נורא** זה הצירוף של הלאה והרחל שמצטרפים יחד אהדדי. ומכחו של יעקב אבינו שנעשה מציאות

מלאה ורחל, החלק של יהודה מלאה, ובנימין מרחל בשעה שיעקב אבינו ישן "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש", א"כ אין מציאות של עשיה. ובכללות מה שנעשה בזמן השינה, ברור הדבר - כמו שמבואר בדברי רבותינו, יש בגר"א כידוע, שכל השינה לא ניתנה אלא בכדי שהאדם ישיג תורה במתיבתא דרקיעא, שמה שהוא לא יכול להשיג בהקיץ, הוא ישיג בזמן השינה, לשם כך נועד השינה.

וזה היה שנתו של יעקב אבינו, שנתו של יעקב אבינו היה בכדי לקדש את הבית מדין ה-לאה, לקדש את הבית מדין השינה, שאז זה לא זמן של עשיה בבחינת "יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב", וא"כ, הוא בא לקדש את הבית. לא רק מדין העשיה, אלא הוא בא לקדש את הבית מדין השינה, מדין החלום, מדין קדושת הדעה, שזה הכח של לאה, כח מדרגת מציאות ה"חכמה עילאה".

ובדקות, זה האופן שלא נכנסת בחלקה של רחל, זה מה שנאמר שם "שקעה לו חמה שלא בעונתה", כלומר שהכח של זמן היום שהוא העשיה שזה מקביל לעיקרו של בית רחל, וזמן השינה זה בחינת לאה "ועיני לאה רכות" שזה בבחינת הזמן של "מפיל חבלי שינה על עיני ותנומה על עפעפי" זו מציאותה של לאה, והיא נכנסת בגבולותיה של רחל, זה "שקעה לו חמה שלא בעונתה", שלא נכנסת לתוך מציאותה של רחל.

ומכל מקום, כאן מונח בעומק שני המהלכים העמוקים של קדושת **ישראל**, כמו שנתבאר, שהוא מחבר את שניהם גם יחד.

זה השתי נשים שמתקנים לו לכהן גדול ביום הכפורים לרבי יהודה, זה לא **עוד** אשה כפשוטו, אלא האשה הראשונה שחוששים בה למיתה היא בבחינת רחל, שמכח כך שהבית נבנה בחלקו של בנימין, לכן רחל יסודה היא מה שיש "צאת נפשה" בלידת בנימין, והיינו ששורש בנין הבית שבחלקו, גורם מיתת רחל, זה השורש של מה שחוששים כאן למיתה "שמא תמות אשתו".

"יחישם ירת"ה רוביח שרוש תראה חכמ הדיתעה הלואגב פ"כהוי

בפנים הללו, כאשר יש את מציאות האחדות שהיא מכחו של יעקב אבינו שנקרא ישראל, שחוזרים ומתאחדים הלאה והרחל, כאן מונח ההארה של יום הכפורים שהוא שורש לגאולה העתידה, שבגאולה העתידה, כידוע עד מאד, משיח בן יוסף הוא מרחל, ומשיח בן דוד הוא מיהודה - מלאה, אבל אלו הם תרי משיחין, ומשיח בן יוסף עתיד לההרג, ויש עליו תפילה שלא יהא כן כמו שמבואר בסוגיא בסוף סוכה, ועוד הרבה בדברי רבותינו.

השורש של יום הכפורים, הוא החיבור של ה"תרי משיחין" שמחבר את משיח בן יוסף עם משיח בן דוד, מחבר את רחל יחד עם לאה, שהם מצטרפים יחד אהדדי, ונעשים למציאות אחת, מצטרף תפיסת העבודה של "שית אלפי שנין", שזהו בבחינת רחל עם הבחינה של לאה, שהיא בבחינת "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", כאן נעשה נקודת החיבור שלהם, גם יחד.

מכא ההארה של יום הכפורים, מאיר ההארה של משיח בן יוסף ששייך ל"שית אלפי שנין", עם משיח בן דוד שהוא שורש לעולם הבא, וצירופם גם יחד, זה מעמקי מציאות האחדות שגנוז בהארת יום הכפורים.

כל יום הכפורים הוא פרטות מהארת עולם הבא כידוע מאד, הוא מעין עולם הבא, ההארה של עולם הבא היא הצירוף שבגאולה, האחדות של משיח בן יוסף עם משיח בן דוד, זה הפנימיות של ההארה שמאירה ביום הכפורים.

יתן ה' יתברך, שההארה הזו תאיר בשנה זו בגילוי, ומכחה יאיר שלימות ההארה של תרי משיחין ומשה ביניהם, גאולה שלימה בשנה דידן, השתא במהרה, אמן.

[דברים שנאמרו בשיעור הסמוך, השייכים לשיעור זה,

האחדות הזו, זה הגילוי של המעמקים שמתגלה ביום הכפורים.

טהרת יום הכפורים שבמדרגת רחל והטהרה העליונה שבמדרגת לאה

ולפי"ז נחדד, כל השנה כולה העבודה בבית המקדש היא בחוץ, זולת יום הכפורים שיש עבודה בפנים, וגדר הדבר, זולת יום הכפורים אין עבודה במקום בית קדשי הקדשים כי זה לא מקום של עבודה, זה מקום של תורה רק בחוץ זה מקום של עבודה, אבל בפנים שזה מקום הראש זה מקום הדעת שזה מקום הפנים העליונים, שזה מקומה של לאה שם אין עבודה.

מעיקרא הרי, יעקב אבינו לא היה צריך לעבוד בלאה, אלא מכח רמאותו של לבן נצרך שיהיה מציאות של עבודה, זה החלק שאין בו מקום של עבודה כל השנה כולה, והעבודה היא בחוץ.

אבל ביום הכפורים שלאה ורחל מתחברים יחד אהדדי, "וגילו ברעדה", כשכהן גדול נכנס לפני ולפנים, ששם יש את מקום פנימיות ה"גילו ברעדה", שזה הרעד שהוא גימטריא של לאה ורחל כמו שהוזכר, שם נעשה צירוף של העבודה של רחל "אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה", שהיא שייכת לתפיסת העבודה, ובבית קדשי הקדשים נעשה החיבור של שניהם, שזה ה"שבעה" ו"אחת" שיש בהזאה, שזהו עומק נקודת החיבור של הצירוף של המעשים עם מה שנמצא למעלה מהמעשים, שזהו מקום הדעת העליון, זה מה שמתגלה ביום הכפורים.

זהו "מימי הדעת" שמטהרים כדברי הרמב"ם הידועים, שכשם שיש טהרה במקוה כפשוטו, כך "מימי הדעת" מטהרים. ביום הכפורים יש טהרה כפשוטו של מקוה, שזה מדרגת רחל, אבל יש מדרגה עליונה של טהרה, שהיא מדרגת "מימי הדעת", זהו הפנימיות של הטהרה שמתגלה ביום הכפורים מכח הכניסה של ה"לפני ולפנים", אחדות של לאה ורחל כמו שנתבאר.

לאה ורחל

וזה נקרא **הרל"א**, שהרי בכל אותיות, כשיש לנו שתי אותיות, יש לנו לעולם אות של דוכרא ואות של נוקבא, והדוגמא הפשוטה, **א' וב', שהא'** היא תהיה הדוכרא, והב' היא תהיה הנוקבא, וא"כ כל רל"א שערים, זה בעצם צירוף של ימין ושמאל, אבל ברל"א שערים, הרי פנים ואחור מתהפך, הופך להיות ברל"א מציאות של פנים ואחור, כלומר, הדוכרא והנוקבא מתהפכים, זה נקרא חילופי אותיות של רל"א שערים פנים ואחור, שכל דוכרא יכול להפוך להיות נוקבא, וכל נוקבא יכול להיות דוכרא.

זהו מדרגת **ישראל**, יש ימין, שמאל, **רל"א**, רחל, לאה, חוזרים ומתחלפים יחד אהדדי, לאה היא למעלה ורחל למטה, וחוזרת ומתגלית רחל למעלה, או שלאה יורדת למטה, ככל סדר הכוונות שישנם, כלומר, זה יכול להתחלף.

סוד ההחלפות -

מדרגת העבודה הפנימית

מונח כאן עומק נקודת הדבר, כל **חילוף** זה אותיות **פלח** שזה לשון של עבודה בארמית, יש בקלקול "פלח לעבודה זרה", אבל "פלח" דתיקון, זה מדרגת העבודה, כי מדרגת העבודה הפנימית היא סוד ההחלפות, בסוד ההחלפות כל דבר מתחלף זה עם זה, והדוגמא הבהירה לכך משה ואהרן, "הוא אהרן ומשה" "הוא משה ואהרן", שנצח והוד מתחלפים יחד אהדדי, זה נקרא "גואלם של ישראל", מה שהם מוציאים את בני ישראל ממצרים, אם כל אדם נמצא בימין, או נמצא בשמאל, זה המיצר שלו, אבל ע"י משה ואהרן שנעשה גאולתן של ישראל, נעשה נקודת ההחלפה, שהדברים יכולים להתחלף מיניה וביה, זה נקרא גאולתם של ישראל, "הוא משה ואהרן", "הוא אהרן ומשה" שגואלים את בני ישראל ממצרים, וזה עומק שלימות ההארה. ובדוגמא של יום הכפורים, זה "גורל אחד לה" וגורל אחד לעזאזל", אותו שעיר יכול להיות לה', ואותו שעיר יכול להיות לעזאזל, והוא תלוי במציאות של גורל, זה **גורל** בבחינת **רגלים**

השיעור הסמוך הוא בס' ע"ח שער אנ"ך פ"ז, ההחלפות האלה שנעשים משורש הדוכרא והנוקבא, שזה מה שהרב כאן מסיים בסוף פרקין, "וזה ענין אריך אנפין שכתף ימין שלו הם חסדים ממ"ה הכולל וכתף שמאלו הם הגבורות מב"ן הכולל", כלומר, שם מתגלה האחדות בכתף גופא, הרי ב' הכתפיים הם לא שתי איברים, זה אבר אחד, בכתף עצמו מתגלה שיש בוגם דוכרא וגם נוקבא, ימין ושמאל, בהלבשות של הידים עצמם כל יד היא יד לעצמה, ואז, אבא בימין, ואמא בשמאל, אבל הכתף עצמו, הוא איבר אחד, ומתגלה בו מציאות האחדות של הימין והשמאל, מתגלה בו האחדות של הדוכרא והנוקבא, מאותו שורש, יכול להיות שיהיה מציאות של החלפה מנשמות של דוכרא לנשמות של נוקבא, שהם חוזרים חלילה ומתהפכים.

אבל חוזרים ומדגישים, יסוד הדבר הוא שנשמה שהיא דוכרא והיא נוקבא שבדוכרא, יסודה היה מהדוכרא שבנוקבא, ולהיפך, ולכן יש לה שורש גמור במציאות של נוקבא, כשזה מתגלה חס ושלום בפגם דקלקול, זה האופן של נשים המסוללות זו בזו, או בחינת משכב זכור, זה הופך להיות מצד נקודת הקלקול שבדבר, אבל מצד שורש ההארה העליונה, זה נעשה מעומק ההארה שכל דוכרא ונוקבא בשורשם הם אחד בעתיד, ויתר על כן, זה אפי' משתלשל למטה באריך ב"בין כתפיו", זה עומק נקודת ההחלפה שבדבר.

כשמציירים את זה בצורה של עולם, זה נקרא בית המקדש, שנאמר עליו "בין כתפיו שכן", מה ש"בין כתפיו שכן", כלומר, במקום הכתפיים, שיש כתף ימני וכתף שמאלי, והם יכולים להתחלף יחד אהדדי, שם יש שורש בדבר, שבמקום ההשפעה של מקום בית המקדש, יש השפעה של ימין ושמאל שמתחלפים יחד אהדדי, וזה סוד **ישראל** כמו שהוזכר, שהם נקראים **יש - רל"א**, **יש - זה ר"ת ימין ושמאל, והרל"א** זה צירוף של האותיות כידוע, הצירוף של האותיות זה ה-ר' והל' שזה **הרחל ולא** שהוזכר, והא' זה נקודת אחדותם,

לאה ורחל

תוספת, אבל בעומק ה"עצם" בעצמו גבוה יותר מן התוספת, - שני צדדים.

שאלה: ביחס לאחדות של ימין ושמאל, איפה זה מתגלה באדם, זה מתגלה בכלילת ההפכים?

תשובה: יכול להיות לזה כמה וכמה גילויים, יש ביחס לנה"י, ביחס לחג"ת, וביחס לחב"ד, כשנדון בנה"י הגדרת הדבר היא שהדברים מתחלפים בפועל שבהם, הכללות של הפכים זה בשורש, אבל כשמדברים בנה"י עצמו נעשה מציאות של החלפה כמו "מטות" שנקראים "מטות" מלשון שהוא "מטה על צדה והיא נופלת", וכך זה מתגלה ב"מבשרי אחזה", שהאדם מטה את רגליו לצדדים, כלומר, זה שהוא נקרא "מטות", כי הוא יכול להטות אותו לצד השני, לא רק בשעה שהוא מוטה, אלא הגדרת הדבר, עצם כך שהוא יכול להטות אותו לצד השני, היינו שהוא יכול להחליף את מקומו, וא"כ בנה"י, זה מתגלה בפועל במה שנעשה בו אופן של החלפה, נה"י, חג"ת, חב"ד, [הזכרנו בשיעור לפני כמה פעמים בהבלעה ממש שיש אופן של החלפה בנה"י חג"ת וחב"ד], באופן של נה"י, הגדרת הדבר היא שנעשה החלפה בפועל, מחליפים את הימין ואת השמאל, והדוגמא הבהירה זהו ה"שיכל את ידיו" במעשה דיעקב אבינו.

במדרגה של חג"ת, מתגלה כח אמצע המחרם.

במדרגה של חב"ד, מתגלה השורש של כללות ההפכים, שיש כח עליון שמחברם, ובעומק, זה לא רק **חב"ד** אלא זה **כתר**, **חכמה** ו**בינה**, ששם עיקר נקודת האחדות, בכתר.

אלו הם שלושה הגדרות כלליות ואפשר לחלק אותם ליותר, אבל נחזור עוד פעם בנה"י למטה, זה החלפה בפועל, בחג"ת, חיבור ההפכים, דעת המחברת, שמחברת את הדברים, ובחב"ד, ויתר על כן בכתר, זה כללות ההפכים מחמת שבשורשם הם אחד, זה בכללות, ההגדרה של שלושת המדרגות.

תגובה לשאלה: בהארת יום הכפורים עצמה,

כידוע, נצח והוד, כלומר, נעשה אופן של דבר, שהכל יכול להתחלף הא בהא.

והשורש של כל ההחלפות הוא כיון שבשורש הכל אחד, וכיון שהכל אחד לכן הכל יכול להתחלף זה בזה.

ושורש פנימיות ההארה הרב כותב שזה בארץ אנפין, כמו שהרב מסיים "ואלו הם דעת דז"א", כלומר מה שזה יורד למטה בדעת דז"א שיש ימין ושמאל, בשורש זה נובע ממקום שהם מאוחדים יחד אהדי, ויתר על כן בעתיק - כלומר, כל הכוחות הנפרדים למטה יכולים להתחלף, מחמת שבשורש הווייתם הם מציאות אחת. בכלי זה מתגלה מכח **שכלי** זה לשון **כללות** שכולל את כולם בבת אחת, שזהו ר"ת **כלי כהן לוי** ישראל, אבל השורש של הכללות הזו מהיכן היא מתגלה, היא מתגלה ממקום ההחלפות שהדברים מתחלפים ומתגלים יחד אחדותם וצירופם ושלמותם, שבשורש אינם אלא מציאות של אחד.

שאלה מהשומעים

שאלה: איך מתגלה האופן של ההחלפה בין משיח בן יוסף למשיח בן דוד [לפחות בהבחנה אחת]

תשובה: בהגדרות הכוללות ממש, יש את מציאות הבריאה שהתחדשה, וכל מציאות הבריאה שהתחדשה היא נקראת בבחינת תוספת, כביכול, קודם שנברא העולם, היה את יחודו יתברך שמו שאין בלתו, ובבריאה התחדש מציאות של תוספת, והתוספת שקיים בבריאה זה נקודת החידוש של הבריאה, זה התוספת שקיים בבריאה, מצד מעלת התוספת שקיימת, היא גבוהה ממעלת ההויה שקיימת לכא' קודם לכן, כי נעשה כאן מציאות של תוספת, אבל מצד שני כל דבר שהוא "בעצם" הוא יותר גדול ממציאות התוספת, זה שני צדדים למטבע.

משיח בן דוד הוא ה"עצם" שבדבר, משיח בן יוסף הוא לעולם נקודת התוספת, כפשוטו התוספת הוא למעלה מן העצם כי נעשה כאן

לאה ורחל

תשובה: בקומת הנפש זה לא מתגלה בפועל, ב"בפועל" מתגלה בנקודה של גורל, ובקומת הנפש בעצם, זה מה שאדם יכול להסכים שכל דבר יכול להתחלף והוא לא עומד על עומדו, אפשר לקרוא לזה ביטול הרצון, הרצון הוא זה שמעמיד כל דבר, וההסכמה שכל דבר יכול להתחלף מצד עצמו, אם נגדיר את זה בלשון רבותינו, זה "גם זו לטובה", שזה ההבחנה של הבטחון של החובת הלבבות, שיכול להיות כך, ויכול להיות כך, ומה שה' יחליט הכל לטובה, תמיד יכול להיות את אחד משני הצדדים, וזה יכול להתחלף "מי שאמר לשמן וידלק יאמר לחומץ וידלק", אנחנו נוקטים דוגמאות בעלמא - ומ"מ כלומר שכל דבר יש לו נקודה שהוא יכול להתחלף, בשורש זה נקרא כללות ההפכים, אבל למטה בפועל, זה נקרא גורל. שיהיה גמר חתימה טובה ובשורות טובות.

יום כיפור 032 זמן של בינונים תשע"ז
מספר שיעור בקול הלשון 1132296

יש את מדרגת יום הכפורים, ויש את המדרגה שהוא כ-פורים, וברור שיש כאן שני שלבים, בהגדרה הכוללת, ה"שעיר לה" ושעיר לעזאזל" הוזכר שבבחינת גורל, כל **גורל** זה מלשון **רגל**, ושם, בעצם זה יכול להתחלף, השעיר הזה יכול בפועל ללכת לה', והשני לעזאזל, ויכול להיות להיפך, ובפשטות מה שהתחדש שמה זה רק ההבחנה של הנה"י, וזה ההגדרה ששולחים את השעיר לעזאזל ביד איש עתי המדברה, הרי הוא הולך ב**רגלים**, וכן **הגורל** זה בבחינת **רגלים**, כלומר, זה מדרגה של נה"י, שיכול להתחלף בפועל.

ויתר על כן יום הכפורים בבחינת כ-פורים, בפורים עצמו בוודאי שזה עולה למדרגה העליונה שזה כללות ההפכים בשורשם.

שאלה: ובעצם, מה הכלי להארה הזו?

תשובה: הכלי בפועל זה הגורל, אין לך כלי יותר גמור ממציאות של גורל, כל גורל הוא למעלה מטעם ודעת, ששורשו במקום העליון של האחדות, וכשזה מתגלה לתתא, זה יכול להעמיד גם ימין כשמאל, וזה יכול להחליף אותם בחזרה, הכלי לתתא זהו כל המציאות של גורל, גורל בפועל, הוא מגלה מציאות ששורשה בכללות ההפכים, במה שהוא יכול להחליף בפועל ימין ושמאל, זה ההגדרה של גורל.

שאלה: ומהו הכלי שהאדם מעמיד מצידו לענין זה.

תשובה

מצד יצירתו תמים, מצד מה שנמצא סביבותיו העולם מחוספס יותר, גס יותר, עכור יותר, רחוק מהתמימות. ילד בטבעו כמו שכל אחד רואה עושה מה שעושים סביבותיו, הוא רואה שאוכלים בצורה מסויימת, הוא מנסה לעשות כמותם, שותים בצורה מסויימת, הוא מנסה לעשות כמותם, מניעים את הידיים בצורה מסויימת, הוא מנסה לעשות כמותם. כך גם בעומק הפנימי של הנפש, הוא נולד תמים, אבל לאט לאט הם מתאימים את עצמם למה שנמצא סביב, התמימות הולכת ונעלמת וקונים לאט לאט את ההתאמה לחיות את חיי העולם. אבל התמימות הפנימית הזו היא התמימות הקדושה, עליה נאמר בעומק "תמים תהיה עם ה' אלוך". אילו מעיקרא לא היה לנו את אותה תמימות, היה קשה להשיג לקנות דבר שמעולם לא היה לנו, אבל הבורא עולם ברחמיו הרבים נטע מעיקרא אצל כל אחד ואחת מאיתנו את אותה תמימות ע"מ שנתגבר לא נצטרך לקנות תמימות מהתחלה, נצטרך לחזור למצב הראשון של אותה תמימות שהייתה קיימת בנו רק היא התכסתה ונעלמה, אבל אליבא דאמת היא נמצאת עמוק בתוך קומת האדם.

שבאים להעמיד את הימים הללו, ימים של כפרה ותשובה, הרי כל אחד ואחת מאיתנו מי שמעט יש לו נפש יהודית פתוחה, בוכה לפניו יתברך שמו בימים הללו, מי בוכה בדר"כ יותר, האדם המבוגר או התינוקות, ברור שתינוקות בוכים יותר, כל אחד ואחד מאיתנו חוזר למעין מה שהוא היה תינוק, או תינוקות, ולכן הבכי מתעורר יותר, וטהר ליבנו לעבדך באמת, וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, הימים הללו הם ימים של לפני ה' טהרה, נטהרים ואז חוזרים למקום היותר פשוט של התמים, של התינוק, תמים תהיה עם ה' אלוך. העבודה היא, להכיר

הכנה ליום הקדוש, יום הכיפורים

נמצאים בס"ד בעשרת ימי תשובה, רבותינו מלמדים אותנו שתשובה זה ר"ת של יסודי שורשי העבודה של האדם, תשובה ר"ת של חמשה פסוקים, ת' - תמים תהיה עם ה' אלוך, ש' - שויתי ה' לנגדי תמיד, ו' - ואהבת לרעך כמוך, ב' - בכל דרכיך דעהו, ה' - הצנע לכת עם אלוך.

ננסה להתבונן מעט להבין, זה לא חמשה פסוקים במקרה שהם הר"ת של תשובה, תשובה עניינה לחזור למקור, לחזור לשורש, לחזור להתחלה, וכל החמשה פסוקים הללו הם ה' פנים, ה' אופנים איך לחזור לשורש שהיה מתחילה. ננסה להעמיד בס"ד בקצרה את ה' החלקים הללו, לקחת את כל החמשה חלקים למעשה זה הרבה, אבל הבחירה נתונה ביד כל אחד ואחת לבחור לפחות אחד מהחלקים הללו ולהשתמש איתו בס"ד בימים הבאים עלינו לטובה.

חלק ראשון - ת -

תמים תהיה עם ה' אלוך

החלק הראשון, ת' של תשובה, תמים תהיה עם ה' אלוך, כל אחד ואחת מאיתנו שנולדנו, היינו קטנים, תינוקות, היינו תמימים. לאחר מכן, סדר ברייתו של עולם, האדם גדל עוד מעט ועוד מעט, וככל שהוא גדל אז התמימות שלו הולכת ונקטנת, רואים זאת בחוש ברור מאד, כאשר הילד או הילדה תינוקות הם הרבה יותר תמימים או תמימות, כאשר לאט לאט האדם גדל הוא מכיר את העולם יותר בברור, נחשף יותר למציאות של העולם שהיא רחוקה הרבה מאד בדר"כ מהתמימות, והנפש שלו לאט לאט מתאימה את עצמה למה שנמצא סביבותיו, הוא

לבורא עולם, ולתת לבכי לנוע, להתפשט, לנבוע מהמעמקים האמיתיים של האדם, ולהרגיש שזה העומק של העבודה של הימים הללו, תמים תהיה עם ה' אלוך, לחיות עם אותה תמימות.

חלק שני - ש -

שויתי ה' לנגדי תמיד

החלק השני, ש' של תשובה, שויתי ה' לנגדי תמיד. כידוע תחילת השלחן ערוך באורח חיים מתחיל בדברי הרמ"א בהג"ה שמביא שויתי ה' לנגדי תמיד הוא כלל גדול במעלות הצדיקים ההולכים לפני האלוקים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו בביתו דומה לישיבת האדם ותנועותיו שהוא נמצא בבית המלך, ולפני המלך. הרמ"א מדבר על כל השנה כולה, אבל לפחות בימים הללו. הימים הללו הרי נקראים כידוע כמ"ש הגמ' "דרשו ה' בהימצאו קראוהו בהיותו קרוב", זמן שמצד הזמן עצמו יש יותר קרבה אליו יתברך שמו, אפילו אם כל השנה כולה לחיות בשויתי ה' לנגדי תמיד זה גבוהה, וגבוהה הרבה, אבל בימים הללו, עשי"ת, ולפחות ביום הכיפורים, לפני שעומדים ומתחילים להתפלל, מתפללים כל נדרי, מתפללים את הה' תפילות עד נעילה, תפילה כל מהותה הוא עומד לפני המלך, עומד לפניו יתברך שמו, אומר הרמח"ל כדבר איש אל רעהו. לפני שמתחילים את התפילות, בכל תפילה ותפילה של י"ח, מעריב שחרית מוסף מנחה ונעילה, לפני תחילת י"ח, לעמוד דקה, חצי דקה, כל אחד ואחת לפי כוחותיו וערכו, ולנסות ראשית להתבונן לפי מי אנחנו עומדים עכשיו לדבר, עם מי אנו עומדים לדבר. לפני מי הולכים לדבר זה שלב אחד, השלב השני הוא עם מי הולכים לדבר, והשלב השלישי היכן הוא נמצא. יש אדם שנמצא כאן בארץ ומדבר עם פלוני בארה"ב, הם גם מדברים, מדברים בטלפון אבל רחוקים במקום. שמדברים עם הקב"ה "מלא כל הארץ כבודו", כדבר איש אל רעהו, בעומק הקב"ה נמצא כאן

שהתמימות הזו קיימת בתוכנו, ולתת לנפש לבכות באמת מתוך פשיטות ותמימות, לחזור לפחות פעם אחת בשנה למעין תינוק. על זה אמר דוד המלך ע"ה "כגמול עלי אמו" כתינוק שנמצא על אמו, זה המקום האמיתי שבו אנו צריכים להימצא בימים הבאים עלינו לטובה. לחזור למקום הפשוט, למקום התמים, על אף שכלפי העולם קשה לחיות כל הזמן בתמימות, זה נראה משונה, אבל מול הבורא עולם, מול העולם הפנימי, תמים תהיה עם ה' אלוך, לתת לנפש את המקום האמיתי שלה, את הדרור של הבכי של התינוק שעומד מול מציאות ה' יתברך ובוכה. אפשר להשתמש בכח הדמיון של הציור כיצד תינוק חבוק בידי אמו, כיצד התינוק באמת בוכה, וכיצד לאחר מכן אביו ואמו מנסים למלאות את בקשתו.

תחילת הימים הללו זה תקיעת שופר, ראש השנה, האחרית של הימים הללו זה יום הכיפורים. תקיעת שופר אומרת הגמ' זה קול של בכי, תינוק בשעה שהוא נולד הרי עדיין איננו יכול לדבר, אפי' לומר אבא או אמא, מה הוא כן יכול להשמיע, קול בכי בלבד, זה נקרא קול שופר, לשמוע קול שופר, עניינו של קול שופר, זה מי שנמצא במדרגת תינוק שיכול לבכות ולא יכול לדבר, זה תחילת הימים של ר"ה. והאחרית שלהם, יוה"כ, זהו זמן של בכי, אבל לא בכי של חורבן, זה שייך לחודש אב, זה בכי שנובע מחרטה על המעשים שכל אחד ואחת עשו שלא כהוגן, וכואב לנו. זה בכי שנובע מגעגועים, כתינוק שמתגעגע לאביו ואמו, הוא רואה את האמא יוצאת מהבית ומשאירה אותו עם מישהו אחר, אז הוא בוכה, זה הבכי ששייך לימים הללו.

א"כ האופן הראשון של העבודה הוא תמים תהיה עם ה' אלוך, לשבת בשקט, לחזור מעט למקום התמים יותר בנפשו של האדם, לחזור למקום הטהור שקיים בתוכנו, משם לפנות

האחרון של תפילת נעילה אומרים לשנה הבאה בירושלים הבנויה, רגע אחד של מחשבה, עשרים שניות, שלושים שניות, איש לפי עניינו, לחשוב שניה אחת, מה היה כל המהות של היום, לעמוד לפניו יתברך שמו בלי מחיצות, בלי עוונות, להעמיד את הנפש רגע אחד שעומדים אצל ה' יתברך ואצלו אנחנו נמצאים ועמו שוחחנו, כמה זה ימשיך לכל השנה כולה, כל אחד ואחת לפי ערכו כמה שהוא יכול להמשיך, אבל שהמחשבה האחרונה של היום שממנה נפטרים לכל השנה כולה, יוצאים מיוה"כ לכל השנה כולה, מחשבה פשוטה ואמיתית, מי שיזכה יותר היא תהיה גם חושית יותר, אבל המחשבה הפשוטה ביותר שיהודי צריך לחשוב, שהוא עומד לפניו יתברך שמו, איתו הוא דיבר כל היום, ואם הוא יזכה, גם למשך השנה יהיה עוד רגעים כאלה, כמה שיהיו שיהיו, אבל שיהיו עוד רגעים כאלו.

מי שנכנס כך ליוה"כ בתפילת מעריב, ויוצא מיוה"כ ברגע האחרון של יוה"כ עם המחשבה הזו, משהו יותר מרומם למשך השנה בס"ד יהיה. כמה? כמובן שיש בחירה לכל השנה כולה. אבל אם זו צורת הכניסה ליוה"כ, וזו צורת היציאה בסוף היום בנעילה מיוה"כ, אז הנפש מקבלת פנים עמוקות יותר, אמת טהורה יותר, וטהרתם לפני ה' אלוקיך, לפני ה' תטהרו, חיים באופן היותר נכון. כל אחד ואחת לפי ערכו בודאי ובהכרח שיצור השפעה מסוימת לקומת הנפש. זהו החלק השני.

החלק השלישי - 1 - ואהבת לרעך כמוך

החלק השלישי, ו' של תשובה ואהבת לרעך כמוך, כל תחילת יוה"כ הרי אנו אומרים "על דעת המקום ועל דעת הקהל, בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה, אנו מתירים להתפלל עם העבריינים" כל השנה כולה אין היתר להתפלל עם אותם עבריינים, אבל שמגיע יוה"כ, יום אחד בשנה, שאפילו נדחי עמו ישראל רובם ככולם

לפנינו ועמו אנחנו מדברים, אין לו גוף ואין לו דמות הגוף, אבל מציאותו יתברך שמו מתמדת ונמצאת ועמו אנחנו משוחחים ומדברים. בודאי שמי שיכול להמשיך זאת לכל השנה כולה, תפלה אחת ביום לפני שמתפללים לחשוב דקה, חצי דקה, עם מי מדברים, ולהתיישב עם אותו דבריו אשריו וטוב לו. אבל אפילו אם לכל השנה כולה זה ימשיך למחצה, לשליש ולרביע, לפחות בימים הללו, ולפחות ביוה"כ, חמש פעמים של תפילה שאנו מתפללים, כמו שהוזכר, לפני כל תחילת תפילת י"ח לעמוד דקה, חצי דקה, ולהתבונן. מי שעוד יותר מסוגל, אפשר לעצור באמצע תפילת י"ח מידי פעם ולחזור למחשבה האמיתית והברורה שהיא תכלית היצירה, להתבונן עם מי אנו מדברים עכשיו, והיכן הוא נמצא. פעמים הרבה שנכנסים לתוך המהלך של תפילת י"ח, פעמים הרי המחשבות הולכות רחוק מאד, הולכות למקומות שונים ומשונים ומסיחים דעת מהתפלה, ואפי' אם נמצאים בתוך התפלה פעמים שקועים במה שרוצים, אבל שוכחים עם מי מדברים ולפני מי מדברים, שהוא נמצא כאן. חלק מהקומה של תשובה זה שויתי ה' לנגדי תמיד, לחיות במדרגה של תמיד, קבוע, זו מעלת הצדיקים, כלשון הגר"א, זה "כל" מעלת הצדיקים. אבל אם אין לנו את כל מעלת הצדיקים, לפחות שיהיה בבחינת מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, ואומרים רבותינו כידוע מתי יגיעו מלשון של נגיעה, לפחות ניגע באותה מדרגה ואותו אופן. מי שזוכה לתשובה שלמה, אז כל השנה כולה הוא יכול לחיות שם, אבל לפחות שבימים הללו מדרגת התשובה תביא את האדם לשויתי ה' לנגדי תמיד לכמה רגעים בכל היום כולו.

אבל יתר על כן, מסיימים נעילה, הרגע האחרון של תפילת נעילה, עומדים רגע אחד לפני סופו של יום, עם איזו מחשבה עוזבים את היום, עוזבים את היום פעם אחת בשנה שהקב"ה נתן לנו, עם איזו מחשבה עוזבים את תפילת נעילה. כמובן שיש לזה כמה צורות, ואנו מעמידים צורה אחת מעשית מאד, הרגע

תשובה

שלו חשה את האמת שזמן של יוה"כ הוא צירוף של כל הכנסת ישראל.

ניתן דוגמא פשוטה למעשה, נמצאים בס"ד בבית הכנסת ביום כיפור, יש מקומות, כל אחד ואחת פעמים רבים מנסה לדאוג לעצמו למקום הכי טוב שיכול להיות, גם בזמן שהוא עומד לפניו יתברך שמו ביום הכי קדוש ועליון שיכול להיות, לחשוב דבר על עצמו? ש"ל" יהיה את המקום הכי נח בצורה הכי הטובה, או פן שמא ואולי אפשר לחפש היכן ביוה"כ יש ואהבת לרעך כמוך, לדאוג למישהו אחר לפני. אם יש מישהו או מישהי אחרת שצריכה עזרה, פעמים זה עם תינוקות, פעמים בנקודה אחרת, בודאי שיש כאן שיקול דעת עמוק, מחד אנחנו רוצים ורוצות להתפלל, אבל מאידך יש אופן של בן אדם לחבירו. למעשה, שיהיה לפחות נקודה אחת ביום שאני נותן על חשבון הגשמיים אבל גם על חשבון הרוחניות, לא את כל הרוחניות של כל היום, בשום פנים ואופן לא, אבל נקודה אחת של רוחניות ביום שמתוך אהבת הבריות אנחנו נותנים זאת לזולתנו. לא רק לבקש סליחה שאני דואג לעצמי שלי יהיה סליחה ומחילה.

נקודה נוספת, אנחנו אומרים בתפילה זכה, וראוי להשתדל לומר זאת כמו שהביא המשנה ברורה, שהריני מוחל וסולח ופשע כנגדי בין בגלגול זה בין בגלגולים אחרים, חוץ מהדברים שאין חובה לסלוח עליהם כמו שהביאו הפסוקים, אבל חוץ מזה, באמת לסלוח מעומקא דליבא לכל אחד ואחד מישראל, לא רק מפני שמידה כנגד מידה שאם אני יסלח אז יסלחו לי, זה אמת, אלא באמת למחול לכל אחד ואחת מהכנסת ישראל מתוך אהבת הבריות אמיתית שאני רוצה וחפץ שבאמת יהיה לו טוב, זה לא רק נוסח לומר אותו כדי לדאוג לעצמי שימחלו לי אז אני מוחל לכולם, במידה שאדם מודד כך מודדים לו, אם אני ימחל גם ימחלו לי, זה אמת, אבל זה צריך להיות הרבה יותר פנימי.

לפי שנכנס יוה"כ לעורר את הנפש לאהבת

מגיעים לתפילה, ביום הזה אנו אומרים מתירים להתפלל עם העבריינים. אבל להבין אמיתי יותר, זה לא רק שביית הכנסת מתמלא בעוד אנשים שכל השנה כולה הרבה פחות מגיעים, מה שמקבץ ביוה"כ את כולם זה מחמת שמתגלה ואהבת לרעך כמוך שיכול לצרף באמת את כולם. יוה"כ זה היום היחיד בשנה שמתאספים בו עוד בני אדם ועוד בנ"א שכל השנה כולה נמצאים בחוץ, למחצה שליש ולרביע, אבל מגיע יוה"כ, אפילו אלו שרחוקים כל השנה, ברובם בס"ד מגיעים, זו לא הנהגה מעשית רק, אלא הלב הפועם שבהם, פועם ומחפש כפרה ממנו יתברך שמו, אבל זה מול הקב"ה. אבל שהם מתאספים בבית הכנסת, הם מתאספים עם הכנסת ישראל, עם הציבור שיושב בבית כנסת. הצירוף הזה הוא לא במקרה שהם צריכים לדבר עם הקב"ה, רק שזה נעשה עם הדיבור בבית הכנסת, אלא הצירוף הזה נעשה מהאור האמיתי שיורד ביוה"כ, חלק מהתשובה, ו' של התשובה, ואהבת לרעך כמוך, ביוה"כ מתגלה, אמר ר' עקיבא לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים, מה מקווה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, זה אמר ר' עקיבא, וזה אותו ר' עקיבא שאומר זה כלל גדול בתורה ואהבת לרעך כמוך, זה לא שני מימרות של ר' עקיבא, זו אותה מימרה, יוה"כ הפנימיות שלו זה החיבור של האדם לקב"ה, לפי ה' תטהרו, שויתי ה' לנגדי תמיד, אבל יוה"כ הוא חיבור של בן אדם לחבירו, ולכן אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חבירו, כי המהות של יוה"כ הוא צירוף של בן אדם למקום אבל גם צירוף של בן אדם לחבירו. יוה"כ מחד הוא זמן שמבקשים סליחה מחילה וכפרה מהקב"ה, זה בן אדם למקום, אבל הוא הזמן שכל כנסת ישראל נוהגים הרי לבקש מחילה וסליחה אחד מרעהו, לא רק בכדי שמול הקב"ה יהיה סליחה ומחילה, אלא זהו מפני שביום הכיפורים יש אור גדול של אהבת הבריות, של ואהבת לרעך כמוך. ולכן הנפשות מבקשות אחת מהשניה מחילה סליחה וכפרה, מפני שבועמוק כולם מרגישים, אפילו אם האדם בשכל פחות מרגיש, אבל מזליה חזי, הפנימיות

תשובה

אבינו, אשריו וטוב לו למי שזוכה, אבל לפחות שיהיה בכל יום למעשה, לא הולכים לישון לפני שעושים חשבון פשוט, האם הטבתי היום עם מישהו או לא, ואם לא, אז עכשיו מטיבים, אם זה שעה שאפשר להטיב בפועל - בשמחה רבה, ואם לא, מתפללים על מישהו, חושבים איך מחר יעשו לו טובה, אבל לראות שלא ללכת לישון לפני שיש באמת הטבה אחת אמיתית, זה להמשיך את האור של יום הכיפורים לכל השנה כולה. שואהבת לרעך כמוך שמתגלה ביוה"כ לא יהיה רק ליום אחד, על אף שביום הזה כולנו מנסים לחיות יותר מרומים ויותר גבוה, אבל שיהיה לזה המשך לכל השנה כולה, נקודה אחת למעשה בכל יום שלא הולכים לישון לפני שמטיבים לזולתי.

החלק הרביעי - ב' - בכל דרכיך דעה

החלק הרביעי, ב' של תשובה, בכל דרכיך דעה. סימן שלם יש באורח חיים, סימן רל"א שמאריך ב"בכל דרכיך דעה". בלשון ברורה ופשוטה, אנו עושים המון מעשים במשך היום, כל אחד ואחת עושים מאות ואלפי מעשים במשך כל היום כולו, יש את החלקים הרוחניים שאנחנו עושים בכל יום, ויש את החלקים הגשמיים שעושים בכל יום. החלקים הרוחניים כתפילה וכדומה, והחלקים הגשמיים רבים הם עד למאד. בכל דרכיך דעה עניינו שלא רק החלקים הרוחניים יהיו רוחניים, אלא שגם החלקים הגשמיים יהיה בהם צד מסויים של רוחניות. להפוך את כל המעשים הגשמיים לרוחניים זה המדרגה השלמה שנקראת "בכל דרכיך דעה" בכל מה שאתה דורך פועל ועושה, "דעה" תדע ותצטרף ותתחבר לבורא עולם. תפסת מרובה לא תפסת, תפסת מועט תפסת, בכל דרכיך דעה, שיהיה לפחות משהו אחד במשך היום שהאדם חי חיי גשמיות אבל הוא מכוון בהם באמת לעבודת הבורא יתברך שמו.

ישראל, האם אנחנו רוצים שכל הכנסת ישראל באמת יזכו לשנה טובה, לחתימה טובה, או שאנחנו חושבים רק שאני יזכה לחתימה טובה, שלי יהיה שנה טובה. שמעוררים קצת את הנפש ומתבוננים על הכנסת ישראל, וחפצים שלכולם יהיה טוב, אז הדבר הראשון, הרי אם מקפידים על בני אדם אחרים, ובפרט אם ההקפדה היא הקפדה אמיתית כי מישהו באמת פגע בי והרע לי, אבל אם אני באמת חפץ לא רק בטובתי אלא בטובתם של הכנסת ישראל, הרי שאני מנסה לפחות למחול בלב שלם, להגיע ללב שלם זה מדרגות, אבל לנסות למחול בלב שלם, בלב אמיתי, לכל אחד ואחת מהכנסת ישראל שפגע בי, באופן כזה שאני רוצה באמת שהוא יזכה בדין, שהוא יזכה בדן. מי שיכול ויכולה להוסיף להתפלל להדיא על בני אדם אחרים שיזכו בדן, ומי שעוד טיפה יותר זך, זוכר במשך השנה מי שפגע בו, ולהתפלל עליו שהוא יזכה בדן, על אף שהוא נהג בו שלא כשורה.

כמובן, כל אחד ואחת צריכים לבדוק את מדרגת ליבם לפני שעושים זאת, רק אנחנו מנסים להעמיד כיוונים של דברים באופן מעשי. היסוד ברור עד למאד, יוה"כ חלקו הוא בין אדם למקום, אבל חלקו הוא בין אדם לחבירו, ואהבת לרעך כמוך, ו' של תשובה, והו' הזו של התשובה היא מיסודי היום, שהבן אדם לחבירו ביוה"כ צריך להיות יותר גבוה, גם בהנהגה המעשית, אבל לא רק בהנהגה המעשית, אלא בעיקר שזה יבא מלב יותר טוב ומלב יותר טהור.

מי שיכול ויכולה לקבל קבלה פשוטה, לא ללכת לישון ולו לילה אחד לפני שעשינו טובה אחת אמיתית ליהודי, טובה אמיתית אחת. ואם עדיין לא עשינו, אפשר לעשות אותו בכל יום יום. יום שיהודי ויהודיה עובר בלי להטיב לזולתו, למה לו חיים, בשביל מה הוא חי באותו יום. הנפש החיים כותב בהקדמה שלו "כי זה כל האדם לא נברא אלא להועיל לאחריו", זה כל האדם לא נברא אלא להועיל לאחרים. לעשות זאת מהבוקר ועד הלילה כמדרגתו של אברהם

אזי האפשרות לנצל את יוה"כ מועט יותר, מה חושבים למעשה בסעודה המפסקת. השאלה היותר מדויקת, האם חושבים. אבל שבאים לדבר למעשה, בכל דרכיך דעהו, להמשיך את זה לכל השנה כולה זה מדרגה נוספת, אבל ראשית מה ששייך לעבודת יוה"כ, עומדים בערב יוה"כ, יושבים לסעודה המפסקת, חושבים רגע אחד לפני הסעודה, ואם אפשר גם בתוך כדי הסעודה, למה אנחנו אוכלים, מדוע אוכלים יותר. שתהיה כל האכילה כולה לשם שמים זה גבוה מאד, אבל לנסות לפחות לחשוב מחשבה אמיתית, אני באמת מעוניין או מעוניינת לאכול על מנת שמחר יהיה לי כח להתפלל בצורה יותר פנימית, בצורה יותר אמיתית. אם אפשר לחשוב כך לפני תחילת הסעודה ומידי פעם בתוך הסעודה עצמה, ויתר על כן לאכול מאכל אחד באמת בכוונה הזו, לשם כך שמחר יהיה לי כח לצום ושאני יוכל להתפלל ולעבוד את הקב"ה יותר באמת. להגיע ל"בכל" דרכיך דעהו זה גבוה, תפסת מרובה לא תפסת, תפסת מועט תפסת. אם מעמידים א"כ אופן למעשה של בכל דרכיך דעהו ביחס ליוה"כ, סעודה המפסקת היא העיקר של הגשמיות שקשור ליוה"כ, ביוה"כ עצמו יש חמשה עיניים, אנחנו כמעט לא משתמשים בגשמיות, מעט מה שיושנים וכדומה, עיקר הגשמיות זו ההכנה בערב יוה"כ, לפני הסעודה ותוך כדי הסעודה מעט מחשבות על האמת מדוע אוכלים, בכל דרכיך דעהו. ויתר על כן כמו שהוזכר, לאכול מאכל אחד עם הכוונה אמיתית לאוכלו על מנת שיהיה כח לעבוד את הקב"ה באמת, לצום באופן כזה שנוכל להתפלל ולכוון כראוי, שהלב יהיה יותר פתוח, נוכל לקיים בעצמנו שפכי כמים ליבך נוכח פני ה', לפניו יתברך שמו.

החלק החמישי - ה' - הצנע לכת עם אלוֹקִיךָ

החלק החמישי והאחרון של תשובה, ה'
של תשובה, הצנע לכת עם אלוֹקִיךָ. בכללות

ניתן את הדוגמא הפשוטה ששייכת ליוה"כ, "תשיעי בתשרי" כל האוכל בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי, טעמים רבים נאמרו בדברי רבותינו למעשה מה יחשוב האדם בשעה שהוא אוכל ביום התשיעי. יש מרביתנו שכתבו שראוי לאדם לאכול כפליים ביום תשיעי מה שהוא היה אוכל ביום העשירי שיאכל ביום התשיעי כפליים. אבל למעשה כל אחד ואחת מאיתנו מגיע יום התשיעי אוכלים בודאי, מקיימים את המצווה, ואוכלים גם יותר. מה חושבים בשעה שאוכלים ביום התשיעי, איזה מחשבה אמיתית, אנו נמצאים בערב יום כיפור בסעודה המפסקת, מה המחשבה שחושבים בשעה שאוכלים, עוסקים עכשיו בדבר רוחני או עוסקים בדבר גשמי.

בבפועל עוסקים בדבר גשמי, אוכלים סעודה, אבל זו סעודה של מצווה, סעודה המפסקת, יש פנים רבות למחשבות מה לחשוב, מחשבות אמת, אבל ננסה להעמיד פנים אחד. כל אחד ואחת מאיתנו בס"ד כמעט ללא יוצא מן הכלל יזכה לצום ביוה"כ, בכדי שנוכל לצום ביוה"כ אפשר גם לא לאכול בתשיעי או לאכול מעט, אבל נהיה מאד חלשים, אם אנחנו רוצים באמת שנוכל לכוון בתפילה, שיהיה כח במחשבה, שיהיה כח בלב, שיהיה כח בגוף לעמוד בתפילה, צריך שיהיה לאדם יותר כוחות, בשעה שהאדם אוכל ביום התשיעי, כתוב להדיא, אחד מהכוונות בדברי רבותינו, שיכוון שיהיה לו כח לצום ביום העשירי, אבל לשם מה יהיה לו כח לצום ביום העשירי, בכדי שירגיש יותר נח? בני אדם רגילים לברך אחד את השני בערב צומות, "שהיה לך צום קל", למה רוצים שהצום יהיה קל, שיהיה קצת פחות ייסורים? יש כבר כדורים, קפסולות, "קלי צום" שיהיה צום קל, לשם מה שיהיה צום קל. אבל מכוונים קצת יותר אמיתי, זה לא ענין שיהיה רק יותר קל ויותר נח ונעים ושיהיו יותר בריאים, הרי אנו רוצים להגיע ליוה"כ ולנצל את היום הזה מתחילתו ועד סופו כמה שניתן. ברור ופשוט הרי לכל אחד ואחת מאיתנו שאם נאכל פחות והגוף יהיה חלש יותר

תשובה

מאד מהיום בתוך מציאות של בית. זה מחמת שהמעמקים של היום, הפנים של היום, הוא מקום של הצנע לכת אלוקיך, מקום של צניעות.

אבל להבין יותר ברור, צניעות זה לא רק צניעות של גוף, זה עיקר הצניעות בחוץ, אבל הצניעות הפנימי שזה מה שצנוע ומכוסה במעמקי הלב של האדם, זה מקום הצניעות. יש מקום בפנים של האדם שהוא צנוע, הוא מכוסה, וממי הוא מכוסה, ממנו עצמו, ושמגיע יום הכיפורים, המקום הפנימי הזה, נפתחים שערי הלב, נפתח הפנימיות של ליבו של האדם, ומקום זה של הצניעות מתגלה לאדם עצמו. רחל אמרה על ר' עקיבא "חזייה ביה דהוי צנוע ומעלי" היא ראתה שהוא צנוע ומעולה, אבל במעמקים של כל יחיד ויחיד, בפנים של הלב, נמצא מקום של צנוע, לשם צריך להגיע ביוה"כ.

כל השנה כולה לכל אחד מאיתנו יש לו לב, ויש לו את המקום של הלב שאיתו הוא חי, אבל יש מקום יותר פנימי בלב אצל כל אחד ואחת מנפשות ישראל, שמגיע יוה"כ, וטהר ליבנו לעבדך באמת, שם עיקר מקום הטהרה, וכל אחד לפי מדרגתו יכול להיכנס למקום יותר פנימי בליבו שלו, זה המקום הצנוע העמוק של התשובה. בשביל לעשות תשובה צריך להיכנס למקום יותר פנימי לב, לא עם אותם ההרגשות שחיים כל השנה כולה, עם אותם ההרגשות עושים את מציאות התשובה. תשובה מכריחה שהאדם יתבונן מעט קצת בשעת השקט עם עצמו ביישוב דעת, וינסה להרגיש את עצמו יותר, עמוק יותר, משם מגיעה החרטה של התשובה, משם מגיעה הקבלה לעתיד של שנה הבאה בע"ה ישתדל להיות יותר טוב. זה לא מהיום יום היכן שחיים בהרגשה נכנסים גם ליוה"כ ומשם החרטה והקבלה לעתיד, יוה"כ מגלה את המקום היותר פנימי, את המקום היותר צנוע, מי שיושבת עם עצמה בערב יוה"כ ומכינה את עצמה באמת, היא בהכרח תיכנס ולו במעט למקום יותר פנימי בלב, להרגשה יותר אמיתית, להרגשה יותר עמוקה, זה המקום

כל קומת הצניעות זו עבודה מיוחדת אצל נשים, אבל להבין יותר שורשי, נקודה דקה קצת ועמוקה. שורש יצירת האדם, הוא עובר במעי אמו, מעיקרא אף אחד לא רואה אותו, הוא צנוע ומכוסה, כל שורש צורת היצירה של האדם הוא נולד באופן של צנוע, וזה לא במקרה, המהר"ל אומר שכל הדברים הגדולים שקורים בבריאה הם אינם במקרה, ובדקות יותר, אפילו הדברים הקטנים הם לא במקרה, וקל וחומר כל שורש יצירת האדם. מדוע עשה כך הקב"ה שצורת היצירה שהאדם נוצר מעיקרא הוא צנוע, הוא כולו מכוסה, ז' חודשים, ט' חודשים, הוא מתחילתו מכוסה, ורק לאחר מכן הוא יוצא לאוויר העולם, רואים אותו, שמחים אותו, הוא בוכה, אבל כל אלו שרואים אותו על דרך כלל שמחים אותו. מדוע עשה כך הקב"ה שתחילת כל היצירה של האדם באה באופן שהוא מכוסה, באופן שהוא נעלם, באופן כזה שהוא צנוע, כל זאת מפני שראשית הימים הללו צריכים להיות באופן של צניעות. הראש השנה נקרא היום הרת עולם, אומרים רבותינו מלשון הריון, זה שורש הצניעות שמתגלה בתחילת הימים הללו. ראש השנה נקרא "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו", "כסה" אומרים חז"ל זמן שהלבנה מתכסה, אז גם היא צנועה, הלבנה מתכסה ונעלמת זה מהעומק של הצניעות של הלבנה. עשרה ימים הללו מר"ה ועד יוה"כ זה זמן של צניעות, היכן זה מתגלה ביום כיפור אפילו באופן הכי פשוט שיכול להיות, היכן אנו נמצאים כל היום כיפור, בתוך בית, בתוך בית כנסת.

על כל השנה כולה נאמר "כל כבודה בת מלך פנימה" בתוך הבית ולא הפוך, אבל אם כל השנה כולה סוף כל סוף נאמר "אשתך בירכתי ביתך" אבל בודאי שהיא יוצאת לחוץ, היא לא נמצאת כל היום בביתה, ובפרט בדורות הללו, אבל יום אחד בשנה יש שחלק גדול מכל הכנסת ישראל מתקיים בהם "כל כבודה בת מלך פנימה" נמצאים בבית, זה לא במקרה שיש יום אחד בשנה שביחס לשאר כל הימים כולם רוב ככל נשות ישראל, וק"ו הגברים, נמצאים חלק גדול

תשובה

לפחות לקחת אחד מהחמשת הדברים הללו, מי שיזכה לקחת שתיים מוטב, אחד מתוך החמשה הללו, שמרגישים שיותר מדבר אליו, שיותר קרוב לליבו, כל אחד ואחת יש דברים כמובן שדיברנו אליהם יותר, ויש דברים שדיברנו אליהם פחות, אין הנפשות שוות, ולכן כאשר שומעים דברים, פעמים הם מדברים אל האדם יותר ופעמים פחות, צריך לשבת מעט ולהתבונן ולהרגיש איזה א' מתוך ה' החלקים שהזכרנו מדברי רבותינו, אני מדגיש מדברי רבותינו ולא משלי, זה נאמר בשם כמה וכמה חכמים, הר"ת הללו, לנסות לבדוק כל אחד ואחת איזה לפחות אחד מתוך החמשה חלקים הללו יותר קרוב, ולפחות את הימים הבאים עלינו לטובה, ז' תשרי, ח' תשרי, ט' תשרי, וי', יוה"כ, ולפחות את יוה"כ עצמו, שיהיה נגיעה מסויימת בצורה הפנימית יותר של התשובה.

דבר אחד צריך שיהיה ברור לכל אחד ואחת מאיתנו, הימים הבאים עלינו לטובה, זה לא רק ענין של תפילה, להתפלל טיפה יותר, משהו, משהו לחיות יותר גבוה, ומשהו אם אפשר להשתנות שישפיע גם על כל השנה.

יתן הבורא יתברך שמו ונזכה יחד בס"ד להתרומם, לעלות, כל אחד ואחת לפי נפשו, ולהתרומם עוד יותר ועוד יותר, שנזכה להיות יותר טובים ולו במעט, ולו במעט, בשנה הבאה עלינו לטובה, מי שיזכה יותר ממעט אשריו וטוב לו, אבל לפחות שנזכה כל אחד ואחת להיות יותר טובים ולו במעט, שעל המעט הזה אנחנו יכולים לבוא ולבקש לפניו יתברך שמו, שיתן לנו עוד שנה של חיים, ששווה לפחות בשביל להתקדמות ברוחניות מועטת, שהיא שווה הרבה מאד. נזכה יחד בע"ה להיחתם בספרם של צדיקים, כל הכנסת ישראל, שיהיה גמר חתימה טובה לכולם.

הצנוע של והצנע לכת, אז הוא עם אלוקיך. הצנע לכת, יש את הצניעות שצריך להיות בחוץ, הן מצד בגדים, אבל בעיקר מצד לא לפרסם ולשבח מעשיו, אבל זה עדיין ההנהגה החיצונית של הצניעות, וצריך שיהיה לה שורש פנימי. מה שאנו רואים אצל בני דורנו שנקודת הצניעות היא נקודה חלשה מאד, מחמת שחסר גם הפנים של הצניעות. מנסים בדר"כ להתמודד עם התוצאה החיצונית של הצניעות, פעם מצליחים יותר ופעם מצליחים פחות, אבל צריך לבנות את הדברים מהשורש הפנימי שלהם, הצנע לכת עם אלוקיך, הקב"ה, ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אומרים חז"ל על המשכן, אלא בתוך כל יחיד ויחיד, בתוך ליבו של כל יחיד ויחיד, כל אשר ידבנו ליבו. בעומק הפנימי של מציאות הלב של כל אחד ואחת מאיתנו יש מקום צנוע, מקום נעלם, לשם צריך להיכנס ביום הכיפורים.

ובלשון ברורה ופשוטה, שאנחנו עומדים בתפילה לפניו יתברך שמו ביוה"כ צריך להתאמץ אבל בנחת ובשקט, להתאמץ מחד אבל בנחת ובשקט, להגיע למקום יותר פנימי, להרגיש יותר את האמת, שכח ההרגשה יהיה ממקום יותר חזק, יותר אמיתי, יותר טהור. ככל שנפעיל בס"ד את כח הטהרה מכח התשובה שלנו, ונרגיש יותר ולו במעט ממה שאנחנו מרגישים כל השנה כולה - נכנסנו למקום של והצנע לכת עם אלוקיך. במקום הצנוע הזה נמצאים עם ה' אלוקיך. ההנהגה החיצונית של צניעות היא צד אחד של העבודה, אבל צריך בהגבלה לדבר לעורר רגש יותר אמיתי, רגש יותר נקי, רגש יותר פנימי, ולו במעט, שיתעורר ביוה"כ.

העמדתו בס"ד בקצרה עד למאד את חמשת החלקים של התשובה כמו שנתבאר, תמים תהיה עם אלוקיך, שויתי ה' לנגדי תמיד, ואהבת לרעך כמוך, בכל דרכיך דעהו, והצנע לכת עם אלוקיך. כמו שהוזכר בהתחלה, לקחת את כל החמשת חלקים שנאמרו ולקיים אותם, זה הרבה מידי, והרבה יותר מידי, אבל כל אחד ואחת צריך

יום כיפור 028 ת-ש-ו-ב-ה תשע"ז
מספר שיעור בקול הלשון 1132286